

Sądy zwyczajne

Sądy powszechne stanowią trzon systemów sądownictwa w państwach członkowskich. Prowadzą one większość postępowań sądowych. Zakres właściwości tych sądów jest wysoce zróżnicowany. W niniejszej części można znaleźć informacje na temat sądów powszechnych i ich właściwości w każdym z państw członkowskich.

W większości państw członkowskich sądy powszechne orzekają w dwojakiego rodzaju postępowaniach:

- postępowania w sprawach karnych, tj. o przestępstwa zagrożone karą (takie jak kradzież, zniszczenie mienia, oszustwo itd.); sądy te mogą wymierzać kary i są często określane jako „**sądy karne**”;
- postępowania w sprawach cywilnych, tj. sporach pomiędzy obywatelami lub podmiotami gospodarczymi (np. w sporach dotyczących czynszów, umów na świadczenie usług, w sprawach rozwodowych itp.); sądy te są często określane jako „**sądy cywilne**”.

Aby uzyskać szczegółowe informacje krajowe, należy kliknąć na flagę kraju.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

Sądy zwyczajne - Belgia

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [fr](#) [nl](#)

W niniejszej sekcji zawarto przegląd sądów powszechnych w Belgii.

Sądy powszechne – wstęp

Sąd Najwyższy (Cour suprême)

Sąd Kasacyjny (Cour de cassation) jest sądem najwyższym, „sądem sądów” i ma siedzibę w Brukseli.

Sąd przysięgłych (Cour d'Assises)

W dziesięciu prowincjach oraz w okręgu regionu stołecznego Brukseli działa po jednym **sądzie przysięgłych**. Nie są to sądy stałe. Powołuje się je za każdym razem, gdy są do nich kierowani oskarżeni.

Sądy apelacyjne

- W Belgii istnieje 5 **sądów apelacyjnych** (*cours d'appel*) z siedzibą w:
  - Brukseli (dla prowincji Brabancja Walońska, Brabancja Flamandzka oraz regionu stołecznego Brukseli),
  - Liège (dla prowincji Liège, Namur i Luksemburgia),
  - Mons (dla prowincji Hainaut),
  - Gandawa (dla prowincji Flandria Zachodnia i Flandria Wschodnia),
  - Antwerpia (dla prowincji Antwerpia i Limburgia).

- W Belgii istnieje 5 **sądów pracy drugiej instancji** (*cours du travail*). Są to sądy apelacyjne wyspecjalizowane w prawie pracy. Ich właściwość miejscowa jest taka sama jak w przypadku wyżej wspomnianych sądów apelacyjnych.

Sądy pierwszej instancji

- **Sądy pierwszej instancji** (*tribunaux de première instance*): w Belgii istnieje ich 13 (po jednym w każdym okręgu sądowym oraz dwa w okręgu brukselskim, z czego jeden jest niderlandzkojęzyczny, a drugi francuskojęzyczny).
- **Sądy pracy** (*tribunaux du travail*): w Belgii istnieje ich 9 (co do zasady po jednym w każdym apelacyjnym okręgu sądowym, z wyjątkiem okręgu brukselskiego, w którym sądy pracy mieszczą się w Louvain, Nivelles i Brukseli, oraz terytorium niemieckojęzycznego Eupen).
- **Sądy gospodarcze** (*tribunaux de commerce*): w Belgii istnieje ich 9 (co do zasady po jednym w każdym apelacyjnym okręgu sądowym, z wyjątkiem okręgu brukselskiego, w którym sądy gospodarcze mieszczą się w Louvain, Nivelles i Brukseli, oraz terytorium niemieckojęzycznego Eupen).

Sądy niższej instancji lub sądy lokalne (*juridictions de proximité*)

- **Sądy pokoju** (*justice de paix*): w Belgii istnieje 187 takich sądów (po jednym w każdym kantonie sądowym).
- **Sądy policyjne** (*tribunaux de police*): w Belgii istnieje 15 takich sądów.

Właściwość sądów

Sąd pokoju (*justice de paix*)

Sąd pokoju rozpatruje **sprawy cywilne i handlowe**, w których wartość przedmiotu sporu jest niższa niż 1 860 EUR. Sędzia pokoju rozpatruje też między innymi sprawy dotyczące najmu, sporów sąsiedzkich, służebności i wyłączenia, niezależnie od wartości przedmiotu sporu, a także orzeka o zastosowaniu środków tymczasowych w sporach między małżonkami. Z wyjątkiem spraw, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 1 240 EUR, wyroki wydane przez sędziego pokoju można **zaskarżyć** przed sądem pierwszej instancji lub sądem gospodarczym, w zależności od tego, czy chodzi o sprawę cywilną czy gospodarczą.

Sąd policyjny (*tribunal de police*)

Sąd policyjny jest sądem właściwym w sprawach **karnych i cywilnych**, które dotyczą wykroczeń (*contraventions*), czynów niedozwolonych (*délits*) traktowanych jak wykroczenia, przypadków naruszenia przepisów ustaw szczególnych (np. kodeksu rolnego, kodeksu leśnego) oraz pozwów o odszkodowanie z tytułu szkód wynikających z wypadku drogowego lub wykroczenia drogowego. Wyrok wydany przez sąd policyjny można **zaskarżyć** przed sądem pierwszej instancji, z wyjątkiem spraw wskazanych w kodeksie postępowania sądowego, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 1 240 euro.

Sąd pierwszej instancji (*tribunal de première instance*)

Sąd pierwszej instancji jest sądem właściwym we wszystkich sporach, z wyjątkiem sporów ustawowo przypisanych innym sądom. Mówi się w tym przypadku o **właściwości domniemanej** (*compétence résiduaire*) sądu pierwszej instancji.

Sądy pierwszej instancji dzielą się na następujące wydziały: **sądy cywilne**, **sądy poprawcze** oraz **sądy dla nieletnich**. Od 2007 r. istnieje też **sąd penitencjarny** (*tribunal de l'application des peines*), który utworzono przy sądach pierwszej instancji w Antwerpii, Brukseli, Gandawie, Liège i Mons.

Sąd cywilny

Sąd cywilny (*tribunal civil*) rozpatruje **sprawy, które dotyczą stanu cywilnego osób fizycznych** (na przykład sprawy o rozwód, filiację i przysposobienie). Jest on również właściwy w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przekracza 1 860 euro, w sporach dotyczących prawa spadkowego lub praw autorskich oraz w przypadku wniesienia środków zaskarżenia od wyroków wydanych przez sędziego pokoju.

Sąd poprawczy

Sąd poprawczy (*tribunal correctionnel*) jest sądem karnym, który rozpatruje sprawy dotyczące **czynów niedozwolonych** (*délits*) oraz **przestępstw, wchodzących w zakres właściwości sądu poprawczego** (*crimes correctionnalisés*), takich jak oszustwo, fałszerstwo, nieumyślne spowodowanie śmierci, kradzież z włamaniem czy rozbój. Jest on również sądem apelacyjnym w odniesieniu do orzeczeń wydanych przez sąd policyjny.

Sprawa może zostać wniesiona przed sąd poprawczy bezpośrednio przez prokuratora lub przez oskarżyciela posiłkowego (*partie civile*) lub też odbywa się to na podstawie zarządzenia izby doradczej (*chambre du conseil*), która po zakończeniu postępowania przygotowawczego podejmuje decyzję o przekazaniu sprawy oskarżonego do sądu poprawczego.

Izba doradcza (*chambre du conseil*) jest sądem śledczym, w którym na posiedzeniu w składzie jednoosobowym sędzia sądu pierwszej instancji stwierdza, czy istnieje powód, aby skierować sprawę do sądu poprawczego lub umarza postępowanie. Izba doradcza podejmuje również decyzje w sprawie utrzymania aresztowania tymczasowego lub jego uchylenia oraz, w odpowiednich przypadkach, o warunkach jego zawieszenia, na okresy miesięczne lub trzymiesięczne, o ile chodzi o przestępstwa, które nie wchodzą w zakres właściwości sądu poprawczego.

Aresztowanie tymczasowe jest środkiem zapobiegawczym, w ramach którego dokonuje się zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa, w oczekiwaniu na proces. Środek ten stosuje się, aby nie dopuścić do ucieczki lub ukrycia się podejrzanego w momencie, w którym musi on stawić się przed sądem, a także jeżeli zachodzi obawa ponownego popełnienia przestępstwa lub obawa, że podejrzany będzie ukrywał dowody lub nawiązywał kontakty z osobami trzecimi (np. w celu wywarcia wpływu na świadków lub współoskarżonych). Podejrzany, którego ostatecznie uniewinniono lub wobec którego umorzono postępowanie, może zażądać od Ministra Sprawiedliwości odszkodowania za czas, który niesłusznie spędził w więzieniu, czyli odszkodowania z tytułu niesłusznego aresztowania. Z takiego odszkodowania można skorzystać, o ile spełnione zostaną dwa warunki: aresztowanie tymczasowe trwało ponad osiem dni, a zatrzymanie oraz osadzenie w areszcie nie wynikało z zachowania podejrzanego. Minister jest bardzo surowy w ocenie tego drugiego warunku.

Od orzeczeń izby doradczej przysługuje **odwołanie** do izby oskarżeń (*la chambre des mises en accusation*). Jest to sąd śledczy orzekający na poziomie sądu apelacyjnego.

Sąd dla nieletnich

Sąd dla nieletnich (*tribunal de la jeunesse*) rozpatruje w szczególności sprawy odnoszące się do stosowania ustawy o ochronie młodzieży z 1965 r., takie jak pozbawienie praw rodzicielskich, umieszczenie nieletnich w rodzinach zastępczych lub w ośrodkach zamkniętych oraz sprawy dotyczące przestępczości nieletnich.

Sędzia nie nakłada kar na młodocianych przestępców, ale podejmuje wobec nich pewne **środki**. W praktyce może udzielić nieletniemu nagany („przywołać go do porządku”), umieścić go w rodzinie zastępczej lub w specjalistycznym zakładzie (w którym będzie przebywał w towarzystwie innych młodych ludzi pod opieką wychowawców), nakazać mu pracę na cele społeczne, a w niektórych wyjątkowych przypadkach nawet umieścić go tymczasowo w zakładzie karnym. Sędzia sądu dla nieletnich stosuje **środki i zabezpieczające, środki ochronne lub wychowawcze**. Jeżeli nieletni, który popełnił przestępstwo, osiągnął 16 rok życia, sędzia sądu dla nieletnich może w szczególnych okolicznościach stwierdzić brak swojej właściwości w danej sprawie. Nieletniego kieruje się wówczas do specjalnej izby sądu dla nieletnich, która będzie występowała w roli sądu karnego. W przypadku przestępstwa szczególnie ciężkiego, np. zabójstwa, nieletni zostanie mimo swojego wieku wyjątkowo osądzony przed sądem przysięgłych. Sąd dla nieletnich może również podjąć środki w stosunku do rodziców, jeżeli nie wypełniają oni obowiązku wychowawczego (w sytuacjach takich jak przemoc wobec dziecka, nadużycie władzy rodzicielskiej, złe warunki życia itd.). Pilny charakter niektórych sytuacji umożliwia ponadto bardzo szybkie podjęcie środków w celu ochrony dziecka.

Przekazany do Senatu projekt ustawy przyjętej w lipcu 2011 r. przez Izbę Reprezentantów przewiduje utworzenie wydziału sądu rodzinnego oraz sądu dla nieletnich w obrębie sądu pierwszej instancji. Projekt ten przewiduje wymianę kompetencji pomiędzy sędziami pokoju a wydziałami rodzinnymi sądów pierwszej instancji, a także przeniesienie kompetencji wydziałów dla nieletnich do wydziałów rodzinnych.

Sądy penitencjarne

Sądy penitencjarne (*tribunaux de l'application des peines*) wydają orzeczenia w sprawie sytuacji prawnej osób skazanych na karę pozbawienia wolności. Orzekają one w sprawie stosowania następujących środków: **kary pozbawienia wolności w zakładzie typu półotwartego, kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, warunkowego zwolnienia oraz warunkowego zawieszenia wykonania kary** w celu wydalenia lub odesłania. Prokurator i skazani mogą wnieść skargę kasacyjną przeciwko orzeczeniom izb penitencjarnych.

Środki odwoławcze od orzeczeń sądu pierwszej instancji

Jeżeli strona lub oskarżyciel nie zgadzają się z orzeczeniem sądu pierwszej instancji (z wyjątkiem orzeczeń wydanych przez sąd penitencjarny), mogą **odwołać się** od takiego orzeczenia, pod warunkiem, że zostało ono wydane w pierwszej instancji, czyli nie w wyniku odwołania od orzeczenia wydanego uprzednio przez sąd policyjny lub sędziego pokoju. W tym przypadku sprawę rozpatruje sąd apelacyjny, niezależnie od tego, czy sprawa należy do właściwości sądu cywilnego, sądu poprawczego lub sądu dla nieletnich.

Sąd pracy

Sąd pracy jest właściwy do rozstrzygania spraw dotyczących **zagadnień o charakterze społecznym**, co obejmuje: zabezpieczenie społeczne (emerytury, świadczenia w przypadku bezrobocia itd.), spory wynikające ze stosunku pracy (umowy o pracę, przepisy dotyczące zatrudnienia itd.) oraz wypadki przy pracy. Sąd ten orzeka również w sprawie powództw dotyczących **postępowania układowego** wszczętego przez osoby fizyczne.

W sądzie pracy tworzy się **różne izby**. Poza wyjątkami przewidzianymi w kodeksie postępowania sądowego, w skład izby wchodzi sędzia zawodowy, który jej przewodniczy, i dwaj ławnicy (*juges sociaux*). W zależności od charakteru sporu rozpatrywanego przez sąd ławnicy reprezentują pracowników, pracodawców lub osoby samozatrudnione. Są oni mianowani na wniosek organizacji świata pracy (pracodawców, pracowników lub osób samozatrudnionych). W roli prokuratury występuje tu natomiast inspekcja pracy, a w roli prokuratora oskarżyciel przy sądzie pracy (*auditeur du travail*).

Jeżeli strony nie zgadzają się z orzeczeniem wydanym przez sąd pracy, mogą się od niego **odwołać** do sądu pracy drugiej instancji.

Sąd gospodarczy

Sąd gospodarczy rozpatruje **spory między przedsiębiorcami** dotyczące kwot **powyżej 1 860 EUR**, ale również sprawy o szczególnym charakterze, na przykład dotyczące **upadłości** lub **sporów pomiędzy wspólnikami spółki**. Sąd gospodarczy rozpatruje również apelacje od wyroków wydanych przez sędziów pokoju w sprawach gospodarczych.

W skład każdej z izb sądu gospodarczego wchodzi sędzia (sędzia zawodowy) i dwóch niezawodowych sędziów-doradców (*juges consularies*). Sędziów niezawodowych wyznaczają różne reprezentatywne stowarzyszenia samorządu zawodowego sektora handlu i przemysłu. Wybierają one swoich kandydatów spośród przedsiębiorców, członków zarządów spółek, biegłych rewidentów i księgowych. Prokuraturę reprezentują prokuratorzy przy sądzie pierwszej instancji.

Jeżeli strony nie zgadzają się z orzeczeniem sądu gospodarczego, mogą się od niego **odwołać** do sądu apelacyjnego. Zaskarżony wyrok musi jednak być wyrokiem wydanym w pierwszej instancji, nie może więc być wyrokiem wydanym przeciwko wcześniejszemu orzeczeniu sędziego pokoju.

Sądy apelacyjne i sądy pracy drugiej instancji

Sąd apelacyjny dzieli się na następujące izby:

- **izby cywilne** (*chambres civiles*), które rozpatrują apelacje od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez wydziały cywilne sądów pierwszej instancji i przez sądy gospodarcze,
- **izby poprawcze** (*chambres correctionnelles*), które rozpatrują apelacje od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez sądy poprawcze,
- **izby dla nieletnich** (*chambres de la jeunesse*), które rozpatrują odwołania od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez sądy dla nieletnich,
- **izby oskarżeń** (*chambres des mises en accusation*), które są sądami śledczymi rozpatrującymi odwołania od orzeczeń izby doradczej. Izba oskarżeń kieruje również podejrzanego do sądu przysięgłych, jeżeli istnieje podejrzenie co do popełnienia zbrodni, przestępstwa prasowego lub przestępstwa politycznego.

Podobnie jak w przypadku sądu pracy, w skład izb **sądu pracy drugiej instancji** (*chambres de la cour du travail*) wchodzi sędzia zawodowy (*conseiller*) i dwóch lub czterech sędziów niezawodowych (*conseillers sociaux*). Sąd pracy drugiej instancji rozpatruje środki zaskarżenia od orzeczeń sądów pracy.

Sąd przysięgłych

Zbrodnie

Oskarżony o przestępstwo, które nie wchodzi w zakres właściwości sądu poprawczego lub które nie zostało przekazane do rozpatrzenia przez ów sąd staje przed sądem przysięgłych, gdzie jest sądzony przez **ławę przysięgłych** (*jury populaire*).

Sądowi przysięgłych przewodniczy sędzia zawodowy wspomagany przez dwóch asesorów, którzy również są sędziami zawodowymi. Nie wypowiadają się oni na temat winy lub niewinności oskarżonego. To członkowie ławy przysięgłych, zwani również przysięgłymi (*jurés*), stwierdzają, czy oskarżony popełnił czyn zabroniony. **Przysięgłych** wyznacza się metodą losową

spośród członków społeczeństwa. Przysięgłym może zostać każdy obywatel Belgii w wieku od 28 do 65 lat, korzystający z pełni praw cywilnych i politycznych, umiejący czytać i pisać, który nie został skazany wyrokiem karnym na karę pozbawienia wolności w wymiarze powyżej 4 miesięcy lub wykonywania prac społecznych w wymiarze ponad 60 godzin.

Proces przed sądem przysięgłych rozpoczyna się od odczytania aktu oskarżenia, czyli streszczenia śledztwa, które obejmuje najważniejsze elementy zgromadzone podczas postępowania. Następnie przesłuchuje się świadków i osoby, których dotyczy postępowanie. Przesłuchania muszą umożliwić przysięgłym, którzy nie mogli zapoznać się z aktami, wyrobienie sobie zdania o sprawie. Następnie prokurator przedstawia swoje wnioski, oskarżyciele posiłkowi zabierają głos, a adwokaci wygłaszają mowy obrończe. Przesłuchuje się również oskarżonego. Odpowiada on na pytania przewodniczącego, wyjaśnia fakty, może również nie przyznać się do winy. Po zakończeniu dyskusji **dwunastu przysięgłych** udaje się na utajnione obrady. **Muszą oni orzec o winie lub niewinności oskarżonego.** Decyzja ta zapada w drodze głosowania i może uwzględniać różne okoliczności. Przysięgli mogą np. stwierdzić winę oskarżonego, uznając jednocześnie istnienie okoliczności łagodzących. Jeżeli oskarżony zostanie uznany za winnego, sędziowie zawodowi oraz przysięgli podejmują wspólnie decyzję o karze, która zostanie zastosowana. Decyzja ta podejmowana jest bezwzględną większością głosów. Orzeczenie winy wymaga uzasadnienia.

Zasadniczo od wyroku sądu przysięgłych nie przysługuje apelacja. Skazany, oskarżyciel posiłkowy i prokurator mogą jednak wnieść kasację do **Sądu Kasacyjnego**. Jeżeli wyrok zostaje poddany kasacji, tzn. uchylony przez Sąd Kasacyjny, sprawa zostaje odesłana do innego sądu przysięgłych, który będzie musiał orzekać ponownie.

Przestępstwa prasowe i przestępstwa polityczne

O przestępstwie prasowym (*délit de presse*) można mówić, jeżeli treść przestępczą wyrażono w tekstach rozpowszechnianych w wielu egzemplarzach za pomocą odpowiednich środków technicznych. Przestępstwo polityczne (*délit politique*) jest przestępstwem popełnianym z motywów politycznych i dla celów politycznych. Sąd przysięgłych rozpoznaje także sprawy ścigania z urzędu w zakresie przestępstw politycznych i przestępstw prasowych, z wyjątkiem tych przestępstw prasowych, których podłożem jest rasizm lub ksenofobia.

Sąd Kasacyjny

Sąd Kasacyjny jest **gwarantem przestrzegania prawa przez sądy**. Jego właściwość obejmuje całe terytorium kraju. Sąd Kasacyjny nie orzeka co do istoty sprawy, ale wyłącznie w kwestiach prawnych. Skargę kasacyjną można wnieść jedynie **ze względów prawnych**, a więc w przypadku naruszenia przepisów lub ogólnej zasady prawa. Skargę kasacyjną można wnieść wyłącznie przeciwko orzeczeniom wydanym w ostatniej instancji, tzn. takim, od których nie przysługują już środki odwoławcze.

Sąd Kasacyjny składa się z pierwszego prezesa, prezesa, przewodniczących sekcji i radców. Prokuratorę reprezentuje prokurator generalny przy Sądzie Kasacyjnym lub rzecznik generalny. Sąd Kasacyjny składa się z **trzech izb**: pierwsza rozpatruje sprawy cywilne, gospodarcze, podatkowe i dyscyplinarne, druga – sprawy karne, natomiast trzecia – sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Każda z tych izb składa się z sekcji francuskiej i sekcji niderlandzkiej. W każdej sekcji zasiada na ogół pięciu sędziów (*conseillers*).

Przed wydaniem orzeczenia sędziowie wysłuchują wniosków przedstawionych przez **prokuratora** przy Sądzie Kasacyjnym. Sąd Kasacyjny może orzec o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Jeżeli wysunięte argumenty nie zostaną przyjęte, skarga zostaje odrzucona, a zaskarżony wyrok staje się ostateczny. Jeżeli Sąd Kasacyjny uzna, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane niezgodnie z prawem, orzeczenie to uchyla się w całości lub w części, z odesłaniem lub bez odesłania sprawy do ponownego rozpoznania. Uchylenie z odesłaniem sprawy do ponownego rozpoznania przez trybunał lub sąd tego samego szczebla co sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, ma miejsce, jeżeli konieczne jest ponowne rozpatrzenie istoty sprawy. Ten sam sąd nie orzeka nigdy ponownie w tej samej sprawie.

Uwaga

Należy zauważyć, że izby poprawcze sądu apelacyjnego, sąd przysięgłych, izby poprawcze sądu pierwszej instancji (sądu poprawczego) oraz sąd policyjny (rozpatrujący sprawy karne) rozpatrują także, obok sądów cywilnych, powództwa o charakterze cywilnoprawnym (w szczególności dotyczące odszkodowań), wniesione przez oskarżyciela posiłkowego (*partie civile*), czyli przez szeroko rozumiane ofiary przestępstw.

Prawnicze bazy danych

Więcej informacji na temat sądów można znaleźć na [stronie internetowej belgijskiego wymiaru sprawiedliwości](#).

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do bazy danych jest **bezpłatny**.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 17/09/2015

Sądy zwyczajne - Bułgaria

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [bg](#)

W niniejszej sekcji znajdują się informacje dotyczące bułgarskiego sądownictwa.

Organizacja administracji sądowej – sądownictwo

Sądy pierwszej instancji w sprawach cywilnych i karnych

Sądy rejonowe

Podstawowym sądem pierwszej instancji jest sąd rejonowy. Rozpatruje on sprawy cywilne, karne i karno-administracyjne. Są to między innymi sprawy z zakresu prawa rodzinnego i prawa pracy, roszczenia alimentacyjne i adopcyjne, powództwa wynikające ze sporów handlowych i sprawy cywilne, w przypadku których koszt powództwa nie przekracza 50.000 BGN (< 25.000 €), jak również sprawy dotyczące podziału własności przedmiotów materialnych.

Sąd rejonowy składa się z prezesa i wiceprezesów, sekretarza administracyjnego, sekretarza sądu, sekretarza, woźnego, urzędnika sądowego i archiwariusza.

Sądy okręgowe

W charakterze sądu pierwszej instancji sąd okręgowy rozpatruje:

- Sprawy z powództwa cywilnego – sprawy o ustalenie lub zaprzeczenie pokrewieństwa, o zakończenie adopcji, o orzeczenie zakazu handlu, jak również sprawy cywilne, w przypadku których koszt powództwa przekracza 50.000 BGN (>25.000 €).
- Sprawy karne – sprawy dotyczące przestępstw przeciwko państwu, zabójstw, kradzieży rozbójniczych, posiadania i rozprowadzania narkotyków, porwań i bezprawnego pozbawienia wolności, przestępstw przeciwko systemowi celnemu, przestępstw przeciwko systemom finansowemu, podatkowemu i ubezpieczeniowemu, nadużyć władzy, przekupstw, przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, które doprowadziły do ofiar śmiertelnych itd.
- Sprawy dotyczące handlu i spółek – podmioty prawne nienastawione na zysk są rejestrowane w sądzie okręgowym, który rozpatruje też odwołania od decyzji odmownych wydanych przez Agencję Rejestracyjną zgodnie z ustawą o ewidencji gospodarczej. Sąd okręgowy rozpatruje również spory handlowe, w przypadku których koszt powództwa przekracza 25.000 BGN, postępowania upadłościowe oraz postępowania wynikające ze skarg na działania komorników.
- Sprawy administracyjne – na mocy przejściowych i końcowych przepisów kodeksu postępowania administracyjnego sprawy administracyjne wniesione do 1 marca 2007 r. rozpatrywane są przez sądy okręgowe.

Sądy okręgowe umiejscawiane są w ośrodkach okręgowych. W obszarze właściwości każdego sądu okręgowego znajduje się co najmniej jeden sąd rejonowy.

W Sofii funkcjonuje sąd miejski posiadający uprawnienia sądu okręgowego.

Pośrednia rewizja apelacyjna w sprawach cywilnych i karnych

Sądy okręgowe orzekają jako **instancje dokonujące pośredniej rewizji apelacyjnej** w sprawach cywilnych i karnych przewidzianych prawem.

Jako instancja dokonująca pośredniej rewizji apelacyjnej sąd apelacyjny rozpatruje akty, od których złożono apelację w sprawach sądu okręgowego, jak również inne sprawy sądu okręgowego przekazane mu zgodnie z przepisami prawa.

Kasacyjna rewizja apelacyjna w sprawach cywilnych i karnych

Najwyższy Sąd Kasacyjny występuje jako trzecia i ostatnia instancja we wszystkich sprawach cywilnych i karnych.

Prawna baza danych

Każdy sąd w Bułgarii posiada stronę internetową odpowiadającą potrzebom obywateli, podmiotów prawnych i organów administracji. Strony te dostarczają informacji na temat struktury i działalności sądu oraz informacji na temat spraw w toku i spraw już zamkniętych.

Nazwa i adres internetowy odpowiednich baz danych

Strona internetowa [Najwyższej Rady Sądownictwa](#) zawiera szczegółowy wykaz sądów w Bułgarii wraz z ich adresami i stronami internetowymi (tylko po bułgarsku).

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 17/12/2018

Sądy zwyczajne - Czechy

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [cs](#)

System sądownictwa Republiki Czeskiej obejmuje 89 sądów rejonowych, osiem sądów okręgowych i Sąd Najwyższy.

Sądy powszechne – wstęp

Właściwość w sprawach cywilnych

Sprawy cywilne rozpoznają sądy rejonowe (*okresní soudy*), okręgowe (*krajské soudy*), sądy apelacyjne (*vrchní soudy*) i Sąd Najwyższy Republiki Czeskiej (*Nejvyšší soud České republiky*).

Sądy pierwszej instancji

Sądy rejonowe rozpoznają i rozstrzygają spory oraz inne kwestie prawne w sprawach cywilnych, rodzinnych, pracowniczych i gospodarczych, o ile żaden inny sąd nie posiada właściwości rzeczowej na mocy ustawy.

Inne sprawy wykraczające poza zakres prawa prywatnego (na przykład dotyczące powołania lub odwołania arbitra, uchylenia orzeczenia wydanego w postępowaniu arbitrażowym itp.) sądy rejonowe rozpoznają i rozstrzygają w postępowaniu cywilnym, jeżeli tak stanowi ustawa.

Zazwyczaj sprawy podlegające właściwości sądu rejonowego sąd rozpoznaje w składzie jednego sędziego.

Sprawy z zakresu prawa pracy i inne sprawy przewidziane w przepisach sąd rozpoznaje w składzie jednego sędziego zawodowego i dwóch ławników.

Sądy okręgowe pełnią funkcję sądów pierwszej instancji w sprawach i sporach określonych w art. 9 ust. 2 i art. 9a Kodeksu postępowania cywilnego.

Sprawy toczące się przed sądem okręgowym w pierwszej instancji sąd rozpoznaje w składzie jednoosobowym; w przypadkach określonych w ustawie sprawy w pierwszej instancji sąd rozpoznaje w składzie przewodniczącego i dwóch dodatkowych sędziów zawodowych.

Sąd Najwyższy orzeka jako sąd pierwszej instancji w trybie art. 67 ustawy nr 97/1963 (ustawa o międzynarodowym prawie prywatnym i procesowym); na mocy wspomnianej ustawy Sąd Najwyższy uznaje prawomocne wyroki wydane przez sądy zagraniczne.

Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawy w izbach lub składach powiększonych.

Druga instancja

Gdy sądy rejonowe rozpoznają sprawę w pierwszej instancji, sądem odwoławczym (sądem drugiej instancji) jest sąd okręgowy.

W przypadku rozpoznawania przez sąd okręgowy sprawy w pierwszej instancji, sądem odwoławczym (sądem drugiej instancji) jest sąd apelacyjny.

Sąd apelacyjny rozpoznaje sprawy w składzie przewodniczącego i dwóch sędziów zawodowych, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Prawnicze bazy danych

Prawodawstwo Republiki Czeskiej jest dostępne za pośrednictwem oficjalnego [portalu rządu czeskiego](#) (wyłącznie w języku czeskim).

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak. Wyłącznie ten portal umożliwia bezpłatny dostęp do aktów prawodawczych.

Właściwość w sprawach karnych

Sprawy karne rozpoznają sądy rejonowe (*okresní soudy*), sądy okręgowe (*krajské soudy*), sądy apelacyjne (*vrchní soudy*) i Sąd Najwyższy Republiki Czeskiej (*Nejvyšší soud České republiky*).

Sądy pierwszej instancji

O ile przepisy ustawy nr 141/1961 postępowaniu sądowym w sprawach karnych (zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním) nie stanowią inaczej, postępowanie w pierwszej instancji prowadzi sąd rejonowy.

W sprawach, które w świetle aktów prawnych wymagają rozpoznania w składzie kolejalnym, sąd rejonowy orzeka w takim składzie; pozostałe sprawy są rozpoznawane w składzie jednoosobowym. W składach kolejalnych sądów rejonowych zasiadają przewodniczący i dwóch ławników. „Sąd w składzie jednoosobowym” oznacza sędziego lub przewodniczącego składu orzekającego. W charakterze przewodniczących mogą występować wyłącznie sędziowie zawodowi.

Postępowanie w sprawie karnej toczy się przed sądem okręgowym, jeżeli dane przestępstwo jest zagrożone karą co najmniej pięciu lat pozbawienia wolności lub karą szczególną. Postępowanie w sprawach o przestępstwa określone w art. 17 ust. 1 ustawy o postępowaniu karnym toczą się w pierwszej instancji przed sądem okręgowym, nawet jeżeli dolna granica zagrożenia karą pozbawienia wolności jest niższa.

Sądy okręgowe rozpoznają sprawy w składach kolejalnych. W składzie jednoosobowym rozpoznawane są sprawy określone we właściwych przepisach procesowych.

W składach kolejalnych sądów okręgowych zasiadają:

- a) przewodniczący składu orzekającego i dwóch ławników, jeżeli skład kolejalny rozpoznaje sprawę karną w pierwszej instancji;
- b) przewodniczącego składu orzekającego i dwóch sędziów zawodowych w pozostałych sprawach.

„Sąd w składzie jednoosobowym” oznacza sędziego lub przewodniczącego składu orzekającego. W charakterze przewodniczących mogą występować wyłącznie sędziowie zawodowi.

Druga instancja

Środki odwoławcze od wyroków sądów rejonowych rozpoznaje sąd okręgowy, natomiast środki odwoławcze od wyroków wydanych przez sąd okręgowy w pierwszej instancji rozpoznaje sąd apelacyjny.

Sądy apelacyjne rozpoznają sprawy w składzie przewodniczącego i dwóch sędziów zawodowych, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Właściwość w sprawach administracyjnych

Zadaniem sądownictwa administracyjnego jest ochrona podmiotowych praw publicznych osób fizycznych i prawnych.

Zadanie to wypełniają sądy administracyjne (*správní soudy*). Są to izby szczególne wchodzące w skład systemu sądów okręgowych, które orzekają jako sądy administracyjne pierwszej instancji.

Sądy administracyjne składają się z prezesa, wiceprezesów, a także innych sędziów. Sprawy są zazwyczaj rozpoznawane w składzie trzech sędziów zawodowych.

Do zakresu właściwości sądów administracyjnych należą:

- a) skargi na rozstrzygnięcia wydane w obszarze administracji publicznej przez organ administracji, tj. przez organ władzy wykonawczej, organ jednostki samorządu terytorialnego, osobę fizyczną lub inny organ, do którego skierowano wniosek o ustalenie praw i obowiązków osób fizycznych i prawnych w obszarze administracji publicznej;
- b) ochrona przed bezczynnością organu administracji;
- c) ochrona w przypadku bezprawnych czynności organu administracji;
- d) skargi dotyczące właściwości;
- e) sprawy dotyczące wyborów i referendum lokalnych/regionalnych;
- f) sprawy dotyczące partii i ruchów politycznych;
- g) uchylenie w całości lub w części aktów o charakterze generalnym w związku z ich bezprawnością;
- h) sprawy z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, urzędników sądowych, prokuratorów i komorników, oraz
- i) sprawy dotyczące określonych przepisów regulujących zawody.

Najwyższy Sąd Administracyjny (*Nejvyšší správní soud*) jest sądem administracyjnym najwyższej instancji. W jego skład wchodzi prezes Najwyższego Sądu Administracyjnego, wiceprezesi i sędziowie. Sprawy na ogół rozpoznawane w składzie trzech sędziów.

Oprócz rozstrzygnięcia w przedmiocie środków odwoławczych Najwyższy Sąd Administracyjny orzeka w sprawach dotyczących rozwiązania partii lub ruchów politycznych, wznowienia ich działalności, skarg dotyczących właściwości oraz uchylenia w całości lub w części aktów o charakterze generalnym. Dalszą właściwość rzeczową Najwyższego Sądu Administracyjnego określają przepisy szczególne.

Dodatkowe informacje znajdują się na stronie internetowej: [europejskiego atlasu sądowego w sprawach cywilnych – system sądownictwa w Republice Czeskiej](#).

Dalsze informacje można znaleźć na stronie internetowej: [Najwyższego Sądu Administracyjnego](#).

Ciekawe strony

[Organizacja sądownictwa](#)

[System sądowy](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 15/03/2013

Sądy zwyczajne - Dania

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych w Danii.

Sądy powszechne – wstęp

Sąd Najwyższy (Højesteret)

Sąd Najwyższy, z siedzibą w Kopenhadze, jest sądem odwoławczym najwyższej instancji w Danii. Sąd dokonuje kontroli wyroków i orzeczeń wydanych przez:

- Sąd Wyższy dla wschodniej Danii;
- Sąd Wyższy dla zachodniej Danii; oraz
- Sąd Morski i Gospodarczy w Kopenhadze.

Sąd Najwyższy przeprowadza kontrolę sądową zarówno orzeczeń wydanych w sprawach cywilnych, jak i karnych, i jest sądem odwoławczym najwyższej (trzeciej) instancji w sprawach z zakresu spadków, upadłości, egzekucji i rejestracji nieruchomości.

Sąd Najwyższy nie przeprowadza kontroli w przedmiocie winy lub braku winy w sprawach karnych. Prawo do wniesienia środka odwoławczego (w trzeciej instancji) do Sądu Najwyższego przysługuje tylko w wyjątkowych sprawach (patrz poniżej). W składzie Sądu Najwyższego nie zasiadają ławnicy.

Sąd Wyższy dla wschodniej Danii (Østre Landsret) i Sąd Wyższy dla zachodniej Danii (Vestre Landsret)

W Danii istnieją **dwa sądy wyższe** – Sąd Wyższy dla zachodniej Danii i Sąd Wyższy dla wschodniej Danii. Sądy wyższe rozpoznają środki odwoławcze od orzeczeń sądów rejonowych.

Sprawy cywilne i karne są rozpoznawane przez sądy rejonowe (w pierwszej instancji). W pewnych okolicznościach sprawa cywilna może zostać przekazana do rozpoznania przez sąd wyższy.

Sądy rejonowe (Byretterne)

Sądy rejonowe rozpoznają sprawy cywilne, karne, z zakresu egzekucji, probacji i upadłości. Do właściwości sądów rejonowych należą również sprawy związane z aktami notarialnymi. Niektóre sądy rejonowe będą nadal zajmowały się rejestracją nieruchomości znajdujących się na ich obszarze właściwości, dopóki zadania tego nie przejmie Sąd ds. Rejestracji Nieruchomości.

Prawnicze bazy danych

Dodatkowe informacje zawiera [schemat struktury duńskiego sądownictwa](#).

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 10/09/2013

Sądy zwyczajne - Niemcy

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki:

W niniejszej części zawarto informacje na temat organizacji sądów powszechnych w Niemczech.

Sądy powszechne – wstęp

Sądy właściwe w sprawach cywilnych

Sądy rejonowe (Amtsgerichte), jako sądy pierwszej instancji, są właściwe w sprawach cywilnych – głównie tych, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 5 000 EUR. Niezależnie od wartości przedmiotu sporu sądy te właściwe są także w sprawach z zakresu najmu lokali mieszkalnych, prawa rodzinnego i obowiązku alimentacyjnego.

Sądy rejonowe mogą rozpoznawać sprawy w składzie jednoosobowym.

Sądy krajowe (Landgerichte), jako sądy pierwszej instancji, są właściwe w sprawach cywilnych dotyczących sporów nienależących do właściwości sądów rejonowych. Są to zazwyczaj spory, w których wartość przedmiotu sporu przekracza 5 000 EUR.

Sądy krajowe mogą rozpoznawać sprawy w składzie jednoosobowym. Jednakże sprawy trudne i sprawy o zasadniczym znaczeniu są rozstrzygane w izbach, tzn. w składzie trzech sędziów zawodowych.

Sądy krajowe **drugiej instancji** rozpoznają sprawy w izbach cywilnych w ramach sądów krajowych. W ich skład wchodzi zazwyczaj trzech sędziów, którzy rozpoznają apelacje od wyroków sądów rejonowych.

Ponadto w sądach krajowych mogą być powoływane **izby ds. handlowych**. Są one zazwyczaj odpowiedzialne za spory zawisłe w pierwszej i drugiej instancji między przedsiębiorcami/handlowcami. W skład tych izb wchodzi: jeden sędzia zawodowy i dwóch ławników będących handlowcami.

Wyższe sądy krajowe (Oberlandesgerichte) są zazwyczaj sądami drugiej instancji. W sprawach cywilnych rozpoznają one apelacje od wyroków sądów krajowych, a także wyroków sądów rejonowych w sprawach rodzinnych.

W skład senatów **wyższych sądów krajowych** wchodzi co do zasady trzech sędziów zawodowych. Jednakże w sprawach cywilnych niestwarzających szczególnych trudności i niemających zasadniczej wagi sądy te mogą orzekać w składzie jednoosobowym.

Najwyższym sądem powszechnym jest **Trybunał Federalny** (Bundesgerichtshof), który jest sądem najwyższej instancji rozpatrującym wyłącznie kasacje. W skład senatów Trybunału Federalnego wchodzi po pięciu sędziów zawodowych.

Sądy właściwe w sprawach karnych

Sądy pierwszej instancji

Ustawa o sądownictwie (Gerichtsverfassungsgesetz – GVG) określa właściwość sądów w postępowaniu karnym. Sąd rejonowy (Amtsgericht) jest sądem pierwszej instancji w sprawach karnych, chyba że ustanowiono właściwość sądu krajowego lub wyższego sądu krajowego (§ 24 ust. 1 pkt 1-3 GVG). Zasadniczo (§ 25 GVG) orzeczenie wydaje jeden sędzia sądu karnego, jeżeli:

- sprawa dotyczy występku (Vergehen); lub
- sprawa dotyczy przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego; oraz
- nie przewiduje się kary surowszej niż kara dwóch lat pozbawienia wolności.

We wszystkich pozostałych przypadkach sprawy rozpoznaje sąd ławniczy (§ 28 GVG); składa się on z jednego sędziego zawodowego i dwóch ławników.

Sądy ławnicze orzekają w sprawach o przestępstwa średniej wagi, w których właściwy jest sąd rejonowy (§ 24 ust. 1 GVG), o ile sprawa nie została przypisana do właściwości sędziego sądu karnego (§ 25 GVG). Do ich właściwości należą sprawy o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności od dwóch do czterech lat. Ponadto na wniosek prokuratury tego rodzaju sprawy mogą być rozpoznawane przez tzw. sąd ławniczy w poszerzonym składzie (§ 29 ust. 2 GVG) – jeżeli prokuratura i sąd uznają, że przez wzgląd na zakres sprawy istnieje potrzeba dodatkowej narady z udziałem drugiego sędziego zawodowego.

Właściwość **sądu krajowego** (Landgericht) pierwszej instancji określa § 74 ust. 1 GVG. Zgodnie z tym przepisem sąd krajowy rozpoznaje sprawy o wszystkie przestępstwa nieobjęte właściwością ani sądu rejonowego ani wyższego sądu krajowego, tzn. zagrożone karą pozbawienia wolności na dłuższy okres.

Należy zauważyć, że niemieckie prawo karne wprowadza rozróżnienie między „występkiem” (Vergehen) a „zbrodnią” (Verbrechen). W tym rozumieniu zbrodnia (zgodnie z federalnym kodeksem karnym) jest przestępstwem, za które dolna granica ustawowego zagrożenia karą wynosi jeden rok. Do kategorii zbrodni zaliczają się zatem najpoważniejsze przestępstwa.

Sąd krajowy jest właściwy w sprawach o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej czterech lat (§ 74 ust. 1 zdanie 2, przyp. 1 GVG). Jest on również właściwy wówczas, gdy prokuratura zdecyduje się wnieść oskarżenie do sądu krajowego z uwagi na szczególną wagę sprawy, mimo że sądem właściwym jest sąd rejonowy.

W wydziale karnym sądu krajowego orzeczenia zapadają w izbach. W pierwszej instancji orzeka duża izba karna (Große Strafkammer). Zasiada w niej trzech sędziów zawodowych i dwóch ławników. Na warunkach określonych w § 76 ust. 2 GVG, rozpoczynając rozprawę, duża izba karna może postanowić, że sprawa zostanie rozpoznana w składzie tylko dwóch sędziów zawodowych i dwóch ławników.

Wyższy sąd krajowy jest sądem pierwszej instancji dla występku i zbrodni wymienionych w § 120 ust. 1 i 2 GVG, z których większość dotyczy bezpieczeństwa/istnienia Republiki Federalnej Niemiec. Senaty Trybunału Federalnego mogą rozpoznawać sprawy w składzie pięciu sędziów zawodowych, z których jeden pełni funkcję przewodniczącego. Jednakże rozpoczynając

rozprawę, izba ds. karnych może postanowić o rozpoznaniu sprawy przez trzech sędziów zawodowych, z których jeden pełni funkcję przewodniczącego, chyba że zakres lub stopień trudności sprawy wymaga uczestnictwa dwóch dodatkowych sędziów zawodowych (§ 122 ust. 2 zdania 1 i 2 GVG).

Środki odwoławcze

W przypadku zaskarżenia wyroku sądu rejonowego zazwyczaj stosowanym środkiem odwoławczym jest apelacja do **sądu krajowego** (§ 312 kodeksu postępowania karnego [StPO]), gdzie apelację rozpoznaje tak zwana mała izba karna/mały wydział karny (kleine Strafkammer). W skład małej izby karnej wchodzi: jeden sędzia zawodowy i dwóch ławników. W przypadku apelacji od wyroku sądu ławników w poszerzonym składzie sądu rejonowego, do składu dołącza drugi sędzia zawodowy. Dodatkowo (§ 335 StPO) możliwy jest nadzwyczajny środek zaskarżenia („Sprungrevision”) od wyroków sądu rejonowego pierwszej instancji do wyższego sądu krajowego.

Istnieje możliwość wniesienia **rewizji** (Revision), będącej ograniczonym do kwestii prawnych środkiem odwoławczym od wszystkich wyroków sądów pierwszej instancji – zarówno sądu krajowego jak i wyższego sądu krajowego – (§ 333 StPO). Trybunał Federalny jest instancją rewizyjną (Revisionsinstanz) od wyroków wyższego sądu krajowego i dużych izb (wydziałów) karnych sądu krajowego (§ 135 ust. 1 GVG). Senaty Trybunału Federalnego mogą rozpoznawać rewizje w składzie pięciu sędziów zawodowych, wliczając w to przewodniczącego. Rewizje (innych) wyroków wydanych przez sądy krajowe są rozpatrywane przez wyższe sądy krajowe.

Ciekawe strony

 [Trybunał Federalny](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 09/09/2016

Sądy zwyczajne - Estonia

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [\[et\]](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych w Estonii.

Sądy powszechne – wstęp

Sądy rejonowe są sądami powszechnymi **pierwszej instancji**, które rozpoznają sprawy cywilne, karne i sprawy o wykroczenia, a także prowadzą inne postępowania, które wchodzi w zakres ich właściwości na podstawie odpowiednich przepisów. Postępowanie przed sądami rejonowymi regulują przepisy zawarte w następujących kodeksach: kodeksie postępowania cywilnego - w odniesieniu do spraw z zakresu prawa cywilnego, kodeksie postępowania karnego - w odniesieniu do spraw z zakresu prawa karnego oraz kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia - w odniesieniu do spraw dotyczących wykroczeń.

Przy sądach rejonowych działają także wydziały prowadzące rejestry nieruchomości oraz inne rejestry. Wydziały te pełnią funkcje administracyjne. Wydział rejestru nieruchomości prowadzi rejestr nieruchomości oraz rejestr własności małżeńskiej. Wydział rejestrowy prowadzi rejestr działalności gospodarczej, rejestr stowarzyszeń nienastawionych na zysk i fundacji, rejestr zastawów handlowych oraz rejestr okrętowy. W sądzie rejonowym w Pärnu istnieje również wydział odpowiedzialny za wydawanie nakazów zapłaty. Wydział odpowiedzialny za wydawanie nakazów zapłaty rozpatruje wnioski o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu przyspieszonym.

Wyroki i postanowienia sądu rejonowego można zaskarżyć do **sądu okręgowego**, działającego jako sąd drugiej instancji, poprzez wniesienie apelacji lub zażalenia od danego wyroku lub postanowienia. Postępowanie przed sądami administracyjnymi zostało uregulowane w tych samych przepisach, które określają postępowanie przed sądami pierwszej instancji.

Sądy pierwszej instancji

W Estonii istnieją cztery sądy rejonowe. Sądy rejonowe posiadają ośrodki zamiejscowe (kohtumaja).

Sądy rejonowe:

Sąd Rejonowy w Harju (Harju Maakohus):

1. ośrodek zamiejscowy z siedzibą przy ul. Liivalaia
2. ośrodek zamiejscowy z siedzibą przy ul. Kentamanni
3. ośrodek zamiejscowy z siedzibą przy ul. Tartu

Sąd Rejonowy w Viru (Viru Maakohus):

1. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Jõhvi
2. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Narva
3. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Rakvere

Sąd Rejonowy w Pärnu (Pärnu Maakohus):

1. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Pärnu
2. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Haapsalu
3. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Kuressaare
4. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Rapla
5. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Paide

Sąd Rejonowy w Tartu (Tartu Maakohus):

1. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Tartu
2. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Jõgeva
3. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Viljandi
4. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Valga
5. ośrodek zamiejscowy z siedzibą w Võru

Sądy drugiej instancji

W Estonii działają dwa sądy okręgowe.

Sądy okręgowe:

- Sąd Okręgowy w Tallinnie (Tallinna Ringkonnakohus)
- Sąd Okręgowy w Tartu (Tartu Ringkonnakohus)

Prawnicze bazy danych

Dane kontaktowe sądów znajdują się na [stronie internetowej poświęconej sądom](#). Dostęp do danych kontaktowych sądów jest bezpłatny.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 03/08/2017

Sądy zwyczajne - Irlandia

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [en](#)

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych w Irlandii.

Sądy powszechne

Początki systemu sądownictwa w Irlandii sięgają konstytucji z 1922 r., która przewidywała utworzenie nowych sądów w miejsce sądów powstałych pod panowaniem administracji brytyjskiej. Nowe sądy utworzono w 1924 r. na mocy ustawy o sądownictwie (Courts of Justice Act) z 1924 r., która ustanowiła podstawę prawną systemu sądownictwa.

Obecnie działające sądy zostały utworzone na mocy ustawy o utworzeniu i ustroju sądów (Courts Establishment and Constitution Act) z 1961 r., zgodnie z art. 34 konstytucji, przyjętej przez naród irlandzki w 1937 r.

Artykuły 34–37 konstytucji dotyczą ogólnie wymiaru sprawiedliwości. Artykuł 34 ust.1 stanowi, że „wymiar sprawiedliwości sprawowany jest w ustanowionych zgodnie z ustawą sądach”. Konstytucja nakreśla strukturę sądownictwa, stanowiąc, że składa się ona z sądu odwoławczego najwyższej instancji, czyli Sądu Najwyższego (Supreme Court), oraz sądów pierwszej instancji, do których należy Wysoki Trybunał (High Court), posiadający ogólną właściwość we wszystkich sprawach karnych i cywilnych, a także sądów o ograniczonej właściwości, czyli sądu okręgowego (Circuit Court) i sądu rejonowego (District Court), funkcjonujących na szczeblu regionalnym.

Sądy cywilne

Sąd Najwyższy

☞ **Sąd Najwyższy** (Supreme Court) jest właściwy do rozpoznawania środków odwoławczych od wszystkich orzeczeń Wysokiego Trybunału (High Court). Sąd Najwyższy jest również właściwy do rozpoznawania środków odwoławczych od orzeczeń Apelacyjnego Sądu Karnego (Court of Criminal Appeal), jeżeli Apelacyjny Sąd Karny lub Rzecznik Generalny (Attorney General) zaświadczy, że orzeczenie to dotyczy zagadnienia prawnego o wyjątkowej wadze dla społeczeństwa i korzystne jest w interesie publicznym, by odwołanie wniesiono do Sądu Najwyższego. Sąd może również wydać orzeczenie w kwestiach prawnych skierowanych do niego przez sąd okręgowy. Sąd Najwyższy ma prawo zadecydować, czy projekt ustawy (czy jakiegokolwiek jej przepisy), przyjęty przez obie Izby Oireachtas i przedłożony prezydentowi Irlandii do podpisu przed wejściem w życie, jest niezgodny z konstytucją w sprawie, którą skierował do sądu prezydent. Jest również władny rozstrzygać kwestię trwałej niezdolności prezydenta do sprawowania urzędu, jeżeli zostaje ona podniesiona.

Odwołania lub inne kwestie rozpoznaje pięciu sędziów Sądu Najwyższego, o ile pierwszy prezes (Chief Justice) nie zarządzi, by wszelkie odwołania lub inne sprawy (oprócz spraw dotyczących konstytucji) zostały rozpoznane i rozstrzygnięte przez trzech sędziów. Sąd może obradować jednocześnie w więcej niż jednym Wydziale.

Wysoki Trybunał

Zgodnie z Konstytucją ☞ **Wysoki Trybunał** (High Court) ma ogólną właściwość w pierwszej instancji oraz ma uprawnienia do orzekania we wszelkich sprawach i kwestiach prawnych lub faktycznych, zarówno cywilnych jak i karnych. Wysoki Trybunał ma wyłączną właściwość w sprawach dotyczących przysposobienia dzieci oraz w odniesieniu do wniosków o ekstradycję. Właściwość Wysokiego Trybunału obejmuje orzekanie w sprawach dotyczących ważności ustaw w kontekście ich zgodności z konstytucją (z wyjątkiem ustaw skierowanych już do Sądu Najwyższego przez prezydenta Irlandii). Większość spraw w Wysokim Trybunale rozpoznaje jeden sędzia, choć istnieje przepis mówiący o tym, aby pewne sprawy, np. sprawy o zniesławienie, napaść z zamiarem pobicia lub bezprawne pozbawienie wolności, rozpoznawał sędzia z udziałem ławy przysięgłych. Sprawy o szczególnym znaczeniu może rozpoznawać dwóch lub więcej sędziów obradujących w składzie rozszerzonym jako sąd wydziałowy (Divisional Court).

Wysoki Trybunał orzeka jako sąd odwoławczy w sprawach cywilnych, rozpoznając środki zaskarżenia od orzeczeń sądu okręgowego. Oprócz orzekania w sprawie odwołań od orzeczeń sądów okręgowych w sprawach cywilnych, Wysoki Trybunał ma również uprawnienie do kontroli orzeczeń wszystkich sądów niższej instancji poprzez wydawanie zarządzeń (*prerogative orders*) *mandamus*, *prohibition* i *certiorari* (polecenie spełnienia żądania pozwu, polecenie wstrzymania postępowania w sprawie i polecenie przekazania akt sprawy). Polecenia te nie odnoszą się do istoty orzeczeń sądów niższej instancji, ale do kwestii, czy sądy te działały zgodnie ze swoją właściwością.

Wysoki Trybunał może wydawać orzeczenia w kwestiach prawnych skierowanych do niego przez sąd rejonowy. Rozpatruje również wnioski o zwolnienie za poręczeniem majątkowym, w przypadku gdy osobę oskarżono o zabójstwo lub w przypadku gdy oskarżony pragnie uzyskać zmianę warunków nałożonych przez sąd rejonowy.

Zwykle Wysoki Trybunał obraduje w Dublinie w celu rozpoznania spraw w pierwszej instancji. Obraduje również w licznych miejscach w kraju w celu rozpoznania spraw o odszkodowanie za uszkodzenie ciała i uszkodzenie ciała ze skutkiem śmiertelnym. Wysoki Trybunał obradujący w poszczególnych okręgach sądowych rozpatruje odwołania od orzeczeń sądów okręgowych w różnych ośrodkach w kraju.

Sądy okręgowe

Właściwość [sądów okręgowych](#) (Circuit Courts) w sprawach cywilnych jest ograniczona, chyba że strony powództwa wyrażą zgodę, w którym to przypadku właściwość staje się nieograniczona. Właściwość sądu w sprawach umów, umów sprzedaży ratalnej oraz umów kupna-sprzedaży oraz czynów niedozwolonych jest ograniczona do wysokości wartości przedmiotu sporu 38 092,14 EUR.

Sądy okręgowe mają właściwość w sprawach spadkowych oraz w sprawach dotyczących prawa własności do nieruchomości lub dzierżawy nieruchomości, gdy wartość nieruchomości podlegająca opodatkowaniu nie przekracza kwoty 253,95 EUR. Sądy okręgowe są właściwe do rozpoznawania spraw z zakresu prawa rodzinnego, w tym spraw o separację sądową, rozwód, unieważnienie małżeństwa oraz w sprawach, w których złożono odwołanie od orzeczenia sądu rejonowego.

Sprawy cywilne w sądzie okręgowym rozpatrywane są przez sędziego bez udziału ławy przysięgłych. Sąd ten orzeka jako sąd odwoławczy od orzeczeń sądu rejonowego zarówno w sprawach cywilnych, jak i karnych. W postępowaniu odwoławczym sąd bada ponownie okoliczności sprawy, a jego orzeczenie jest ostateczne i nie przysługuje od niego odwołanie.

Sąd okręgowy jest również właściwy w sprawach dotyczących wniosków o udzielenie nowych licencji na sprzedaż alkoholi wysokoprocentowych w lokalach oraz jest właściwy do rozpoznawania odwołań od orzeczeń trybunałów takich jak trybunał ds. równości (Equality Tribunal, Office of the Director of Equality Investigations).

Sądy rejonowe

[Sądy rejonowe](#) (District Courts) są właściwe do rozpoznawania określonych spraw na określonym obszarze. W sprawach z zakresu prawa rodzinnego mają uprawnienia do wydawania wyroków zasądających alimenty, ograniczających prawa, dotyczących opieki, kontaktów oraz wyroków ustalających ojcostwo.

Sądy rejonowe są właściwe do rozpoznawania spraw cywilnych dotyczących umów, umów sprzedaży ratalnej lub umów sprzedaży na kredyt, czynów niedozwolonych, niepłacenia czynszu lub bezprawnego przetrzymywania towaru, gdy wartość przedmiotu sporu nie przekracza 6 348,69 EUR. Mają również właściwość co do zasady w sprawach dotyczących wykonywania orzeczeń, wydanych przez wszystkie sądy, w sprawach dotyczących braku spłaty zobowiązań, w sprawach regulacyjnych dotyczących udzielenia licencji, np. w odniesieniu do sprzedaży alkoholi wysokoprocentowych, oraz są właściwe w sprawach o odszkodowanie za umyślne wyrządzenie szkody, gdy kwota roszczenia nie przekracza 6 348,69 EUR.

Sądy rejonowe obradują w 24 rejonach w całym kraju. Miejsce rozpoznania sprawy zasadniczo zależy od miejsca zawarcia umowy lub miejsca zamieszkania pozwanego bądź miejsca, w którym prowadzi on działalność, lub, w przypadku spraw o udzielenie licencji, miejsca, gdzie znajduje się lokal objęty licencją.

Sądy karne

Sąd Najwyższy

[Sąd Najwyższy](#) (Supreme Court) rozpoznaje odwołania od orzeczeń wydanych przez Apelacyjny Sąd Karny (Court of Criminal Appeal) w sprawach dotyczących zagadnień prawnych o wyjątkowej wadze dla społeczeństwa.

Apelacyjny Sąd Karny

Apelacyjny Sąd Karny (Court of Criminal Appeal) rozpoznaje odwołania osób skazanych z oskarżenia publicznego przez sąd okręgowy (Circuit Court), Centralny Sąd Karny (Central Criminal Court) lub Szczególny Sąd Karny (Special Criminal Court).

Szczególny Sąd Karny

[Szczególny Sąd Karny](#) (Special Criminal Court) został ustanowiony do rozpoznawania spraw o przestępstwa, w przypadku których stwierdzono, że sądy powszechne są niewystarczające do skutecznego wymierzenia sprawiedliwości oraz ochrony spokoju i porządku publicznego. Sąd ten orzeka w składzie trzech sędziów, bez ławy przysięgłych.

Centralny Sąd Karny

☞ **Centralny Sąd Karny** (Central Criminal Court) jest wydziałem karnym High Court. Rozpoznaje sprawy o poważne przestępstwa, w tym o zabójstwo, zgwałcenie, zdradę stanu i piractwo, a także sprawy karne przewidziane w ustawie o konkurencji z 2002 r. Sąd orzeka w składzie jednego sędziego i ławy przysięgłych.

Okręgowy sąd karny

Okręgowy sąd karny (Circuit Criminal Court) rozpoznaje sprawy o przestępstwa niezastrzeżone dla właściwości Central Criminal Court. Orzeka w składzie jednego sędziego i ławy przysięgłych. Rozpoznaje odwołania od orzeczeń wydanych przez sąd rejonowy.

Sąd rejonowy

☞ **Sąd rejonowy** (District Court) rozstrzyga w sprawach o wykroczenia (głównie wykroczenia podlegające karom określonym w ustawie) i niektórych rodzajach poważniejszych przestępstw. Sąd ten orzeka w składzie jednego sędziego.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 28/03/2017

Sądy zwyczajne - Grecja

Sądy powszechne - wstęp

Sądy cywilne

Wszystkie spory między podmiotami prywatnymi są kierowane do sądów cywilnych, co obejmuje też postępowania o charakterze nieprocesowym powierzone tym sądom na mocy ustawy.

Do sądów cywilnych należą:

1. Sąd Najwyższy (*Άρειος Πάγος*);
2. sądy apelacyjne (*εφετεία*);
3. sądy pierwszej instancji orzekające w składzie wieloosobowym (*πολυμελή πρωτοδικεία*);
4. sądy pierwszej instancji orzekające w składzie jednoosobowym (*μονομελή πρωτοδικεία*);
5. rejonowe sądy w sprawach cywilnych (*ειρηνοδικεία*).

Sądy karne

Sądy karne rozpoznają sprawy karne.

Do sądów karnych należą:

1. Sąd Najwyższy;
2. sądy apelacyjne orzekające w składzie pięcioosobowym (*εφετεία*);
3. sądy przysięgłych (*μεικτά ορκωτά δικαστήρια*);
4. apelacyjne sądy przysięgłych (*μεικτά ορκωτά εφετεία*);
5. sądy apelacyjne orzekające w składzie trzyosobowym (*τριμελή εφετεία*);
6. sądy pokoju orzekające w składzie trzyosobowym (*τριμελή πλημμελειοδικεία*);
7. sądy pokoju orzekające w składzie jednoosobowym (*μονομελή πλημμελειοδικεία*);
8. sądy rejonowe w sprawach karnych (*πταισματοδικεία*);
9. sądy ds. nieletnich (*δικαστήρια ανηλίκων*).

Na mocy ustaw szczególnych wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych sprawują również:

- sądy wojskowe (*στρατοδικεία*);
- sądy sił morskich (*ναυτοδικεία*);
- sądy sił powietrznych (*αεροδικεία*).

Sądy te rozpoznają sprawy jako szczególne sądy karne.

Orzekają one w sprawach dotyczących przestępstw popełnionych przez personel wojskowy odbywający służbę w wojskach lądowych, marynarce wojennej lub siłach powietrznych.

Sądy administracyjne

Sądy administracyjne orzekają w sporach z zakresu prawa administracyjnego pomiędzy organami administracji rządowej a obywatelami.

Do zwyczajnych sądów administracyjnych zaliczamy sądy administracyjne pierwszej instancji (*διοικητικά πρωτοδικεία*) oraz administracyjne sądy apelacyjne (*διοικητικά εφετεία*).

- **Sądy administracyjne pierwszej instancji** orzekają w składach jedno- lub trzyosobowych, zależnie od pieniężnej wartości przedmiotu sporu. Rozpoznają one sprawy podatkowe, spory między obywatelami a organami ubezpieczeń społecznych lub organami odpowiedzialnymi za politykę społeczną, jak również spory administracyjne między obywatelami a organami administracji publicznej lub samorządowej.

Sądy administracyjne pierwszej instancji orzekające w składzie trzyosobowym rozpoznają również środki odwoławcze od orzeczeń zapadłych w sądach administracyjnych pierwszej instancji orzekających w składzie jednoosobowym.

- **Administracyjne sądy apelacyjne** rozpoznają środki odwoławcze od orzeczeń zapadłych w sądach administracyjnych pierwszej instancji orzekających w składzie trzyosobowym. W pierwszej instancji orzekają one także w przedmiocie skarg o unieważnienie aktów administracyjnych dotyczących zatrudnienia urzędników służby cywilnej (dotyczących zwolnień, pominięć przy mianowaniach lub awansach itp.).
- **Generalny Inspektor Administracji Publicznej** to instytucja stanowiąca element systemu zwyczajnych sądów administracyjnych. Do jego zadań należy sprawowanie kontroli nad działalnością administracji sądów administracyjnych oraz wnoszenie środków odwoławczych od wydawanych przez nie orzeczeń.
- **Rada Stanu** (*Συμβούλιο της Επικρατείας*) rozpoznaje między innymi sprawy dotyczące:

skarg o unieważnienie aktów administracyjnych ze względu na naruszenie prawa, nadużycie władzy, niekompetencję lub zaniedbanie o charakterze formalnym;

środków odwoławczych wniesionych przez członków personelu cywilnego, wojskowego, rządowego oraz innych funkcjonariuszy przeciwko orzeczeniom rad pracowniczych (*υπηρεσιακά συμβούλια*) w sprawie awansów, zwolnień i przypadków obniżenia stopnia służbowego, itp.;

skarg w sprawie kontroli orzeczeń wydanych przez sądy administracyjne.

Prawnicze bazy danych

1. Strona internetowa [📄 greckiego Sądu Najwyższego](#). Dostęp do tej bazy danych jest **bezpłatny**.
2. [📄 Baza danych rejestru karnego](#) dla obywateli greckich o nieznanym miejscu urodzenia, urodzonych za granicą oraz osób nieposiadających obywatelstwa greckiego.

Powiązane strony

[📄 Sąd Najwyższy](#)

[📄 Sąd Pierwszej Instancji w Atenach](#)

[📄 Sąd Pierwszej Instancji w Salonikach](#)

[📄 Sąd Pierwszej Instancji w Pireusie](#)

[📄 Rada Stanu](#)

[📄 Izba Obrachunkowa](#)

[📄 Biuro Prokuratury przy Sądzie Rejonowym](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 25/06/2018

Sądy zwyczajne - Hiszpania

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [es](#)

Artykuł 117 konstytucji stanowi, że zasada jedności władzy sądowniczej jest podstawą organizacji i funkcjonowania sądów.

Zasada ta odzwierciedlona jest w organizacji hiszpańskich sądów, które należą do jednego systemu sądownictwa składającego się z sądów powszechnych.

Istnieją liczne sądy, które rozstrzygają spory zgodnie z zakresem swojej właściwości ustalonym na podstawie pewnych kryteriów (są to: zakres przedmiotowy, wartość przedmiotu sporu, osoba objęta postępowaniem, właściwość funkcjonalna sądu lub jego właściwość miejscowa), ponieważ jedność systemu sądownictwa nie jest sprzeczna z istnieniem różnych sądów o różnym zakresie właściwości.

Sądy powszechne – wprowadzenie

Konstytucja hiszpańska z 1978 r. stanowi, że Hiszpania jest socjalnym i demokratycznym państwem prawa, które chroni wolność, sprawiedliwość, równość i pluralizm polityczny jako najwyższe wartości panującego w niej porządku prawnego

Tytuł VI konstytucji dotyczy władzy sądowniczej, a art. 117 konstytucji stanowi, że zasada jedności władzy sądowniczej (*unidad jurisdiccional*) jest podstawą organizacji i funkcjonowania sądów.

Wszystkie te zasady odzwierciedlone są w organizacji hiszpańskich sądów, które należą do jednego systemu sądownictwa składającego się z sądów powszechnych.

Istnieją liczne sądy, które rozstrzygają spory zgodnie z zakresem swojej właściwości ustalonym na podstawie pewnych kryteriów (są to: zakres przedmiotowy, wartość przedmiotu sporu, osoba objęta postępowaniem, właściwość funkcjonalna sądu lub jego właściwość miejscowa), ponieważ jedność systemu sądownictwa nie jest sprzeczna z istnieniem różnych sądów o różnym zakresie właściwości.

Sądami powszechnymi są organy, o których mowa w ustawie organicznej o władzy sądowniczej, na mocy art. 122 konstytucji hiszpańskiej z 1978 r.

W tym zakresie należy wyróżnić trzy zasadnicze aspekty:

- aspekt terytorialny;
- jednoosobowy lub kolegalny charakter sądu;
- zakres właściwości.

Aspekt terytorialny

Zgodnie z założeniami przedstawionymi w uzasadnieniu do ustawy organicznej nr 6/1985 o władzy sądowniczej z dnia 1 lipca 1985 r., **terytorium** państwa dzieli się, dla celów sądowych, na gminy, okręgi (*partidos*), prowincje oraz wspólnoty autonomiczne, dla których właściwe są sądy pokoju (*Juzgados de Paz*), sądy pierwszej instancji oraz śledcze (*Juzgados de Primera Instancia e Instrucción*), sądy administracyjne (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*), sądy pracy (*Juzgado de lo Social*), sądy penitencjarne (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*), sądy ds. nieletnich (*Juzgados de Menores*), sądy prowincji (*Audiencias Provinciales*) oraz wyższe trybunały sprawiedliwości wspólnot autonomicznych (*Tribunales Superiores de Justicia*).

Nad całością terytorium Hiszpanii władzę sądowniczą sprawuje Krajowy Sąd Karny i Administracyjny (Audiencia Nacional), Sąd Najwyższy (Tribunal Supremo), centralne sądy śledcze (*Juzgados Centrales de Instrucción*) oraz centralne sądy administracyjne (*Juzgados Centrales de lo Contencioso-administrativo*).

Jednoosobowy lub kolegialny charakter sądów

Wszystkie sądy orzekają w składzie jednoosobowym, z wyjątkiem Sądu Najwyższego, Krajowego Sądu Karnego i Administracyjnego, wyższych trybunałów sprawiedliwości wspólnot autonomicznych i sądów prowincji.

W **Sądzie Najwyższym** zasiadają: prezes, prezesi izb (*presidentes de sala*) oraz sędziowie (*magistrados*) kierowani do izb na podstawie przepisów prawnych. Sąd Najwyższy składa się z pięciu izb: cywilnej, karnej, administracyjnej, pracy oraz wojskowej.

W **Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym** zasiadają: prezes, prezesi izb i sędziowie kierowani do izb (apelacyjnej, karnej, administracyjnej oraz pracy) na podstawie przepisów prawnych.

Wyższe trybunały sprawiedliwości wspólnot autonomicznych składają się z czterech wydziałów (cywilnego, karnego, administracyjnego oraz pracy). W wyższych trybunałach sprawiedliwości zasiadają: prezes, który jest także prezesem izby cywilnej i karnej, prezesi izb oraz sędziowie kierowani do poszczególnych wydziałów na podstawie przepisów prawnych.

W **sądach prowincji** zasiadają: prezes oraz dwóch lub większa liczba sędziów. Rozpoznają oni sprawy cywilne i karne. Mogą w nich zostać utworzone podwydziały o takim samym składzie.

Biura sądowe

Ustawa organiczna dotycząca wymiaru sprawiedliwości określa biura sądowe (*Oficina Judicial*) jako jednostki administracyjne, które wspierają pracę sędziów i sądów.

Powstały one, aby zapewnić skuteczność, efektywność oraz przejrzystość postępowań sądowych, usprawnić rozpatrywanie spraw i zachęcić do współpracy i koordynacji między różnymi organami administracji. Utworzenie biur sądowych jest wynikiem zobowiązania do zapewnienia usług publicznych o wysokiej jakości, które są łatwo dostępne dla społeczeństwa – zgodne z wartościami konstytucyjnymi – i spełniają rzeczywiste potrzeby obywateli.

Jest to nowy model organizacyjny, w ramach którego wprowadza się nowoczesne techniki zarządzania w oparciu o połączenie dwóch wydziałów administracyjnych: wydziału udzielającego bezpośredniego wsparcia w postępowaniach sądowych, dawniej zwanego kancelarią (*juzgados*), który wspiera sędziego w jego obowiązkach, oraz wspólnych służb ds. procesowych zarządzanych przez sekretarzy sądowych (*Secretarios Judiciales*), które wykonują wszystkie zadania niezwiązane ściśle z wymiarem sprawiedliwości, takie jak: przyjmowanie pism, wystawianie wezwań, wykonywanie orzeczeń, postępowania pozasądowe, przyjmowanie pozwów, zawiadamianie stron, naprawianie uchybień procesowych, itp.

Wspólne służby ds. procesowych dzielą się na trzy jednostki:

- Wspólną Służbę ds. Ogólnych;
- Wspólną Służbę ds. Wokandy;
- Wspólną Służbę ds. Wykonywania Orzeczeń.

Nowy model został wprowadzony w Burgos i Murcji w listopadzie 2010 r. W lutym 2011 r. biura sądowe zostały utworzone w Cáceres oraz Ciudad Real, natomiast w czerwcu 2011 r. w miastach León, Cuenca i Mérida. W 2013 r. biuro zostanie również utworzone w Ceucie i Melilli. Model ten współistnieje z dawnym modelem (obejmującym *juzgados* oraz *tribunals*), który funkcjonuje w innych częściach Hiszpanii.

Zakres właściwości

Zakres właściwości sądów wiąże się nie tylko z aspektem terytorialnym. Zależy on również od rodzaju spraw, które są rozstrzygane w **czterech pionach sądownictwa**, do których należą poniższe sądy.

Sądy cywilne: badają sprawy, które nie są zastrzeżone wyraźnie dla innego rodzaju sądu. Z tego względu są one określane jako sądy powszechne.

Sądy karne: sprawy karne i postępowanie karne należą do zakresu właściwości sądów karnych. W prawie hiszpańskim można wnieść jednak powództwo cywilne wynikające z popełnienia przestępstwa w tym samym czasie, w którym rozpoczyna się postępowanie karne. W takim przypadku sąd karne orzeka o odpowiednim odszkodowaniu w celu naprawienia szkody wynikłej z popełnienia przestępstwa lub wykroczenia.

Sądy administracyjne: badają legalność czynności organów administracji publicznej oraz rozpatrują skargi dotyczące roszczeń pieniężnych przeciwko tym organom.

Sądy pracy: rozstrzygają sprawy dotyczące roszczeń powstałych na podstawie prawa pracy, zarówno w sporach indywidualnych między pracownikiem i pracodawcą dotyczących umowy o pracę, jak i w sporach zbiorowych, a także zajmują się roszczeniami z zakresu ubezpieczeń społecznych lub przeciw skarbowi państwa, kiedy ponosi on odpowiedzialność w świetle prawa pracy.

Oprócz czterech wymienionych powyżej rodzajów sądów, w Hiszpanii funkcjonują również **sądy wojskowe**.

Sądownictwo wojskowe stanowi wyjątek od zasady jedności władzy sędziowskiej.

☑ **Konstytucja** określa zasady funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, w tym wprowadza zasadę jedności władzy sędziowskiej, jednocześnie zapewniając szczególną pozycję sądownictwa wojskowego w sprawach z zakresu prawa wojskowego i w stanie wojny, przy czym sądownictwo to wciąż podlega zasadom konstytucyjnym określonym w art. 117 ust. 5 ustawy zasadniczej.

Kompetencja sądów wojskowych ogranicza się w czasie pokoju do spraw z zakresu prawa wojskowego, mianowicie do czynów uznanych za przestępstwo w wojskowym kodeksie karnym oraz – ze względu na rozszerzony zakres właściwości – do wszystkich przestępstw popełnionych przez członków sił zbrojnych stacjonujących poza terytorium państwa. W czasie wojny na podstawie ustawy organicznej nr 4/1987 o właściwości i organizacji sądownictwa wojskowego dopuszczalna jest zmiana zakresu właściwości tych sądów, jednak decyzję taką podejmują Kortezy Generalne (Cortes Generales) lub rząd, jeżeli został do tego upoważniony.

W sądach wojskowych zasiadają wojskowi zawodowi, członkowie sił zbrojnych oraz przedstawiciele Ministerstwa Obrony.

W ramach systemu sądownictwa wojskowego istnieją: regionalne sądy wojskowe (*Juzgados Togados Territoriales*), centralne sądy wojskowe (*Juzgados Togados Centrales*), wyższe regionalne sądy wojskowe (*Tribunales Militares Territoriales*) oraz Główny Sąd Militarny (Tribunal Militar Central). Na szczycie systemu sądownictwa wojskowego znajduje się V Izba Sądu Najwyższego.

Utworzenie w Sądzie Najwyższym Izby Wojskowej, podlegającej tym samym zasadom procesowym i statutowym, co pozostałe izby, zapewnia jedność na najwyższym szczeblu dwóch systemów sądowych, które tworzą władzę sędziowską.

Członkowie tej izby zasiadali wcześniej w sądach powszechnych i wojskowych, co gwarantuje zachowanie równowagi w postępowaniu sądowym najwyższej instancji: izba ta bowiem rozstrzyga zazwyczaj skargi kasacyjne i sprawy z zakresu kontroli sądowej, chociaż może być również właściwa w określonych sprawach dotyczących osób zajmujących wysokie stanowiska wojskowe.

W Hiszpanii nie istnieją sądy nadzwyczajne; jednak w opisanym powyżej systemie sądownictwa utworzono sądy wyspecjalizowane ze względu na zakres przedmiotowy. Na tej zasadzie działają na przykład sądy ds. przemocy wobec kobiet, sądy penitencjarne lub sądy ds. nieletnich. Są to sądy powszechne, ale wyspecjalizowane w rozstrzyganiu spraw ze szczególnego zakresu przedmiotowego. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w arkuszu informacyjnym „Sądy szczególne – Hiszpania”.

Poniżej przedstawiono analizę czterech pionów sądownictwa, w tym zakresu właściwości różnych sądów.

Wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych

Sądami właściwymi w sprawach cywilnych są: I Izba Sądu Najwyższego, izby cywilne i karne wyższych trybunałów sprawiedliwości wspólnot autonomicznych, wydziały cywilne sądów prowincji, sądy pierwszej instancji, sądy pokoju, a także pewne wyspecjalizowane sądy: sądy rodzinne, sądy handlowe, sądy ds. wspólnotowego znaku towarowego oraz sądy ds. przemocy wobec kobiet.

Sądy handlowe, sądy ds. wspólnotowego znaku towarowego, sądy ds. przemocy wobec kobiet omówiono w arkuszu informacyjnym „Sądy szczególne – Hiszpania”.

Wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych

Sądami właściwymi w sprawach karnych są: II Izba Sądu Najwyższego, Izba Karno Krajowego Sądu Karnego i Administracyjnego, izby cywilne i karne wyższych trybunałów sprawiedliwości wspólnot autonomicznych, wydziały karne sądów prowincji, sądy karne, sądy śledcze, sądy ds. nieletnich, sądy penitencjarne, sądy ds. przemocy wobec kobiet oraz sądy pokoju.

Sądy ds. nieletnich, sądy penitencjarne oraz sądy ds. przemocy wobec kobiet omówiono w arkuszu informacyjnym „Sądy szczególne – Hiszpania”.

Wymiar sprawiedliwości w sprawach administracyjnych

Sądami właściwymi w sprawach administracyjnych są: III Izba Sądu Najwyższego, Izba Administracyjna Krajowego Sądu Karnego i Administracyjnego, wydziały administracyjne wyższych trybunałów sprawiedliwości wspólnot autonomicznych oraz sądy administracyjne.

Wymiar sprawiedliwości z zakresu prawa pracy

Sądami właściwymi w sprawach z zakresu prawa pracy są: IV Izba Sądu Najwyższego, Izba ds. Prawa Pracy Krajowego Sądu Karnego i Administracyjnego, wydziały ds. prawa pracy wyższych trybunałów sprawiedliwości wspólnot autonomicznych oraz sądy pracy.

Zakres właściwości wszystkich wymienionych powyżej sądów reguluje [ustawa organiczna o władzy sądowniczej](#).

Powiązane strony

[RADA GENERALNA SĄDOWNICTWA W HISZPANII](#)

[USTAWA ORGANICZNA O WŁADZY SĄDOWNICZEJ](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 12/03/2019

Sądy zwyczajne - Francja

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [fr](#)

W niniejszej sekcji przedstawiono zarys sądów powszechnych we Francji.

Sądy powszechne – wprowadzenie

Sądy powszechne pierwszej instancji

Sądy cywilne

1. Sądy wielkiej instancji (*tribunaux de grande instance*)

Sąd wielkiej instancji rozstrzyga w sporach między osobami prywatnymi (**sprawy cywilne**), w których wartość przedmiotu sporu **prze**kracza 10 000 EUR.

Jest ponadto **właściwy**, niezależnie od wartości przedmiotu sporu, **w następujących dziedzinach**:

- stan cywilny: małżeństwo, filiacja, przysposobienie, uznanie za zaginionego (*déclaration d'absence*);
- sprostowanie aktów stanu cywilnego;
- dziedziczenie;
- grzywny z zakresu prawa cywilnego nałożone przez urzędników stanu cywilnego;
- czynności dotyczące nieruchomości;
- rozwiązanie stowarzyszeń;
- postępowanie naprawcze (*sauvegarde*), postępowanie upadłościowe oraz likwidacja w przypadku gdy dłużnik nie jest przedsiębiorcą ani nie jest zarejestrowany w wykazie zawodów (*répertoire des métiers*);
- ubezpieczenie od wypadków i chorób zawodowych osób nieuzyskujących dochodów w sektorze rolniczym;
- opłaty rejestracyjne, opłata za publikację w księgach wieczystych, opłata skarbową oraz podatki pośrednie, a także opłaty z nimi zrównane;

- najem powierzchni użytkowej z wyjątkiem sporów o ustalenie ceny najmu wynikającej ze zmiany lub odnowienia, najem powierzchni wykorzystywanych do wykonywania wolnych zawodów (*baux professionnels*) oraz umów dotyczących władztwa prekaryjnego w sprawach handlowych;
- stwierdzanie fałszerstwa dokumentów urzędowych;
- powództwa cywilne w przypadku zniesławienia lub zniewagi dokonanej publicznie lub niepublicznie (*injures publiques ou non publiques*), w mowie lub w piśmie.

Sąd poprawczy (*tribunal correctionnel*) to **wydział karny sądu wielkiej instancji**. Jest on właściwy do sądenia występów (zobacz poniżej).

W skład sądu wielkiej instancji wchodzi zawodowi sędziowie (*magistrats professionnels*): prezes, wiceprezes, sędziowie, **prokurator Republiki**, wiceprokuratorzy oraz zastępcy prokuratora.

Do korpusu należą również **sędziowie wyspecjalizowani**, na przykład:

- **sędzia do spraw małoletnich** (*juge des enfants*), który jest właściwy do zarządzenia środków ochrony wobec małoletnich znajdujących się w niebezpieczeństwie oraz do rozstrzygania spraw o przestępstwa (wykroczenia i występki) popełnione przez nieletnich; na gruncie prawa karnego, na posiedzeniu niejawnym, sędzia orzeka jedynie środki wychowawcze; natomiast przewodnicząc składowi sądownemu złożonemu dodatkowo z dwóch sędziów niezawodowych (*assesseurs non professionnels*), może on zasądzić zarówno środki wychowawcze, jak i karne;
- **sędzia penitencjarny**, na którym spoczywa określenie głównych zasad wykonywania kar izolacyjnych; sędzia ten, rozpoznając sprawy osób pozostających w środowisku „zamkniętym” w związku z pozbawieniem wolności jest właściwy do orzeczenia sposobu wykonania kary (na przykład: umieszczenie w zakładzie typu otwartego, półotwartego, objęcie warunkowym zwolnieniem, zarządzenie dozoru elektronicznego); w przypadku gdy nie wykonuje się kary pozbawienia wolności sędzia ten odpowiada za nadzorowanie skazanego w toku wykonywania przez niego kary (na przykład: kara pozbawienia wolności w zawieszeniu i z okresem próby, praca na cele społeczne, dozór kuratorski);
- **sędzia śledczy** (*juge d'instruction*), który jest odpowiedzialny za przeprowadzenie, pod nadzorem izby śledczej sądu apelacyjnego, wszelkich czynności koniecznych dla ujawnienia prawdy. Gromadzi on wszystkie dowody w sprawie, dla oskarżenia lub obrony, natomiast gdy uznaje dochodzenie za zakończone, może wydać postanowienie o umorzeniu postępowania lub skierować sprawę osoby podlegającej dochodzeniu do sądu przysięgłych lub sądu poprawczego. Sędzia śledczy nie jest uprawniony do działania z urzędu. Sprawę musi skierować do niego prokurator Republiki lub pokrzywdzony składający powództwo adhezyjne.

Siedziba sądu wielkiej instancji co do zasady mieści się w **głównej miejscowości departamentu**, ale może zostać zlokalizowana w innych gminach. W dniu 1 stycznia 2013 r. istniało 161 sądów wielkiej instancji.

2. Sądy instancji (*tribunaux d'instance*)

Sąd instancji (*tribunal d'instance*) rozstrzyga w sporach między osobami prywatnymi (sprawy cywilne), **w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 10 000 EUR**.

Posiada on również **kompetencje powierzone** (na przykład: w sprawach dotyczących wynagrodzenia za pracę, rent dożywotnich, spraw wyborczych, najmu do celów mieszkaniowych) oraz **kompetencje administracyjne**. Kierownik sekretariatu (*greffier en chef*) w sądzie instancji jest uprawniony do wydawania metryk urodzenia.

Jego **wydział karny**, sąd policyjny, jest właściwy do orzekania w sprawach o wykroczenia piątej klasy (zob. poniżej).

Poza tym sędzia sądu instancji wykonuje zadania **sądu opiekuńczego (z wyjątkiem spraw dotyczących opieki nad małoletnimi, które podlegają od wejścia w życie ustawy z dnia 12 maja 2009 r. sędziemu rozpoznającemu sprawy rodzinne w sądzie wielkiej instancji)**: odpowiada on więc za ochronę osób pełnoletnich szczególnej troski poprzez sprawowanie kontroli nad ich majątkiem.

W skład sądu instancji wchodzi jeden lub kilku sędziów, ale w sprawach orzeka jeden sędzia.

Sąd instancji ma co do zasady siedzibę w **głównej miejscowości okręgu**. W dniu 1 stycznia 2013 r. istniało 307 sądów instancji.

3. Sądy grodzkie (*jurisdiction de proximité*)

Sędziowie sądów grodzkich rozpoznają spory w sprawach cywilnych między osobami prywatnymi, **w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 4 000 EUR**.

Są również właściwi do sądenia **wykroczeń czterech pierwszych klas**.

Prokuratura jest reprezentowana przez publicznego urzędnika ministerialnego (*officier ministériel public*).

4. Sądy gospodarcze (*tribunaux de commerce*)

Sąd gospodarczy rozpoznaje **spory** dotyczące zobowiązań między przedsiębiorcami, instytucjami kredytowymi lub między tymi dwoma rodzajami podmiotów, a także spory dotyczące spółek handlowych lub transakcji handlowych między jakimikolwiek osobami. Prowadzi również postępowania dotyczące **przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji**.

W skład sądu gospodarczego wchodzi sędziowie niezawodowi – wszyscy są przedsiębiorcami. Są oni wybierani na 2 lub 4 lata przez kolegium elektorskie złożone z sędziów i byłych sędziów tego sądu oraz delegatów-doradców (*délégués consulaires*) – przedsiębiorcy wybierani są w okręgu sądu gospodarczego.

W dniu 1 stycznia 2013 r. funkcjonowały **134 sądy gospodarcze**.

5. Sądy pracy (*conseils de prud'hommes*)

Sąd pracy zajmuje się rozstrzygnięciem indywidualnych **sporów między pracodawcą a pracownikiem** wynikłych z tytułu umowy o pracę lub umowy o naukę zawodu.

Sąd pracy składa się z wybieralnych sędziów reprezentujących w równej liczbie pracowników i pracodawców. Dzieli się on na 5 wyspecjalizowanych wydziałów (kadra kierownicza, przemysł, handel i usługi handlowe, rolnictwo, działalność różna). W przypadku podziału głosów pomiędzy 4 sędziów, sędziowi pracy przewodniczy sędzia sądu instancji.

Istnieje jeden lub kilka sądów pracy w każdym departamencie i co najmniej jeden w okręgu sądu wielkiej instancji.

We Francji działa obecnie 210 sądów pracy.

6. Sądy ds. zabezpieczenia społecznego (*tribunaux des affaires de la sécurité sociale*)

Sąd ds. zabezpieczenia społecznego rozstrzyga **spory między kasami ubezpieczeń społecznych i ubezpieczonymi** (na przykład: kwestie dotyczące przystąpienia do kasy, własności i wypłaty świadczeń, itp.).

W sądzie zasiada przewodniczący (jest nim sędzia sądu wielkiej instancji) oraz ławnicy, wyznaczani na **trzy lata** przez pierwszego prezesa sądu apelacyjnego w drodze wpisu na listę prowadzoną, według własności miejscowej każdego sądu, przez dyrektora regionalnego ds. młodzieży, sportu i spójności społecznej, na wniosek najbardziej reprezentatywnych organizacji zawodowych. Wymagana jest również opinia prezesa sądu ds. zabezpieczenia społecznego.

Obecnie działa 115 sądów ds. zabezpieczenia społecznego.

7. Sądy ds. sporów o niezdolność do pracy (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*)

Sąd ds. sporów o niezdolność do pracy jest właściwy do orzekania w sporach dotyczących inwalidztwa lub niezdolności do pracy, tzn. stwierdzenia lub stopnia niezdolności do pracy w przypadku choroby, wypadku przy pracy lub stopnia inwalidztwa w przypadku choroby lub wypadku niezwiązanego z pracą.

W sądzie zasiadają prezes (sędzia honorowy lub osoba wykwalifikowana), ławnik reprezentujący pracowników najemnych oraz ławnik reprezentujący pracodawców lub osoby samozatrudnione (tych dwóch ostatnich jest wpisywanych przez pierwszego prezesa sądu apelacyjnego na **trzy lata** na listę prowadzoną, według miejscowości rzeczowej każdego sądu, przez dyrektora regionalnego ds. młodzieży, sportu i spójności społecznej, na wniosek najbardziej reprezentatywnych organizacji zawodowych).

We Francji istnieje 26 sądów ds. sporów o niezdolność do pracy.

Krajowy sąd ds. sporów o niezdolność do pracy i składek ubezpieczenia od wypadków przy pracy (*cour nationale de l'incapacité et de la tarification de l'assurance des accidents du travail*) jest sądem apelacyjnym dla tych sądów, orzeka on również, w pierwszej i ostatniej instancji, w sporach odnoszących się do składek na ubezpieczenie od wypadków przy pracy.

8. Sąd rozjemczy do spraw dzierżawy nieruchomości rolnych (*Tribunal paritaire des baux ruraux*)

Sąd rozjemczy do spraw dzierżawy nieruchomości rolnych jest właściwy do **rozstrzygnięcia sporów między wydzierżawiającym a dzierżawcą nieruchomości rolnych** dotyczących statusu dzierżawy i połownictwa (*métayage*), dzierżawy bydła (*baux à cheptel*), najmu z wypowiedzeniem (*baux à domaine congéable*), dzierżawy częściowej (*baux à complants*), dzierżawy wieczystej (*baux emphytéotiques*) oraz umów o użytkowanie gruntów przeznaczonych na wypas.

Sądowi rozjemczemu do spraw dzierżawy nieruchomości rolnych przewodniczy sędzia sądu instancji. Wspomaga go 4 ławników: z list wyborczych sporządzonych przez prefekta, na wniosek komisji przygotowującej listy wyborcze, wybiera się na sześcioletnią kadencję 2 wydzierżawiających i 2 dzierżawców.

Sądy karne

1. Sądy przysięgłych (*cours d'assises*)

Sąd przysięgłych jest właściwy do **orzekania w sprawach o zbrodnie**, tzn. **najpoważniejsze przestępstwa** podlegające karze od 10 lat do dożywotniego pozbawienia wolności.

Jest to **sąd departamentalny**, który nie funkcjonuje sposób ciągły. Za każdym razem, kiedy jest to konieczne, wyznacza się daty rozpoczęcia jego sesji. Jednakże w większych departamentach sąd ten funkcjonuje niemal stale.

W jego skład wchodzi 3 zawodowych sędziów: prezes (prezes izby lub radca sądu apelacyjnego), 2 ławników (radców sądu apelacyjnego lub sędziów (*magistrats*) sądu wielkiej instancji z departamentu będącego miejscem siedziby sądu przysięgłych), a także ława przysięgłych (6 losowo wybranych obywateli). Obraduje on również jako sąd przysięgłych dla nieletnich (*cour d'assises des mineurs*), w przypadku gdy są oni sprawcami zbrodni. Zawodowymi ławnikami są wtedy sędziowie ds. małoletnich.

Niektóre zbrodnie objęte przepisami o terroryzmie, wojsku lub odnoszące się do handlu narkotykami są rozpatrywane przez sąd przysięgłych, w skład którego wchodzi wyłącznie sędziowie zawodowi (*magistrats professionnels*).

Prokuratura jest reprezentowana przez prokuratora (*avocat général*).

2. Sądy poprawcze (*tribunaux correctionnels*)

Sąd poprawczy jest właściwy do **rozpoznawania spraw dotyczących występków (*délits*)**, to znaczy przestępstw (*infractions*) zagrożonych ustawowo karą do 10 lat pozbawienia wolności lub karą grzywny w wysokości co najmniej 3 750 EUR. Działa w ramach sądu wielkiej instancji. W jego skład wchodzi zasadniczo 3 sędziów zawodowych, z wyjątkiem spraw dotyczących występków rozpoznawanych przez jednego sędziego.

Prokuratura jest reprezentowana przez prokuratora Republiki lub jednego z jego zastępców (*substituts*).

3. Sądy policyjne (*tribunaux de police*)

Sąd policyjny jest właściwy do orzekania w sprawach o **wykroczenia** piątej klasy. Jego siedzibą jest sąd instancji. Na jego czele stoi sędzia sądu instancji; sąd ten orzeka w składzie jednoosobowym.

Prokuratura jest reprezentowana przez prokuratora Republiki lub jednego z jego zastępców (*substituts*).

4. Sądy grodzkie (*jurisdiction de proximité*)

Sąd grodzki jest właściwy do orzekania w sprawach o **wykroczenia** od pierwszej do czwartej klasy. Jego siedzibą jest sąd instancji. Na jego czele stoi sędzia sądu grodzkiego; sąd ten orzeka w składzie jednoosobowym.

Zadania prokuratury są zazwyczaj wykonywane przez komisarza policji.

5. Sądy szczególne

Istnieją również sądy szczególne w pewnych sporach z zakresu prawa karnego, takich jak handlowe trybunały morskie (*tribunaux maritimes commerciaux*). Obecnie jest ich 14 i są one właściwe do rozpatrywania pewnych przestępstw morskich.

Sądy orzekające w drugiej instancji

Sąd apelacyjny (*cour d'appel*) orzeka w drugiej instancji, tzn. rozpatruje ponownie okoliczności prawne i faktyczne **spraw już rozstrzygniętych** przez sądy pierwszej instancji.

W jego skład wchodzi wyłącznie sędziowie zawodowi (*magistrats*): pierwszy prezes, prezesi izb i radcy (z wyjątkiem apelacyjnego sądu przysięgłych – porównaj poniżej).

Każdy sąd posiada **wyspecjalizowane izby** (ds. cywilnych, socjalnych, handlowych i karnych), z których każda składa się z trzech zawodowych sędziów: jednego prezesa izby i dwóch radców.

Orzeczenia sądów przysięgłych są rozpatrywane w toku apelacji przez inny sąd przysięgłych wyznaczany przez izbę karną Sądu Kasacyjnego. **Apelacyjny sąd przysięgłych** (*cour d'assises d'appel*) składa się z 9 przysięgłych.

Również **krajowy sąd ds. sporów o niezdolność do pracy i składek ubezpieczenia od wypadków przy pracy** jest sądem apelacyjnym dla sądów ds. sporów o niezdolność do pracy.

Prokuratura jest reprezentowana przez prokuratora generalnego, jednego z rzeczników generalnych (*avocats généraux*) lub jednego z jego zastępców (*substituts généraux*).

Sąd Kasacyjny (Cour de cassation)

Sąd Kasacyjny jest **najwyższym organem sądownictwa powszechnego**. Jego siedziba znajduje się w Paryżu. Jego zadaniem jest sprawowanie nadzoru nad **zgodnością orzeczeń sądów** z zasadami prawa, przy czym Sąd Kasacyjny nie analizuje ponownie okoliczności faktycznych sprawy. Nie jest więc trzecią instancją, zapewnia natomiast **spójność orzecznictwa jako organ wyjaśniający przepisy prawne i gwarantujący zgodność orzeczeń z prawem**.

Wpływają do niego odwołania, **skargi kasacyjne** (*pourvoi en cassation*) składane przez osoby, wobec których wydano orzeczenie sądu lub postanowienia prokuratury.

Gdy sąd uzna, że zaskarżone orzeczenie nie zostało wydane zgodnie z zasadami prawa, **„uchyla” je w drodze kasacji**. Sprawa zostaje odesłana do ponownego rozpoznania.

W przeciwnym razie sąd **oddala skargę**, co jest jednoznaczne z uprawomocnieniem się zaskarżonego orzeczenia.

Na zasadzie wyjątku sąd może dokonać **kasacji bez odesłania**, gdy nie wiąże się ona z ponownym rozstrzygnięciem merytorycznym. Może również, przy kasacji bez odesłania, zakończyć sprawę, gdy okoliczności faktyczne, ustalone i ocenione w sposób niezależny przez sędziów rozstrzygających sprawę, pozwalają mu na zastosowanie odpowiedniej normy prawnej.

Sąd Kasacyjny dzieli się na izby (trzy izby cywilne, izba handlowa, izba socjalna, izba karna), w skład każdej z nich wchodzi zawodowi sędziowie (*magistrats professionnels du siège*), prezes i sędziowie-doradcy. W zależności od charakteru sprawy może on orzekać w połączonych izbach (przynajmniej trzy izby) lub na zgromadzeniu plenarnym (pierwszy prezes, prezesi izb i sędziowie).

Prokuratura jest reprezentowana przez **prokuratora generalnego** lub rzeczników generalnych (*avocats généraux*).

Prawnicze bazy danych

Prawnicze bazy danych we Francji korzystają z publicznej usługi publikacji prawa w internecie. Strona [Légifrance](#) zawiera zatem orzeczenia Sądu Kasacyjnego i sądów apelacyjnych:

- w bazie „CASS” znajdują się opublikowane orzeczenia Sądu Kasacyjnego,
- w bazie „INCA” znajdują się nieopublikowane orzeczenia oraz
- w bazie „CAPP” znajdują się orzeczenia sądów apelacyjnych.

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do bazy danych jest **bezpłatny**.

Krótki opis zawartości bazy

Orzeczenia są dostępne w języku francuskim, a **niektóre z nich** zostały również przetłumaczone na **język angielski, arabski i mandaryński**.

- W archiwum bazy „CASS” znajduje się 120 000 orzeczeń, rocznie wpływa do niej 2 100 orzeczeń.
- W archiwum bazy „INCA” znajduje się 246 000 orzeczeń, rocznie wpływa do niej 10 000 orzeczeń.
- W archiwum bazy „CAPP” mieści się 19 000 orzeczeń, rocznie wpływa do niej 20 000 orzeczeń.

Powiązane linki

[Właściwość sądów - Francja](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 19/09/2013

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych we Włoszech.

Sądy powszechne – wstęp

Sądownictwo powszechne można podzielić na dwie grupy:

- **sądownictwo cywilne**, które ma na celu zapewnienie ochrony prawnej w stosunkach cywilnoprawnych między podmiotami prawa prywatnego lub pomiędzy podmiotami prawa prywatnego a administracją publiczną, w sytuacjach, gdy w trakcie realizacji swoich obowiązków organ administracji dopuści się naruszenia praw podmiotu prawa prywatnego;
- **sądownictwo karne**, gdzie zadaniem sądu jest stwierdzenie, czy postępowanie karne wszczęte przez prokuratora przeciwko danej osobie ma należyte podstawy.

Postępowanie przed sądami cywilnymi i karnymi zostało uregulowane w dwóch odrębnych zbiorach przepisów procesowych: w **kodeksie postępowania cywilnego** (*codice di procedura civile*) oraz w **kodeksie postępowania karnego** (*codice di procedura penale*).

Postępowanie karne wszczyna funkcjonariusz wymiaru sprawiedliwości posiadający tytuł sędziego zawodowego sądu powszechnego, pełniący funkcję prokuratora (*pubblico ministero*; zob. ostatni akapit art. 107 konstytucji).

Postępowanie cywilne może zostać wszczęte przez dowolny podmiot prawa publicznego lub prywatnego, zwany powodem (*l'attore*) przeciwko innemu podmiotowi, zwanemu pozwany (*il convenuto*).

Sądy cywilne

Sędziowie pokoju (*giudici di pace*) są sędziami niezawodowymi (*giudici onorari*) właściwymi w **sprawach mniejszej wagi**.

Sądy niższego rzędu (*tribunali*) to **sądy pierwszej instancji** rozpoznające pozostałe sprawy. Rozpatrują one także **środki odwoławcze** od orzeczeń wydanych przez sędziów pokoju.

Sądy ds. nieletnich (*tribunali per i minorenni*) oraz **wydziały sądów apelacyjnych ds. nieletnich** (*sezioni per i minorenni presso le corti d'appello*) są właściwe w tych sprawach dotyczących nieletnich, które nie należą do właściwości sądów powszechnych.

Istnieją również **wydziały** (*sezioni*) **sądów niższego rzędu** oraz **sądów apelacyjnych specjalizujące się w sprawach pracowniczych**.

Sądy Apelacyjne (*corti di appello*) są sądami **drugiej instancji**.

Sąd Kasacyjny (Corte di Cassazione lub Corte Suprema di Cassazione) z siedzibą w Rzymie jest sądem najwyższym w ramach włoskiego systemu sądownictwa i orzeka w sprawie zgodności z prawem orzeczeń wydanych przez inne sądy.

Sądy karne

Sędziowie pokoju (*giudici di pace*) są sędziami niezawodowymi (*giudici onorari*) właściwymi w sprawach o drobne przestępstwa.

Sądy niższego rzędu (*tribunali*) to sądy pierwszej instancji rozpoznające wszystkie sprawy karne nienależące do właściwości sędziów pokoju lub sądów ławniczych. Rozpatrują one także środki odwoławcze od orzeczeń wydanych przez sędziów pokoju.

Trybunały ds. nieletnich (*tribunali per i minorenni*) oraz **wydziały ds. nieletnich sądów apelacyjnych** (*sezioni per i minorenni presso le corti d'appello*) są sądami pierwszej i drugiej instancji dla wszystkich przestępstw popełnionych przez nieletnich.

Sądy przysięgłych (*corti d'assise*) są sądami pierwszej instancji właściwymi w sprawach o najpoważniejsze przestępstwa.

Sądy apelacyjne (*corti d'appello*) są sądami drugiej instancji.

Odwoławcze sądy przysięgłych (*corti di assise di appello*) są sądami drugiej instancji rozpoznającymi środki odwoławcze od orzeczeń wydanych przez sądy przysięgłych.

Trybunały penitencjarne (*tribunali di sorveglianza*) oraz **urzędy penitencjarne** (*uffici di sorveglianza*) nadzorują wykonanie **kar pozbawienia wolności** oraz **kar grzywny** oraz stosowanie przepisów prawa karnego wykonawczego.

Najwyższy Sąd Kasacyjny zwany też Sądem Kasacyjnym (Corte Suprema di Cassazione, Corte di Cassazione) ma za zadanie zbadać, czy orzeczenie wydane przez inny sąd jest zgodne z prawem. Rozpoznaje on środki odwoławcze od wszelkich orzeczeń dowolnego sądu w obszarze prawa cywilnego lub karnego, jest także właściwy w sprawach o ograniczenie swobód osobistych. W niektórych sprawach można się do niego zwrócić bezpośrednio.

Sąd Kasacyjny jest sądem najwyższej instancji we włoskim systemie sądownictwa. Art. 65 ustawy fundamentalnej w sprawie organizacji sądów nr 12 z dnia 30 stycznia 1941 (*legge fondamentale sull'ordinamento giudiziario*) do głównych zadań tego Sądu zalicza zapewnienie „właściwego stosowania prawa, jego jednolitej wykładni, jedności prawa w całym kraju oraz przestrzegania podziału kompetencji pomiędzy poszczególnymi sądami”. Z powyższego wynika, że jednym z jego najważniejszych zadań jest jednolite stosowanie prawa pozwalające zrealizować zasadę pewności prawa.

Co się tyczy tego, czy Sąd Kasacyjny można nazwać sądem trzeciej instancji, obowiązujące przepisy pozwalają na uwzględnienie okoliczności faktycznych sprawy jedynie na tyle, na ile zostały one ustalone w ramach wcześniejszego postępowania, wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do stwierdzenia, czy złożenie skargi do Sądu Kasacyjnego jest prawnie uzasadnione.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 18/06/2018

Sądy zwyczajne - Cypr

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [el](#)

W Republice Cypryjskiej istnieją jedynie sądy dwóch instancji: Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), który rozpoznaje wszystkie odwołania od wyroków wydanych przez sądy pierwszej instancji, oraz następujące sądy pierwszej instancji:

- sądy rejonowe (Επαρχιακά Δικαστήρια);
- sądy assize (Κακουργιοδικεία);
- sąd rodzinny (Οικογενειακό Δικαστήριο);
- trybunał ds. kontroli najmu (Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων);
- trybunał ds. sporów pracowniczych (Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών); oraz
- sąd wojskowy (Στρατοδικείο).

Sądy powszechne – wstęp

Sąd Najwyższy

W skład Sądu Najwyższego wchodzi trzynastu sędziów, spośród których jeden jest prezesem. Poniżej przedstawiono zakres właściwości Sądu Najwyższego:

Sąd odwoławczy

Sąd Najwyższy rozpoznaje wszystkie środki odwoławcze od orzeczeń sądów niższej instancji w sprawach cywilnych i karnych. Co do zasady środki odwoławcze rozpoznaje panel składający się z trzech sędziów. Odwołania są rozpoznawane na podstawie akt sprawy, która toczyła się przez sądem niższej instancji (Sąd Najwyższy przeprowadza dowody wyłącznie w wyjątkowych i bardzo rzadkich okolicznościach). Orzekając w instancji odwoławczej, Sąd Najwyższy może utrzymać w mocy, zmienić albo uchylić orzeczenie, od którego się odwołano, albo może przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Sąd kasacyjny

Sąd Najwyższy posiada wyłączną właściwość do rozpoznawania skarg na decyzje, czynności lub zaniechania osób lub organów sprawujących władzę administracyjną. Sąd Najwyższy może unieważnić dowolny administracyjny akt wykonawczy, który stanowi przekroczenie uprawnień lub nadużycie władzy lub jest sprzeczny z ustawą bądź konstytucją.

Nakazy sądowe

Sąd Najwyższy posiada wyłączną właściwość do wydawania nakazów sądowych *habeas corpus*, *mandamus*, *certiorari*, *quo warranto* i *prohibition*.

Admiralicja

Sąd Najwyższy jest sądem pierwszej instancji i sądem odwoławczym w sprawach dotyczących spaw morskich. W pierwszej instancji sprawy są rozpoznawane przez jednego sędziego, natomiast w instancji odwoławczej przez pełny skład orzekający.

Skargi wyborcze

Jako sąd wyborczy Sąd Najwyższy posiada wyłączną właściwość do rozpoznawania skarg dotyczących wykładni i stosowania przepisów ordynacji wyborczej.

Sprawy konstytucyjne

Sąd Najwyższy jest właściwy do orzekania w przedmiocie zgodności z konstytucją dowolnej ustawy lub do rozstrzygnięcia sporów dotyczących zakresu uprawnień lub sporów kompetencyjnych pomiędzy różnymi organami państwa. Sąd Najwyższy orzeka również o zgodności z konstytucją ustaw zaskarżonych przez Prezydenta Republiki (Πρόεδρος της Δημοκρατίας) na podstawie przysługującego mu konstytucyjnego prawa do skargi.

Sądy rejonowe

Sądy rejonowe są właściwe do rozpoznawania w pierwszej instancji wszystkich rodzajów spraw cywilnych (z wyjątkiem spraw morskich) i wszystkich rodzajów spraw karnych o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat pięciu. W każdym okręgu administracyjnym Cypru funkcjonuje jeden sąd rejonowy. Sprawy są rozpoznawane przez jednego sędziego, bez ławy przysięgłych.

Sądy assize

Sądy assize rozpoznają wyłącznie sprawy karne. Zasadniczo sądy te rozpoznają wyłącznie sprawy o najcięższe przestępstwa zagrożone karą pięciu lub więcej lat pozbawienia wolności. W skład każdego sądu wchodzi 3 sędziów. Wszystkie decyzje są podejmowane większością głosów. W sądach tych nie ma ławy przysięgłych.

Prawnicze bazy danych

Nadal nie ma oficjalnej prawniczej bazy danych. Istnieje szereg prywatnych prawniczych baz danych. Niektóre z nich świadczą usługi po uiszczeniu opłaty abonenckiej, a niektóre zapewniają dostęp nieodpłatnie.

Wspomniane bazy danych zawierają informacje na temat wyroków sądowych i ustawodawstwa pierwotnego.

Ciekawe strony

[cypryjski Sąd Najwyższy](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 25/06/2013

Sądy zwyczajne - Łotwa

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [lv](#)

W niniejszej części zawarto informacje na temat organizacji sądów powszechnych na Łotwie.

Sądy powszechne – wstęp

Wymiar sprawiedliwości na Łotwie sprawują **sądy miejskie/rejonowe** (*rajona/pilsētas tiesas*), **sądy okręgowe** (*apgabaltiesas*) oraz **Sąd Najwyższy** (*Augstākā tiesa*).

Na Łotwie w **sprawach cywilnych i karnych** orzeka 40 sądów, które są podzielone na **trzy instancje**: 34 sądy miejskie/rejonowe, pięć sądów okręgowych i Sąd Najwyższy.

Na Łotwie funkcjonują następujące sądy miejskie/rejonowe.

1. Na obszarze właściwości **Sądu Okręgowego dla Kurlandii (Kurzemes apgabaltiesa):**

- Sąd Rejonowy w Goldyndze (Kuldīgas rajona tiesa);
- Sąd w Lipawie (Liepājas tiesa);
- Sąd Rejonowy w Saldus (Saldus rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Talsi (Talsu rajona tiesa);
- Sąd w Windawie (Ventspils tiesa).

2. Na obszarze właściwości **Sądu Okręgowego dla Łatgalii (Latgales apgabaltiesa):**

- Sąd Rejonowy w Balvi (Balvu rajona tiesa);
- Sąd w Dyneburgu (Liepājas tiesa);
- Sąd Rejonowy w Krasławie (Krāslavas rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Lucynie (Ludzas rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Preili (Preiļu rajona tiesa);
- Sąd w Rzeżycy (Rēzeknes tiesa).

3. Na obszarze właściwości **Sądu Okręgowego dla miasta Rygi (Rīgas apgabaltiesa):**

- Sąd Miejski w Jurmale (Jūrmalas pilsētas tiesa);
- Sąd Rejonowy w Ogre (Ogres rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy dla miasta Rygi, rejon Centrum (Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy dla miasta Rygi, rejon Kurlandia (Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy dla miasta Rygi, rejon Łatgalia (Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa);
- Sąd Rejonowy dla miasta Rygi, rejon Liwonia (Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa);
- Sąd Rejonowy dla miasta Rygi, rejon Semigalia (Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa);
- Sąd Rejonowy dla miasta Rygi, rejon Póńnoc (Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Rydze (Rīgas rajona tiesa);
- Sąd w Siguldzie (Siguldas tiesa).

4. Na obszarze właściwości **Sądu Okręgowego dla Liwonii (Vidzemes apgabaltiesa):**

- Sąd Rejonowy w Marienburgu (Alūksnes rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Kiesiu (Cēsu rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Łabędziewie (Gulbenes rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Limbaży (Limbažu rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Madonie (Madonas rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Wałku (Valkas rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Valmierze (Valmieras rajona tiesa).

5. Na obszarze właściwości **Sądu Okręgowego dla Semigalii (Zemgales apgabaltiesa):**

- Sąd Rejonowy w Aizkraukle (Aizkraukles rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Bausce (Bauskas rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Dobele (Dobeles rajona tiesa);
- Sąd w Jelgawie (Jelgavas tiesa);
- Sąd Rejonowy w Jēkabpils (Jēkabpils rajona tiesa);
- Sąd Rejonowy w Tukums (Tukuma rajona tiesa).

Sądowe postępowania administracyjne prowadzą:

- Rejonowy Sąd Administracyjny (Administratīvā rajona tiesa);
- Okręgowy Sąd Administracyjny (Administratīvā apgabaltiesa);
- Wydział Spraw Administracyjnych Senatu Sądu Najwyższego (Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments).

Właściwość miejscowa **Rejonowego Sądu Administracyjnego** oraz **Okręgowego Sądu Administracyjnego** obejmuje całe terytorium administracyjne Łotwy. W ramach Rejonowego Sądu Administracyjnego działa pięć oddziałów – po jednym dla każdego okręgu sądowego – w Rydze, Jelgawie, Rzeżycy, Valmierze i Lipawie.

Właściwość rzeczowa

Zgodnie z [§ kodeksem postępowania karnego \(Kriminālprocesa likums\)](#) sąd miejski/rejonowy rozpoznaje w pierwszej instancji wszystkie sprawy karne. Sąd Rejonowy dla miasta Rygi, rejon Liwonia, jest właściwy w pierwszej instancji w sprawach karnych objętych tajemnicą państwową. Wyrok sądu rejonowego/miejskiego, od którego została wniesiona apelacja (*apelācija*), jest rozpoznawany w instancji odwoławczej przez sąd okręgowy. Od wyroku sądu niższej instancji można wnieść kasację (*kasācija*) do Senatu Sądu Najwyższego. W sądach miejskich/rejonowych sprawy karne są rozstrzygane przez sąd w składzie jednoosobowym. Jeżeli postępowanie karne jest szczególnie złożone, prezes sądu pierwszej instancji może zdecydować, że sprawa zostanie rozstrzygnięta przez sąd w składzie trzyosobowym. Środki zaskarżenia w sprawach karnych (apelacja bądź kasacja) są rozpoznawane przez sąd w składzie wieloosobowym.

Zgodnie z [§ kodeksem postępowania cywilnego \(Civilprocesa likums\)](#) w pierwszej instancji sprawy rozstrzyga sąd rejonowy /miejski, z wyłączeniem spraw, które są ustawowo zastrzeżone do właściwości sądu okręgowego. Wnioski o egzekucję roszczeń bezspornych (*bezstrīdus piespiedu izpildīšana*) i egzekucję roszczeń na podstawie tytułu wykonawczego (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtība*) są rozpoznawane przez wydział rejestru nieruchomości właściwego sądu rejonowego/miejskiego. Sądy okręgowe rozpoznają w pierwszej instancji:

- spory dotyczące prawa własności do nieruchomości, z wyjątkiem spraw dotyczących podziału majątku między małżonkami;
- sprawy wynikające z prawa zobowiązań, jeżeli wartość przedmiotu sporu przekracza 150 000 LVL;
- sprawy dotyczące ochrony uprawnień wynikających z patentu, znaków towarowych i chronionych oznaczeń geograficznych;
- sprawy dotyczące upadłości i likwidacji instytucji kredytowych.

Zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego, jeżeli rozpoznawana sprawa dotyczy kilku roszczeń, dla których właściwy jest sąd rejonowy/miejski, a dla pozostałych z nich właściwy jest sąd okręgowy, lub gdy sąd miejski/rejonowy przyjął pozew wzajemny, do którego rozpatrzenia właściwy jest sąd okręgowy, sprawę rozpoznaje sąd okręgowy. Sąd Okręgowy dla miasta Rygi jest właściwy do rozpoznania w pierwszej instancji spraw cywilnych objętych tajemnicą państwową. W sądach pierwszej instancji sprawy cywilne są rozpoznawane przez sąd w składzie jednoosobowym, natomiast w postępowaniach, w których złożono środki zaskarżenia (apelację lub skargę kasacyjną), sprawy są rozpoznawane przez sąd w składzie wieloosobowym.

Sprawy dotyczące naruszeń administracyjnych są rozpoznawane przez sądy rejonowe/miejskie oraz okręgowe mające właściwość w sprawach cywilnych i karnych. Zgodnie z [§ lotewskim kodeksem naruszeń administracyjnych \(Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss\)](#) decyzja wydana przez organ wyższego szczebla może być zaskarżona do sądu rejonowego/miejskiego. Orzeczenie sądowe wydane przez sąd rejonowy/miejski może zostać zaskarżone do sądu okręgowego, jeżeli przepisy lotewskiego kodeksu naruszeń administracyjnych wyraźnie to przewidują. Orzeczenie sądu okręgowego w postępowaniu administracyjnym o naruszenie nie może zostać zaskarżone i jest wykonalne w dniu jego wydania.

Zgodnie z [§ kodeksem postępowania administracyjnego](#) sprawy administracyjne są rozpoznawane w pierwszej instancji przez oddziały Rejonowego Sądu Administracyjnego, chyba że prawo stanowi inaczej. Jeżeli sprawa jest rozpoznawana w pierwszej instancji przez Rejonowy Sąd Administracyjny, przy czym istnieje konieczność, aby sąd zbadał informacje objęte tajemnicą państwową, sprawę rozpoznaje Oddział Rejonowego Sądu Administracyjnego w Rydze. Jeżeli ustawa stanowi, że sprawy administracyjne mają być rozpoznawane w pierwszej instancji przez Okręgowy Sąd Administracyjny lub Wydział Spraw Administracyjnych Senatu Sądu Najwyższego, a nie przez Rejonowy Sąd Administracyjny, odpowiednie pismo procesowe należy wnieść do Okręgowego Sądu Administracyjnego lub Senatu Sądu Najwyższego, w zależności od danego przypadku. Strona postępowania administracyjnego może wnieść apelację od wyroku/wyroku w sprawie wpadkowej wydanego przez sąd pierwszej instancji, chyba że na podstawie przepisów ustawowych apelacja jej nie przysługuje lub może ona wnieść jedynie skargę kasacyjną. Nieprawomocny wyrok Rejonowego Sądu Administracyjnego można zaskarżyć do Okręgowego Sądu Administracyjnego. Strona postępowania sądowego może wnieść skargę kasacyjną na wyrok lub wyrok w sprawie wpadkowej wydany przez instancję odwoławczą, jeżeli sąd naruszył przepisy materialne lub procesowe bądź przekroczył w toku postępowania

zakres swojej właściwości. W sądzie pierwszej instancji sprawy są rozpoznawane w składzie jednoosobowym lub wieloosobowym, podczas gdy w instancji odwoławczej – w postępowaniu apelacyjnym bądź kasacyjnym – w składzie wieloosobowym.

Zgodnie z [ustawą o patentach](#) Sąd Okręgowy dla Rygi – działając w charakterze sądu pierwszej instancji – rozpoznaje w toku postępowania cywilnego sprawy dotyczące zagadnień związanych z prawną ochroną wynalazków:

- przywrócenia uprawnień z patentu;
- stwierdzenia nieważności patentu;
- praw użytkownika uprzedniego;
- stwierdzenia naruszenia patentu;
- stwierdzenia braku naruszenia patentu;
- udzielenia licencji, postanowień licencji lub wykonania umowy licencyjnej;
- prawa do odszkodowania z tytułu niemożności jawnego korzystania z wynalazku.

Zgodnie z [ustawą o wzorach](#) Sąd Okręgowy dla Rygi – działając w charakterze sądu pierwszej instancji – rozpoznaje sprawy dotyczące prawnej ochrony wzorów:

- uznania prawa do wzoru;
- stwierdzenia nieważności rejestracji wzoru;
- stwierdzenia naruszenia wzoru;
- udzielenia licencji, postanowień licencji lub wykonania umowy licencyjnej.

Sąd Najwyższy obejmuje **Senat**, w skład którego wchodzi trzy wydziały (Wydział Cywilny, Wydział Karny i Wydział Administracyjny) oraz dwie **izby** (Izba Cywilna i Izba Karny). Izby rozpoznają apelacje od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Senat rozpoznaje skargi kasacyjne od wszystkich wyroków sądów rejonowych/miejskich i okręgowych, a także rozpoznaje w pierwszej instancji sprawy dotyczące decyzji podjętych przez Państwowy Urząd Kontroli (Valsts kontroles padome), zgodnie z postępowaniem przewidzianym w art. 55 ustawy o Państwowym Urzędzie Kontroli. Izby rozpoznają sprawy w składzie trzyposobowym. Senat Sądu Najwyższego rozpoznaje sprawy w składzie trzyposobowym lub w pewnych przypadkach przewidzianych przez prawo w składzie rozszerzonym.

Prawnicze bazy danych

Nazwy i adresy internetowe baz danych

[Portal sądów krajowych](#)

[Sąd Najwyższy](#)

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp jest **bezpłatny**.

Krótki opis zawartości

W portalu sądów krajowych publikuje się orzecznictwo sądów powszechnych w sprawach cywilnych i karnych (wybór orzeczeń sądów wszystkich instancji), a także orzecznictwo sądów administracyjnych. Aby uzyskać więcej informacji, należy zapoznać się z częścią dotyczącą orzecznictwa sądowego (*Tiesu nolēmumi*) oraz usług elektronicznych (*E-Pakalpojumi*).

W archiwum orzecznictwa umieszczonym w portalu Sądu Najwyższego można znaleźć zarówno aktualne orzeczenia Senatu, jak i streszczenia orzeczeń. Informacji należy szukać w części dotyczącej informacji sądowych (*Tiesu informācija*).

Informacje dodatkowe

Informacje zamieszczone w portalu sądów krajowych, orzeczenia Senatu i streszczenia orzeczeń opublikowane w portalu Sądu Najwyższego są obecnie dostępne tylko w języku łotewskim.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub

informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 08/06/2015

Sądy zwyczajne - Litwa

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje o sądach powszechnych na Litwie.

Sądy powszechne – wstęp

Na Litwie istnieje 56 sądów o właściwości ogólnej:

- Sąd Najwyższy Litwy (Lietuvos Aukščiausiasis Teismas),
- Sąd Apelacyjny Litwy (Lietuvos apeliacinis teismas),
- 5 sądów okręgowych (*apygardos teismai*),
- 49 sądów rejonowych (*apylinkės teismai*).

Sąd Najwyższy Litwy

Sąd Najwyższy Litwy jest jedynym sądem **kasacyjnym** (ostatniej instancji) uprawnionym do kontroli prawomocnych wyroków, orzeczeń, postanowień i zarządzeń sądów o właściwości ogólnej.

Sąd ten wykształcił jednolitą praktykę sądową w zakresie wykładni i stosowania ustaw oraz innych aktów prawnych.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej Sądu Najwyższego.

Sąd Apelacyjny Litwy

Sąd Apelacyjny jest organem, do którego wnosi się środki odwoławcze od wyroków sądów okręgowych (jako sądów pierwszej instancji). Sąd Apelacyjny rozpoznaje również wnioski o uznanie orzeczeń sądów zagranicznych i międzynarodowych oraz zagranicznych i międzynarodowych rozstrzygnięć arbitrażowych oraz ich wykonanie w Republice Litewskiej. Realizuje ponadto inne zadania w zakresie swojej właściwości ustawowej.

Prezes Sądu Apelacyjnego organizuje i nadzoruje działalność administracyjną sądów okręgowych i ich sędziów w sposób przewidziany przez prawo.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej Sądu Apelacyjnego.

Sądy okręgowe

Sąd okręgowy jest sądem pierwszej instancji w sprawach karnych i cywilnych należących do zakresu właściwości ustawowej tego sądu. Rozpoznaje również środki odwoławcze od wyroków, orzeczeń, postanowień i zarządzeń sądów rejonowych.

Prezes sądu okręgowego organizuje i nadzoruje działalność administracyjną sądów rejonowych i ich sędziów w zakresie właściwości tego sądu w sposób przewidziany przez prawo.

Następujące sprawy cywilne są rozpoznawane wyłącznie przez **Sąd Okręgowy w Wilnie** (Vilniaus apygardos teismas) jako sąd pierwszej instancji (art. 28 litewskiego kodeksu postępowania cywilnego):

- spory na podstawie litewskiej ustawy o patentach;
- spory na podstawie litewskiej ustawy o znakach towarowych;
- sprawy dotyczące przysposobienia, obejmujące wnioski obcokrajowców o przysposobienie obywatela Republiki Litewskiej, który zamieszkuje na Litwie lub w obcym państwie;
- inne sprawy cywilne, które są rozpoznawane wyłącznie przez Sąd Okręgowy w Wilnie jako sąd pierwszej instancji na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Sądy rejonowe

Sąd rejonowy jest sądem pierwszej instancji właściwym do rozpoznawania następujących rodzajów spraw:

- sprawy karne,
- sprawy cywilne
- sprawy dotyczące przestępstw administracyjnych (w zakresie jego właściwości);
- sprawy należące do właściwości sędziów ds. hipoteki;
- sprawy dotyczące wykonywania orzeczeń i wyroków.

Sędzia sądu rejonowego – oprócz innych zadań ustawowo należących do zakresu właściwości sądu rejonowego – pełni również funkcję sędziego w postępowaniu przygotowawczym oraz wykonawczym.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 18/02/2019

Sądy zwyczajne - Luksemburg

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [fr](#)

Ta część zawiera zarys informacji o sądach powszechnych w Luksemburgu.

Sądy powszechne – wprowadzenie

Zgodnie z konstytucją wymiar sprawiedliwości sprawują trybunały i sądy, przy czym uchwały i zarządzenia o charakterze ogólnym i lokalnym są przez nie stosowane jedynie w takim zakresie, w jakim są one zgodne z ustawami.

Sądy powszechne

Sąd Najwyższy (La Cour Supérieure de Justice)

Na szczycie hierarchii sądownictwa powszechnego znajduje się Sąd Najwyższy, w skład którego wchodzi **Sąd Kasacyjny** oraz **Sąd Apelacyjny**, jak również **Prokuratura Generalna**.

Przed **Sąd Kasacyjny**, który obejmuje jedną izbę obradującą w składzie pięciu sędziów, wnoszone są przede wszystkim sprawy: o **stwierdzenie nieważności lub uchylenie** wyroków wydanych przez różne izby Sądu Apelacyjnego oraz sądy ostatniej instancji. Obowiązkowe jest tam zastępstwo procesowe profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Apelacyjny składa się z dziesięciu izb, które obradują w składzie trzech sędziów. Sąd ten rozpoznaje sprawy cywilne, gospodarcze, karne i poprawcze, jak również sprawy, które były rozpoznawane przez sądy pracy w obydwu okręgach sądowych kraju. Zastępstwo procesowe jest obowiązkowe we wszystkich sprawach z wyjątkiem spraw karnych oraz stosowania środków tymczasowych. Izba karna Sądu Apelacyjnego rozpoznaje apelacje od wyroków wydziału karnego sądu okręgowego. Orzeka ona w składzie pięciu sędziów.

Sądy okręgowe (*Tribunaux d'arrondissement*)

Kraj podzielony jest na **dwa okręgi sądowe** – w każdym znajduje się siedziba sądu okręgowego (jedna w Luksemburgu, druga w Diekirch).

Oba sądy okręgowe dzielą się na wydziały, które orzekają w składzie trzech sędziów; przy każdym sądzie okręgowym działa **prokuratura, w skład której wchodzi prokurator** stanu (*Procureur d'Etat*) oraz prokuratorzy. **Sędziowie śledczy** każdego sądu okręgowego prowadzą śledztwa w sprawach o zbrodnie, a w niektórych przypadkach także w sprawach o występki.

W sprawach cywilnych i gospodarczych sąd okręgowy jest **sądem powszechnym** rozpoznającym wszystkie rodzaje spraw, które nie zostały w sposób wyraźny zastrzeżone do kompetencji innego sądu z uwagi na charakter sprawy lub wartość przedmiotu sporu.

Jest on **właściwy *ratione valoris*** w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przekracza 10 000 EUR.

Do **wyłącznej właściwości** sądu okręgowego należą sprawy, do których rozpoznania (z uwagi na ich charakter) został on wyraźnie wskazany w ustawie. Sąd okręgowy ma właściwość wyłączną w sprawach o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczeń wydanych przez sądy innych państw oraz aktów sporządzonych przez urzędy państw obcych. Sądy okręgowe rozpoznają również sprawy nieprocesowe, np. o przysposobienie, dotyczące opieki i kurateli, przyznania pełnej zdolności do czynności prawnych itd.

Sąd okręgowy rozpoznaje **apelacje** od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez sądy pokoju, których siedziba znajduje się na obszarze właściwości sądu okręgowego.

Powództwo przed sądem okręgowym jest co do zasady wytaczane w drodze doręczenia stronie przeciwnej za pośrednictwem komornika sądowego (*huissier de justice*) pisma wszczynającego postępowanie.

Prezesa sądów okręgowych albo wyznaczeni w ich zastępstwie sędziowie wydają zarządzenia tymczasowe, na mocy których tymczasowo rozstrzygają sprawy pilne w postępowaniu cywilnym i gospodarczym.

Sądy okręgowe rozpoznają sprawy karne w charakterze **sądu poprawczego (Tribunal Correctionnel)** i **karnego**. Są one właściwe w sprawach o wszystkie występki (*délits*), czyli przestępstwa zagrożone karą poprawczą (*peine correctionnelle*), jak również czyny zakwalifikowane przez ustawę jako zbrodnie, które są im przekazywane przez izbę doradczą sądu okręgowego (Chambre du Conseil) lub izbę doradczą Sądu Apelacyjnego (Chambre du Conseil de la Cour d'Appel). Oskarżeni powinni stawić się przed sądem osobiście. Wyjątek stanowi czyn karalny zagrożony wyłącznie karą grzywny, kiedy to mogą oni występować przed sądem przez ustanowionego w sprawie obrońcę.

Co do zasady w sprawach przed sądem okręgowym obowiązuje przymus adwokacki. Wyjątek stanowią przypadki określone przez prawo, np. w sprawach gospodarczych oraz podczas stosowania zarządzeń tymczasowych, w których strony mogą występować osobiście.

Sądy pokoju

Istnieją **trzy sądy pokoju**: jeden w Luksemburgu, jeden w Esch-sur-Alzette (okręg sądowy Luksemburga) i jeden w Diekirch (okręg sądowy Diekirch).

W sprawach cywilnych i gospodarczych sądy pokoju rozpoznają wszystkie sprawy, w których została im przyznana właściwość na podstawie przepisów nowego kodeksu postępowania cywilnego lub innych ustaw. Sąd pokoju **jest właściwy jako sąd ostatniej instancji** orzekający w sprawach, których wartość nie przekracza 2 000 EUR, oraz jako **sąd pierwszej instancji** w sprawach, których wartość nie przekracza 10 000 EUR.

Jest on właściwy także w niektórych przypadkach szczególnych, jak np. zajęcie wynagrodzenia za pracę, świadczenia emerytalnego i rentowego, a także podział sum pochodzących z zajęcia na poczet wierzytelności.

Postępowanie przed sądem pokoju wszczyna się z reguły przez wniesienie sporządzonego przez komornika sądowego (*huissier*) pisma zwanego *citation*. Niektóre sprawy wszczyna się przez złożenie w kancelarii sądu stosownego wniosku. Strony mogą występować przed sądem pokoju osobiście lub przez pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być adwokat, małżonek, krewny lub powinowaty w linii prostej, krewny lub powinowaty w linii bocznej do trzeciego stopnia włącznie, jak również osoby zajmujące się w sposób wyłączny zarządzaniem sprawami strony lub jej przedsiębiorstwa.

W sprawach karnych sądy pokoju wykonują **zadania sądów policyjnych**. W tym charakterze rozpoznają one sprawy o wykroczenia lub przestępstwa zgodnie z ustawą zagrożone karą grzywny w wysokości od 25 do 250 EUR, jak również przestępstwa zakwalifikowane w ustawie jako występki, które sąd rozpoznający sprawę w sądzie okręgowym przekazuje do rozpoznania sądom policyjnym.

Rozpoznają one ponadto sprawy o przestępstwa zagrożone karami przekraczającymi stawki kar policyjnych, do których rozpoznawania są właściwe na mocy ustawy. Od wyroków wydawanych przed sądy policyjne zawsze można wnieść odwołanie. Termin na wniesienie **apelacji** wynosi 40 dni od dnia ogłoszenia wyroku lub – jeżeli wydany wyrok jest wyrokiem zaocznym – od dnia jego doręczenia do rąk adresata lub do jego miejsca zamieszkania. Apelację wnosi się do sądu poprawczego.

Przy każdym sądzie pokoju funkcjonują sądy pracy, które rozpoznają roszczenia wynikające z umów o pracę i umów przygotowania zawodowego. Apelację wnosi się do Sądu Najwyższego.

Prawnicze bazy danych

Czy dostęp do prawniczych baz danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do prawniczych baz danych jest **bezpłatny**.

Krótki opis zawartości

Zob. strona internetowa [sądów powszechnych](#).

Zob. strona internetowa [sądów administracyjnych](#).

Powiązane strony

[Ministerstwo Sprawiedliwości](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 20/12/2018

Sądy zwyczajne - Węgry

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [hu](#)

W tej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych na Węgrzech.

Sądy powszechne – wprowadzenie

Sądownictwo cywilne

Sądy pierwszej instancji

Sądy rejonowe (járásbíróságok) i sądy okręgowe (törvényszékek)

Wszystkie postępowania, które na mocy ustawy nie są przekazywane do sądów okręgowych, podlegają właściwości **sądów rejonowych**.

Sądy okręgowe działają jako sądy pierwszej instancji w następujących sprawach:

- roszczenia z tytułu praw majątkowych, jeśli wartość przedmiotu sporu przekracza trzydzieści milionów forintów (ok. 106 000 EUR), z wyjątkiem spraw, w których takie powództwo jest wnoszone wraz z pozwem rozwodowym;
- roszczenia z tytułu praw autorskich i pokrewnych oraz ochrony patentowej własności przemysłowej;
- roszczenia o odszkodowanie za szkodę spowodowaną działaniem osób przy wykonywaniu przez nie władzy publicznej;
- postępowania związane z umowami międzynarodowymi dotyczącymi transportu i spedycji towarów;
- postępowania dotyczące wykonywania praw obywatelskich w związku z naruszeniem praw osobistych, w tym także roszczenia odszkodowawcze za szkody związane z naruszeniem tych praw, pod warunkiem że są one składane równocześnie lub w toku tych postępowania;
- postępowania dotyczące stosunków prawnych związanych z papierami wartościowymi;
- sprawy o zniesławienie;
- niektóre określone w przepisach spory wynikające z prawa handlowego:
  1. wnioski o uchylenie postanowienia o rejestracji spółki,
  2. wnioski o wydanie wyroku deklaratoryjnego w przedmiocie istnienia, nieważności lub skutków prawnych umowy spółki lub statutu spółki,
  3. wnioski o sądową kontrolę decyzji organów spółki,
  4. postępowania między spółkami a ich członkami (byłymi członkami) lub między członkami (byłymi członkami) wynikające z członkostwa,
  5. postępowania związane z nabyciem znacznego pakietu akcji,

6. postępowania dotyczące zmiany zasad dotyczących odpowiedzialności członków posiadających udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością;
- niektóre postępowania związane z zarejestrowanymi podmiotami nieuznanymi za spółki:
    1. postępowania wobec takich podmiotów wszczynane ze strony organów sprawujących nadzór lub kontrolę nad tymi podmiotami,
    2. postępowania między takimi podmiotami a ich członkami (byłymi członkami) lub między członkami (byłymi członkami) wynikające z członkostwa;
  - postępowania dotyczące umów o finansowanie zawartych z dostawcami usług zdrowotnych;
  - wnioski o wydanie wyroków deklaratoryjnych, w przypadkach gdy wartość przedmiotu sporu przekracza wyżej określoną kwotę;
  - postępowania dotyczące unieważnienia niesprawiedliwych warunków umów;
  - roszczenia odszkodowawcze związane z prawem stron do sprawiedliwego procesu i zakończenia postępowania w rozsądnym czasie;
  - sprawy należące do kompetencji sądów okręgowych na mocy ustawy;
  - sprawa jest rozstrzygana przez sąd okręgowy, jeśli któryś ze współpowodów podlega właściwości sądu okręgowego.

Sądy drugiej instancji

Sądy okręgowe (törvényszékek): sprawy podlegające w pierwszej instancji sądom rejonowym, a także sprawy rozpatrywane przez sądy administracyjne i sądy pracy.

Sądy apelacyjne (főelőbírók): sprawy podlegające w pierwszej instancji sądom okręgowym.

Sąd Najwyższy (Kúria): sprawy przekazywane przez sądy apelacyjne. Ponadto sprawy dotyczące orzeczeń wydanych przez sądy okręgowe orzekające jako sądy pierwszej instancji, jeśli strony korzystające z zastępstwa prawnego wspólnie występują z wnioskiem o rozpatrzenie ich sprawy przez Sąd Najwyższy, pod warunkiem że podstawą apelacji jest naruszenie prawa materialnego. W przypadku roszczeń majątkowych jest to możliwe jedynie wówczas, gdy kwota będąca przedmiotem sporu przekracza 500 000 forintów (ok. 1 840 EUR).

Sąd Najwyższy rozpatruje również wnioski o kontrolę sądową (felülvizsgálati kérelem).

Skład sądów

Sąd pierwszej instancji zazwyczaj działa w **jednoosobowym składzie orzekającym (egyesbíró)**, ale w przypadkach przewidzianych prawem sąd może orzekać w **składzie trzyosobowym** złożonym z **jednego sędziego zawodowego (hivatásos bíró)** i **dwóch ławników (ülnök)**. W takim postępowaniu ławnicy mają takie same prawa i obowiązki jak sędzia zawodowy. Jednakże tylko sędziowie zawodowi mogą pełnić funkcję jednoosobowych składów orzekających (egyesbíró) i przewodniczących składów orzekających (tanácselnök).

Sądy drugiej instancji (sądy okręgowe i sądy apelacyjne) orzekają w **trzyosobowym składzie** złożonym z **trzech sędziów zawodowych**.

W procedurze **kontroli sądowej** (felülvizsgálati eljárás) w składzie Sądu Najwyższego (Kúria) zasiada **trzech** (a w niektórych przypadkach uzasadnionych złożonością sprawy – **pięciu**) **sędziów zawodowych**.

Właściwość sądów

Właściwość ogólna: co do zasady orzeka sąd właściwy ze względu na stałe miejsce zamieszkania osoby pozwanej, o ile inny sąd nie ma właściwości wyłącznej. W przepisach określono także dodatkowe zasady dotyczące właściwości sądów (np. w przypadku braku stałego miejsca zamieszkania właściwość ustala się na podstawie miejsca pobytu osoby pozwanej).

Oprócz właściwości ogólnej w przepisach rozróżnia się także szczególne rodzaje właściwości (właściwość przemienna, właściwość wyłączna).

W przypadku właściwości przemiennnej, o ile nie stwierdzono właściwości wyłącznej, zamiast sądu właściwego ze względu na właściwość ogólną powód lub powódka może skierować sprawę do innego określonego przepisami sądu (np. w sprawach o ustanowienie kurateli nad dzieckiem postępowanie może zostać wszczęte przed sądem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, a w sprawach o odszkodowanie – przed sądem właściwym ze względu na miejsce powstania szkody itp.).

Właściwość wyłączna oznacza, że postępowanie może zostać wszczęte wyłącznie przed określonym sądem.

Wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych

Sądy pierwszej instancji

Zgodnie z ogólną zasadą **sądy rejonowe** są właściwe do prowadzenia postępowań karnych.

Jednakże **sądy okręgowe** rozstrzygają między innymi w wymienionych poniżej przypadkach:

- a) przestępstw zagrożonych karą piętnastu lat pozbawienia wolności bądź karą dożywotniego pozbawienia wolności, a także
- b) przestępstw przeciwko państwu (rozdział X kodeksu karnego – dalej: KK);
- c) zbrodni przeciwko ludzkości (rozdział XI KK);
- d) zmowy w celu dokonania zabójstwa, nieumyślnego pozbawienia życia (par. 166 ust. 3 i 4 KK), zabójstwa w afekcie (par. 167 KK), uszkodzenia ciała stwarzającego poważne zagrożenie dla życia lub uszkodzenia ciała ze skutkiem śmiertelnym (par. 170 ust. 6 i ust. 7 zdanie trzecie KK), porwania (par. 175/A KK), handlu ludźmi (par. 175/B KK), przestępstw stanowiących naruszenie zasad procedur i badań medycznych oraz prawa do samostanowienia w dziedzinie medycyny (rozdział XII tytuł II KK);
- e) przestępstw naruszających przebieg wyborów, referendów i inicjatyw obywatelskich, a także europejskiej inicjatywy obywatelskiej (par. 211 KK), niewłaściwego wykorzystania danych poufnych (rozdział XV tytuł III KK), nadużycia władzy (rozdział XV tytuł IV), naruszenia nietykalności osoby objętej ochroną międzynarodową (par. 232 KK), rozruchów w zakładach karnych (par. 246 KK), przestępstw przeciwko wymiarowi sprawiedliwości przed trybunałem międzynarodowym (par. 249/B KK), przestępstw przeciwko międzynarodowemu i krajowemu porządkowi publicznemu (rozdział XV tytuł VII i VIII KK);
- f) aktów terroryzmu (par. 261 KK), naruszenia międzynarodowych sankcji gospodarczych (par. 261/A KK), uprowadzenia statków powietrznych, pojazdów szynowych, statków morskich lub pojazdów drogowych, przeznaczonych do zbiorowego transportu pasażerów bądź towarów (par. 262 KK), przynależności do organizacji przestępczej (par. 263/C KK);
- g) niewłaściwego użycia produktów i usług wojskowych, a także produktów podwójnego zastosowania (par. 263/B KK), wykorzystywania informacji wewnętrznych (par. 299/A KK), oszustw kapitałowych (par. 299/B KK), organizowania piramid finansowych (par. 299/C KK), prania pieniędzy (par. 303 KK);
- h) stwarzania zagrożenia publicznego skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową (par. 259 ust. 2 lit. b KK), zakłócania funkcjonowania przedsiębiorstw użyteczności publicznej skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową (par. 260 ust. 3 i 4 KK), przestępstw przeciwko systemom i danym komputerowym skutkujących wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą szkodą (par. 300/C ust. 4 lit. b) i c) KK), oszustw finansowych skutkujących wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową, a także powiązanych z tymi oszustwami zaniedbań w zakresie nadzoru lub kontroli (par. 310 ust. 4 lit. a), ust. 5 lit. a) i ust. 6; par. 310/A KK), nadużycia substytutów gotówki skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą szkodą (par. 313/C ust. 5 lit. a), par. 313/C ust. 6 KK), kradzieży o wyjątkowo dużej lub szczególnie znaczącej wartości (par. 316 ust. 6 lit. a), par. 316 ust. 7 KK), przywłaszczenia o wyjątkowo dużej lub szczególnie znaczącej wartości (par. 317 ust. 6 lit. a), par. 317 ust. 7 KK), oszustwa skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą szkodą (par. 318 ust. 6 lit. a), par. 318 ust. 7 KK), sprzeniewierzenia środków finansowych skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową (par. 319 ust. 3 lit. c) i d) KK), złego gospodarowania skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową (par. 320 ust. 2 KK), rozboju, w wyniku którego dochodzi do kradzieży o wyjątkowo dużej lub szczególnie znaczącej wartości (par. 321 ust. 4 lit. b) KK), przywłaszczenia mienia o wyjątkowo dużej lub szczególnie znaczącej wartości (par. 322 ust. 3 lit. a) KK), aktów wandalizmu powodującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą szkodę (par. 324 ust. 5, par. 324 ust. 6 KK), paserstwa o wyjątkowo dużej lub szczególnie znaczącej wartości (par. 326 ust. 5 lit. a), par. 326 ust. 6 KK), naruszenia praw autorskich lub praw pokrewnych skutkującego wyjątkowo dużą lub szczególnie znaczącą stratą finansową (par. 329/A ust. 3 KK) oraz naruszenia praw ochrony patentowej własności przemysłowej (par. 329/D ust. 3 KK);
- i) przestępstw podlegających prawu wojskowemu;
- j) przestępstw komunistycznych określonych w ustawie o karalności i nieprzedawnieniu zbrodni przeciwko ludzkości oraz ściganiu niektórych przestępstw popełnionych w czasach dyktatury komunistycznej, a także przestępstw, które zgodnie z prawem międzynarodowym nie ulegają przedawnieniu.

Właściwość sądu zasadniczo określa się w zależności od obszaru na którym popełniono dany **czyn przestępny**.

W przypadku popełnienia przez osobę oskarżoną przestępstw podlegających różnym sądom sprawę rozstrzyga **sąd okręgowy**.

Sądy drugiej instancji

Sądy okręgowe: sprawy podlegające w pierwszej instancji sądom rejonowym.

Sądy apelacyjne: sprawy podlegające w pierwszej instancji sądom okręgowym.

Sąd Najwyższy (Kúria): sprawy podlegające sądom apelacyjnym, pod warunkiem że możliwe jest odwołanie od wyroku sądu apelacyjnego.

Sądy trzeciej instancji

Sądy apelacyjne: w przypadku orzeczeń wydanych w drugiej instancji przez sądy okręgowe.

Sąd Najwyższy (Kúria): w przypadku orzeczeń wydanych w drugiej instancji przez sądy apelacyjne.

Skład sądów

W przypadku przestępstw podlegających karze co najmniej ośmiu lat pozbawienia wolności **sąd rejonowy** orzeka w składzie złożonym z **jednego sędziego zawodowego i dwóch ławników**. W innych przypadkach sąd prowadzi postępowanie w **jednoosobowym składzie orzekającym**.

Sąd okręgowy, działając w pierwszej instancji, również orzeka w składzie złożonym z **jednego sędziego zawodowego i dwóch ławników**.

Sądy drugiej lub trzeciej instancji orzekają w składzie złożonym z **trzech sędziów zawodowych**. Sąd Najwyższy prowadzi postępowania w składzie złożonym z **trzech lub pięciu sędziów zawodowych**.

Powiązane linki

[Oficjalna strona internetowa węgierskiego sądownictwa](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 04/07/2016

Sądy zwyczajne - Malta

W niniejszej części przedstawiono informacje dotyczące organizacji sądów powszechnych na Malcie.

Sądy powszechne – wstęp

Poniższe tabele zawierają informacje dotyczące sądów cywilnych i karnych na Malcie.

Sądy cywilne

Sąd Apelacyjny (Court of Appeal)	Druga instancja sąd odwoławczy	Sąd Apelacyjny rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów cywilnych rozpatrujących sprawy zarówno jako sądy wyższej, jak i niższej instancji. (i) Sąd ten rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń Pierwszej Izby Sądu Cywilnego i Wydziału Rodzinnego Sądu Cywilnego. (ii) Sąd ten rozpoznaje również środki odwoławcze od orzeczeń Sądu Pokoju (Court of Magistrates) wydanych w ramach jego właściwości cywilnej, Trybunału ds. Drobnych Roszczeń (Small Claims Tribunal) i trybunałów administracyjnych.	(i) W składzie trzech sędziów (ii) W składzie jednego sędziego
Sąd Cywilny (Civil Court) Pierwsza Izba Sądu	Pierwsza instancja	Pierwsza Izba Sądu Cywilnego rozpoznaje sp rawy o charakterze cywilnym lub handlowym	Sądowi przewodniczy sędzia

Cywilnego (First Hall of the Civil Court)		wykraczające poza właściwość Sądu Pokoju. Jako sąd konstytucyjny rozpoznaje ona także sprawy dotyczące naruszenia praw człowieka i podstawowych wolności , które podlegają ochronie na podstawie konstytucji i europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.	Sądowi przewodniczy sędzia
Wydział Nieprocesowy Sądu Cywilnego (Civil Court – Voluntary Jurisdiction Section)		Wydział Nieprocesowy Sądu Cywilnego orzeka w trybie nieprocesowym. Jest on też właściwy w sprawach dotyczących ubezwłasnowolnienia osób w następstwie ich choroby psychicznej , wyznaczania opiekunów prawnych tychże osób, otwarcia spadku i zatwierdzania wykonawców testamentu.	Sądowi przewodniczy sędzia
Wydział Rodzinny Sądu Cywilnego (Civil Court – Family Section)		Pełni on również funkcję depozytariusza tzw. testamentu tajemnego. Sąd ten rozpoznaje wszystkie sprawy związane z kwestiami rodzinnymi , takimi jak unieważnienie małżeństwa, separacja, rozwód, zobowiązania alimentacyjne i opieka nad dziećmi.	
Sąd Pokoju (Court of Magistrates)	Pierwsza instancja	W obszarze prawa cywilnego sądy pokoju rozpatrują wyłącznie sprawy należące do właściwości sądów pierwszej instancji, co zasadniczo ogranicza się do roszczeń o wartości nieprzekraczającej 15 000 EUR .	Sądowi przewodniczy sędzia pokoju
Sąd Pokoju dla Gozo (Court of Magistrates for Gozo)	Pierwsza instancja	W dziedzinie prawa cywilnego Sąd Pokoju dla Gozo ma podwójną właściwość funkcjonalną : jest on sądem niższej instancji, którego właściwość jest porównywalna do jego odpowiednika na Malcie, a także pełni on funkcję sądu wyższej instancji, posiadającego takie same kompetencje jak Pierwsza Izba Sądu Cywilnego (z wyjątkiem kompetencji w zakresie prawa konstytucyjnego) oraz jak Wydział Nieprocesowy Sądu Cywilnego.	Sądowi przewodniczy sędzia pokoju
Trybunał ds. Drobnych Roszczeń (Small Claims Tribunal)	Pierwsza instancja	Trybunał ten rozpoznaje, w trybie uproszczonym, wedle zasad słuszności i prawa, sprawy dotyczące roszczeń pieniężnych, w których wartość przedmiotu sporu jest niższa niż 5 000 EUR .	Trybunałowi przewodniczy sędzia arbitrażowy (<i>adjudicator</i>)

Sądy karne

Sąd Apelacyjny ds. Karnych (Court of Criminal Appeal)	Druga instancja	Wyższa izba tego sądu rozpoznaje środki odwoławcze wnoszone przez osoby skazane przez Sąd Karny (Criminal Court). Niższa izba tego sądu rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń wydanych przez Sąd Pokoju orzekający jako sąd karny.	W składzie trzech sędziów W składzie jednego sędziego
Sąd Karny (Criminal Court)	Pierwsza instancja		Sądowi przewodniczy sędzia, zasiadający

		Sąd ten orzeka jako sąd karny i rozpoznaje s prawa karne wykraczające poza kompetencje Sądu Pokoju.	wraz z ławą dziewięciu przysięgłych.
Sąd Pokoju (Court of Magistrates)	Pierwsza instancja	W dziedzinie prawa karnego sąd ten ma podwójną właściwość funkcjonalną: jako sąd karny w sprawach podlegających jego właściwości oraz jako sąd śledczy w zakresie przestępstw podlegających właściwości Sądu Karnego. (i) Trybunał Karny (Court of Criminal Judicature) rozpatruje sprawy dotyczące wszelkich przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności do 6 miesięcy. (ii) Trybunał Śledczy (Court of Inquiry) prowadzi postępowania przygotowawcze dotyczące przestępstw i przekazuje odpowiednie akta spraw Prokuratorowi Generalnemu (Attorney General). O ile oskarżony nie wniesie sprzeciwu, Prokurator Generalny może zwrócić sprawę dotyczącą przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności do lat dziesięciu do Sądu Pokoju.	Sądowi przewodniczy sędzia pokoju
Sąd Pokoju dla Gozo (Court of Magistrates for Gozo)	Pierwsza instancja	W obszarze prawa karnego Sąd Pokoju dla Gozo ma te same kompetencje jak Sąd Pokoju orzekający jako sąd karny lub jako sąd śledczy.	Sądowi przewodniczy sędzia pokoju
Sąd ds. Nieletnich (Juvenile Court)	Pierwsza instancja	Sąd ds. Nieletnich rozpoznaje zarzuty i prowadzi inne postępowania dotyczące nieletnich , czyli osób poniżej 16 roku życia. Może on także wydawać postanowienia dotyczące opieki nad tymi osobami.	Sądowi przewodniczy sędzia pokoju i dwóch członków składu orzekającego.

Prawnicze bazy danych

Informacje na ten temat można uzyskać na maltańskiej stronie internetowej „**Organizacja wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich - Malta**”, gdzie znajdują się szczegółowe informacje dotyczące odnośnych baz danych oraz łącza do nich.

Powiązane strony

- [☞ Ministerstwo Sprawiedliwości, Kultury i Samorządu Terytorialnego](#)
- [☞ Internetowy serwis sądowy](#)
- [☞ Internetowy serwis sądowy – orzeczenia online](#)
- [☞ Internetowy serwis sądowy – postępowania sądowe](#)
- [☞ Internetowy serwis sądowy – wokanda](#)
- [☞ Internetowy serwis sądowy – statystyki](#)
- [☞ Internetowy serwis sądowy – licytacje sądowe](#)
- [☞ Internetowy serwis sądowy – formularze w sprawach cywilnych \(w języku maltańskim\)](#)
- [☞ Biegli sądowi](#)
- [☞ Internetowy serwis prawny \(Zbiór praw Malty\)](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 22/12/2016

Sądy zwyczajne - Niderlandy

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [nl](#)

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych w Niderlandach.

Sądy powszechne

W Niderlandach istnieją sądy o następujących nazwach:

- **sąd okręgowy pierwszej instancji** (Rechtbank): sąd pierwszej instancji we wszystkich sprawach cywilnych i karnych
- **sąd apelacyjny** (Gerechtshof): sąd apelacyjny we wszystkich sprawach cywilnych i karnych
- **Sąd Najwyższy** (Hoge Raad): sąd najwyższej instancji we wszystkich sprawach cywilnych i karnych.

Prawnicze bazy danych

Informacje są dostępne na stronie poświęconej [systemowi sądownictwa w Niderlandach](#).

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp **jest bezpłatny**.

Ciekawe strony

[Niderlandzki system sądownictwa i Sąd Najwyższy Niderlandów](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 07/11/2018

Sądy zwyczajne - Austria

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [de](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat sądów powszechnych w sprawach cywilnych i karnych w Austrii.

Sądy powszechne – wprowadzenie

Ustrój sądów powszechnych opiera się na czterech szczeblach. Obecnie (listopad 2014 r.) **orzeczenia** wydają następujące sądy:

- 116 sądów rejonowych (*Bezirksgerichte*),
- 20 sądów krajowych (*Landesgerichte*),
- 4 wyższe sądy krajowe (*Oberlandesgerichte*),
- Sąd Najwyższy (*Oberster Gerichtshof*).

Od 2013 r. liczba sądów rejonowych – poprzez ich konsolidację w Górnej i Dolnej Austrii oraz w Styrii – została stopniowo zmniejszona do 116 (od 1.7.2014 r.) Planowana jest dalsza konsolidacja; od 1 lipca 2016 r. w Austrii działać będzie 115 sądów rejonowych.

Na straży interesów publicznych w sprawach karnych stoją następujące prokuratury:

- 16 prokuratur (*Staatsanwaltschaften*),
- prokuratura centralna do walki z przestępczością gospodarczą i korupcją (*Zentrale Staatsanwaltschaft zur Verfolgung von Wirtschaftsstrafsachen und Korruption*),
- 4 prokuratury naczelne (*Oberstaatsanwaltschaften*),
- Prokuratura Generalna (*Generalprokuratur*).

Wykonywaniem wyroków pozbawienia wolności zajmuje się 27 zakładów karnych.

A. Organizacja sądów: sądy rozpoznające sprawy cywilne i karne

W pierwszej instancji sprawy rozpatrują sądy rejonowe albo sądy krajowe. Właściwość rzeczowa w sprawach cywilnych zależy głównie od charakteru sporu (*Eigenzuständigkeit*); we wszystkich innych przypadkach uzależniona jest od pieniężnej wartości przedmiotu sporu (*Wertzuständigkeit*). Przy określaniu właściwości sądu charakter sprawy ma jednak zawsze pierwszeństwo przed wartością przedmiotu sporu.

W sprawach karnych właściwość rzeczowa określana jest na podstawie dotkliwości kary przewidzianej za dane przestępstwo.

Sądy rejonowe (pierwszy szczebel)

Sądy rejonowe są sądami pierwszej instancji, które:

- rozstrzygają spory z zakresu prawa cywilnego, w których **wartość przedmiotu sporu nie przekracza 15 000 EUR** (*Wertzuständigkeit*),
- orzekają w niektórych rodzajach spraw (niezależnie od wartości przedmiotu sporu), głównie w **sprawach rodzinnych oraz dotyczących dzierżawy i wykonywania orzeczeń** (*Eigenzuständigkeit*),
- orzekają w **sprawach karnych** dotyczących przestępstw zagrożonych wyłącznie grzywną, grzywną wraz z karą pozbawienia wolności do jednego roku albo wyłącznie karą pozbawienia wolności do jednego roku (np. uszkodzenie ciała na skutek niedbalstwa, kradzież).

Sądy krajowe lub sądy powszechne pierwszej instancji (drugi szczebel)

Sądy krajowe (w **sprawach karnych**) oraz sądy powszechne pierwszej instancji – **Gerichtshöfe erster Instanz** – (w **sprawach cywilnych**), są właściwe rzeczowo w przypadku:

- orzekania w **pierwszej instancji** we wszystkich sprawach niezastreżonych do właściwości sądów rejonowych. Właściwość rzeczową określa się również na podstawie charakteru sprawy w sporach z zakresu prawa o odpowiedzialności za szkodę jądrową, prawa o odpowiedzialności administracyjnej oraz prawa o ochronie danych, jak również w sprawach dotyczących konkurencji i własności intelektualnej,
- orzekania w **drugiej instancji** w sprawie rozpoznawania środków odwoławczych dotyczących orzeczeń sądów rejonowych.

Wyższe sądy krajowe lub sądy powszechne drugiej instancji (trzeci szczebel)

Sądy te są usytuowane na trzecim szczeblu organizacji. Ich siedziby znajdują się, odpowiednio, w Wiedniu (dla krajów związkowych Wiedeń, Dolna Austria i Burgenland), Grazu (dla Styrii i Karyntii), w Linzu (dla Górnej Austrii i Salzburga), a także w Innsbrucku (dla Tyrolu i Vorarlbergu).

Sądy te są **sądami apelacyjnymi we wszystkich sprawach cywilnych i karnych** (w drugiej instancji).

Ponadto sądy te pełnią szczególną rolę w ramach **administracji sądowej** Prezes wyższego sądu krajowego lub sądu drugiej instancji odpowiada za administrowanie wszystkimi sądami zlokalizowanymi na obszarze podlegającym właściwości jego sądu. W pełnieniu tej funkcji jego jedynym bezpośrednim przełożonym jest Federalny Minister Sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy (czwarty szczebel)

Sąd Najwyższy w Wiedniu jest **najwyższą instancją w sprawach cywilnych i karnych**. Wraz z Trybunałem Konstytucyjnym (Verfassungsgerichtshof) i Trybunałem Administracyjnym (Verwaltungsgerichtshof) jest jednym z „sądów najwyższej instancji” (Höchstgerichte). Oznacza to, że od jego orzeczeń nie przysługują żadne (krajowe) środki zaskarżenia.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego jest jednym z głównych czynników przyczyniających się do utrwalania **jednolitego stosowania prawa** na całym terytorium państwa.

Chociaż sądy niższej instancji nie są prawnie związane wyrokami Sądu Najwyższego, co do zasady kierują się one jego orzecznictwem.

B. Wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych

Wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych można podzielić na zwykłe postępowania w sprawach cywilnych, postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i prawa handlowego oraz na postępowania nieprocesowe (*Außerstreitverfahren*).

W zwykłym postępowaniu cywilnym rozpoznaje się sprawy prawa prywatnego niepodlegające właściwości sądów handlowych lub sądów pracy lub inne niż sprawy rozstrzygane na mocy przepisów prawa w postępowaniu nieprocesowym.

C. Postępowanie odwoławcze

C.1. Postępowanie odwoławcze w sprawach cywilnych

Co do zasady w **zwykłym postępowaniu cywilnym** istnieją dwie drogi odwołania, a każda z nich ma trzy instancje. W pierwszej instancji sprawy rozpatrują sądy rejonowe albo sądy krajowe.

Jeżeli sądem pierwszej instancji jest sąd rejonowy, wszystkie środki odwoławcze składa się w sądzie powszechnym pierwszej instancji. W sądzie tym środek odwoławczy rozpoznaje wydział ds. odwołań (*Berufungssenat*).

Jeżeli sądem pierwszej instancji jest sąd powszechny pierwszej instancji, wszystkie środki zaskarżenia składa się w sądzie drugiej instancji, w którym sprawę rozpoznaje w drugiej instancji wydział ds. odwołań.

Sądy powszechne drugiej instancji przeprowadzają jedynie kontrolę wyroku sądu pierwszej instancji. Oznacza to, że – co do zasady – sądy drugiej instancji orzekają wyłącznie na podstawie materiału zebranego do zakończenia rozprawy ustnej w postępowaniu w pierwszej instancji oraz przy uwzględnieniu przedstawionych do tego momentu okoliczności faktycznych. Sąd drugiej instancji może orzec co do istoty sprawy (utrzymując w mocy wydany wyrok lub go zmieniając). W tym celu, na podstawie materiału dowodowego i w granicy roszczeń przedłożonych w sądzie niższej instancji, sąd drugiej instancji może powtórzyć lub rozszerzyć wszystkie lub niektóre czynności postępowania, może również uchylić orzeczenie sądu pierwszej instancji i przekazać mu sprawę do ponownego rozpoznania, sąd drugiej instancji może także oddalić odwołanie.

W sprawach wymagających wyjaśnienia kwestii prawnych o zasadniczym znaczeniu możliwe jest również złożenie skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego

Sąd Najwyższy orzeka wyłącznie w zakresie zagadnień prawnych, a zatem jest związany przy rozpoznawaniu sprawy ustaleniami faktycznymi dokonany w sądzie niższej instancji. Sąd Najwyższy orzeka wyłącznie co do zgodności z prawem wydanego orzeczenia na podstawie rozpoznania nieważności określonych elementów orzeczenia niższej instancji lub – w ograniczonym zakresie – naruszenia przepisów postępowania w niższej instancji. Sąd Najwyższy nie tylko uchyła orzeczenia sądów niższej instancji; może również rozpoznać sprawę co do jej istoty (utrzymać w mocy wydane orzeczenie lub je zmienić), może również uchylić orzeczenie sądu pierwszej lub drugiej instancji i przekazać mu sprawę do ponownego rozpoznania, może on także oddalić odwołanie.

W pierwszej instancji zdecydowana większość spraw jest rozpoznawana przez sąd w składzie jednego sędziego (jedynie w sporach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 100 000 EUR, na wniosek jednej ze stron sprawa jest rozpoznawana w składzie trzech sędziów). W drugiej instancji sprawy podlegają rozpoznaniu przez sąd w składzie trzech sędziów lub w składzie pięciu sędziów w przypadku Sądu Najwyższego. W przypadku sprawy, która dotyczy zagadnienia prawnego o zasadniczym znaczeniu (tak jak np. zmiana utrwalonego orzecznictwa), Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w rozszerzonym składzie jedenastu sędziów.

C.2. Postępowanie odwoławcze w sprawach karnych

Postępowanie odwoławcze w sprawach karnych jest dwuinstancyjne.

W przypadku gdy w pierwszej instancji orzeka sąd rejonowy, w środku odwoławczym można:

- wnieść o stwierdzenie nieważności orzeczenia, lub

- odwołać się od orzeczonej winy oraz od wymiaru kary.

Środek odwoławczy rozpoznawany jest przez właściwy sąd krajowy w składzie trzech sędziów.

Gdy w pierwszej instancji orzeka jeden sędzia sądu krajowego (w sprawach o czyny zagrożone karą do pięciu lat pozbawienia wolności, na przykład, o składanie fałszywych zeznań przed sądem), w środku odwoławczym również można:

- wnieść o stwierdzenie nieważności orzeczenia, lub
- odwołać się od orzeczonej winy oraz od wymiaru kary.

Środek odwoławczy rozpoznawany jest przez właściwy wyższy sąd krajowy w składzie trzech sędziów.

Gdy w sądzie krajowym w pierwszej instancji orzeka sąd złożony z ławników (*Schöffengericht*) lub sąd przysięgłych (*Geschworengericht*), skarga o stwierdzenie nieważności jest kierowana do Sądu Najwyższego. Jeżeli środek odwoławczy dotyczy tylko wymiaru kary, orzeczenie wydaje właściwy wyższy sąd krajowy.

D. Środki zaskarżenia

W **zwykłym postępowaniu w sprawach cywilnych** od orzeczeń sądów pierwszej instancji można wnieść apelację (*Berufung*). Apelację można wnieść w przypadku wszystkich spraw w wyniku zaistnienia nieważności lub na podstawie błędnej oceny prawnej; tego rodzaju środek odwoławczy można również wnieść w przypadku niektórych spraw szczególnych, a w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu wynosi ponad 2 700 EUR, także na podstawie naruszenia przepisów postępowania lub wykazania błędu w ustaleniach faktycznych.

Orzeczenia sądów drugiej instancji można zaskarżyć w drodze skargi kasacyjnej. Wniesienie tego rodzaju środka odwoławczego do Sądu Najwyższego podlega jednakże szeregowi różnych ograniczeń, w zależności od rozpatrywanej sprawy. Co do zasady Sąd Najwyższy rozpatruje wyłącznie zagadnienia prawne o zasadniczym znaczeniu; zaistnienie takiego zagadnienia stanowi zatem warunek przyjęcia przez Sąd skargi kasacyjnej. Niezależnie od tego, w niektórych sprawach odwołania od orzeczeń sądów drugiej instancji nie są rozpatrywane w przypadku, gdy wartość przedmiotu sporu wynosi poniżej 5 000 EUR, a gdy wartość przedmiotu sporu nie przekracza 30 000 EUR, skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego musi dodatkowo zostać zatwierdzona przez sąd drugiej instancji (bezpośrednio lub w drodze nowego wniosku).

E. Prawnicze bazy danych

Strona internetowa austriackiego wymiaru sprawiedliwości (<http://www.justiz.gv.at/>) zawiera ogólne informacje na temat austriackiego systemu sądownictwa.

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do strony internetowej austriackiego wymiaru sprawiedliwości jest bezpłatny.

Powiązane linki

[Właściwość sądów - Austria](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 18/12/2015

Sądy zwyczajne - Polska

W niniejszej części przedstawiono organizację sądów powszechnych w Polsce.

Sądy powszechne

System sądów powszechnych w Polsce tworzą **sądy apelacyjne, sądy okręgowe i sądy rejonowe**. Do właściwości tych sądów należą m.in. sprawy z zakresu prawa karnego, cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego, handlowego oraz prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – z wyjątkiem przypadków, w których właściwe są sądy szczególne (np. sądy wojskowe).

Sądy powszechne prowadzą także **księgi wieczyste**, jak również rejestr zastawów, Krajowy Rejestr Sądowy oraz Krajowy Rejestr Karny.

Sądy właściwe w sprawach cywilnych

Każdy sąd **apelacyjny**, **okręgowy** i **rejonowy** posiada wydział cywilny.

Sądy właściwe w sprawach karnych

Każdy sąd **apelacyjny**, **okręgowy** i **rejonowy** posiada wydział karny.

Prawnicze bazy danych

Na stronie internetowej [polskiego rządu](#) znajduje się wykaz aktów prawnych wydawanych począwszy od 1918 r.

Dostęp do bazy danych jest **bezpłatny**.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 10/12/2012

Sądy zwyczajne - Portugalia

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych w Portugalii.

Organizacja sądów powszechnych

Poza Trybunałem Konstytucyjnym, którego właściwością szczególną jest orzekanie w sprawach z zakresu prawa konstytucyjnego, sądy portugalskie dzielą się na następujące kategorie:

- a) Sąd Najwyższy oraz sądy powszechne pierwszej i drugiej instancji;
- b) Najwyższy Sąd Administracyjny oraz pozostałe sądy administracyjne i podatkowe;
- c) Trybunał Obrachunkowy.

W Portugalii mogą również działać sądy morskie, arbitrażowe i sądy pokoju.

Prawo określa, w jakich sprawach i w jakich składach powyższe sądy mogą orzekać, każdy z osobna lub razem, jako Tribunal dos Conflitos – sąd zajmujący się orzekaniem w sporach o właściwość).

Bez uszczerbku dla postanowień dotyczących sądów wojennych (*tribunais militares*), które mogą być powoływane w stanie wojny, powoływanie sądów, których wyłączną właściwością jest orzekanie w sprawach dotyczących określonych kategorii przestępstw, jest niedozwolone.

Sądy powszechne

Sąd Najwyższy

Sąd Najwyższy znajduje się na szczycie hierarchii sądów, pomijając sprawy podlegające właściwości Trybunału Konstytucyjnego. W jego skład wchodzi izby do spraw cywilnych, karnych i zabezpieczenia społecznego.

Sąd Najwyższy ma siedzibę w Lizbonie, a jego właściwość obejmuje całe terytorium Portugalii.

Sąd Najwyższy działa pod kierownictwem prezesa (sędziego-przewodniczącego), orzekając w pełnym składzie (obejmującym wszystkich sędziów z poszczególnych izb), w poszczególnych izbach specjalnych i w poszczególnych izbach.

Pomijając wyjątki przewidziane prawem, Sąd Najwyższy zajmuje się wyłącznie zagadnieniami prawnymi.

Sądy apelacyjne

Sądy apelacyjne (*tribunais da relação*) są zasadniczo sądami drugiej instancji.

Obecnie sądy apelacyjne znajdują się w Lizbonie, Porto, Coimbrze, Évorze i Guimarães. Działają one pod kierownictwem prezesa (sędziego-przewodniczącego), orzekając w pełnym składzie lub w poszczególnych izbach.

W ramach sądów apelacyjnych działają izby do spraw cywilnych, karnych i do spraw zabezpieczenia społecznego.

Sądy pierwszej instancji

Sądami powszechnymi pierwszej instancji są zazwyczaj sądy okręgowe (*tribunais de comarca*).

Właściwość sądu powszechnego obejmuje z reguły jeden okręg, chociaż właściwość niektórych sądów może obejmować jeden lub więcej okręgów lub obszarów wyraźnie określonych przepisami prawnymi.

Sądy powszechne posiadają właściwość ogólną w sprawach cywilnych i karnych. Są również właściwe we wszystkich sprawach niezastrzeżonych dla innych sądów.

W pierwszej instancji mogą orzekać sądy o właściwości szczególnej (zajmujące się konkretnymi sprawami wybranymi ze względu na rodzaj obowiązującego postępowania) oraz sądy wyspecjalizowane, orzekające w konkretnych sprawach (niezależnie od rodzaju obowiązującego postępowania).

Sądy powszechne mogą być podzielone na izby (o właściwości ogólnej, wyspecjalizowanej lub szczególnej) lub na wydziały mające szczególne kompetencje, o ile jest to uzasadnione ilością i stopniem złożoności obsługiwanych spraw.

W każdym sądzie, izbie lub wydziale może zasiadać jeden lub większa liczba sędziów.

Sądy administracyjne i podatkowe

Sądy administracyjne i podatkowe orzekają w sprawach i odwołaniach dotyczących rozstrzygnięcia sporów powstałych na tle stosunków prawnych w sprawach administracyjnych i podatkowych.

Najwyższy Sąd Administracyjny

Najwyższy Sąd Administracyjny znajduje się na szczycie hierarchii sądów administracyjnych i podatkowych, pomijając sprawy podlegające właściwości Trybunału Konstytucyjnego.

Najwyższy Sąd Administracyjny ma siedzibę w Lizbonie, a jego właściwość obejmuje całe terytorium Portugalii.

Najwyższy Sąd Administracyjny składa się z izby ds. sporów administracyjnych i izby ds. sporów podatkowych. Jego podstawową właściwością jest orzekanie w sprawach odwołań od wyroków centralnych sądów administracyjnych.

Najwyższy Sąd Administracyjny działa pod kierownictwem prezesa (sędziego-przewodniczącego), któremu asystuje trzech wiceprezesów.

W zależności od przedmiotu sprawy sąd orzeka w pełnym składzie, w poszczególnych izbach w pełnym składzie lub w poszczególnych izbach. Zagadnienia prawne są rozpatrywane wyłącznie w pełnym składzie Najwyższego Sądu Administracyjnego lub w poszczególnych izbach w pełnym składzie.

Centralne sądy administracyjne

Centralne sądy administracyjne są zasadniczo sądami drugiej instancji. Obecnie istnieją dwa centralne sądy administracyjne (dla Północy i Południa).

Ich główną rolą jest orzekanie w sprawach odwołań od orzeczeń okręgowych sądów administracyjnych (*tribunais de círculo*) oraz sądów podatkowych.

Każdy centralny sąd administracyjny składa się z izby ds. sporów administracyjnych i izby ds. sporów podatkowych.

Centralne sądy administracyjne działają pod kierownictwem prezesa (sędziego-przewodniczącego), któremu asystuje trzech wiceprezesów.

Centralne sądy administracyjne zajmują się rozpatrywaniem kwestii faktycznych i zagadnień prawnych.

Okręgowe sądy administracyjne i podatkowe

Okręgowe sądy administracyjne i podatkowe to sądy pierwszej instancji, których główną rolą jest orzekanie w sporach dotyczących spraw administracyjnych i podatkowych. Mogą one działać samodzielnie jako okręgowy sąd administracyjny i sąd podatkowy (*tribunal tributário*) lub razem jako sąd administracyjno-podatkowy (*tribunal administrativo e fiscal*).

Okręgowe sądy administracyjne i podatkowe działają pod kierownictwem prezesa sądu, powołanego przez Najwyższą Radę Sądów Podatkowych i Administracyjnych (Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais) na pięcioletnią kadencję.

Co do zasady w ich skład wchodzi jeden sędzia, ale ustawodawstwo przewiduje w pewnych przypadkach możliwość orzekania przez te sądy w innym składzie.

Sądy pokoju (*Julgados de Paz*)

Sądy pokoju są instytucjami pozasądowymi, posiadającymi własny tryb działania i własną organizację, własną służbę mediacyjną oraz kompetencje do rozpoznawania spraw i orzekania w sprawach mieszczących się we właściwości sądów powszechnych pierwszej instancji.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 18/11/2013

Sądy zwyczajne - Rumunia

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje o sądach powszechnych w Rumunii.

Wprowadzenie do systemu sądownictwa Rumunii

System sądownictwa Rumunii ma następującą strukturę:

Sądy i prokuratury

Poziom 1

1. Sądy rejonowe (176)
2. Prokuratury

Poziom 2

1. Sądy okręgowe (42)
2. Okręgowe sądy szczególne (3)
3. Sąd Rodzinny i Nieletnich (1)
4. Prokuratury

Poziom 3

1. Sądy apelacyjne (15)
2. Prokuratury

Poziom 4

1. Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości
2. Prokuratura
  - W skład rumuńskiego systemu sądownictwa wchodzi Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości oraz inne sądy powszechne.

Sądy

Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości (Înalta Curte de Casație și Justiție)

Jako sąd najwyższy w Rumunii jest on jedynym organem sędziowskim, do którego kompetencji należy zapewnianie **spójności i jednolitości wykładni oraz stosowania prawa przez inne sądy**. Podstawową procedurą służącą osiągnięciu tego celu jest procedura rozpatrywania tzw. „**środków zaskarżenia dotyczących zagadnień prawnych**” (*recursul în interesul legii*).

Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości składa się z czterech izb. Każda z nich posiada odrębną właściwość. Do izb tych należą:

- Izba Cywilna I,
- Izba Cywilna II,
- Izba Karna,
- Izba Administracyjna i Podatkowa.

Do pozostałych struktur Trybunału, z których każda posiada odrębną właściwość, należą **cztery 5-osobowe składy sędziowskie, składy połączonych izb** (Secțiile Unite), **skład ds. środków zaskarżenia dotyczących zagadnień prawnych oraz skład wyjaśniający niektóre aspekty prawne**.

Izba Cywilna I, Izba Cywilna II oraz Izba Administracyjna i Podatkowa Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości rozpoznają środki zaskarżenia od wyroków wydanych przez sądy apelacyjne oraz innych orzeczeń sądowych określonych przepisami prawa, a także środki zaskarżenia od nieprawomocnych orzeczeń lub wszelkich innych dokumentów sądowych, od których nie przysługuje odwołanie w żadnym innym trybie i w przypadku których postępowanie przed sądem apelacyjnym zostało przerwane. Izba Karna, jako sąd pierwszej instancji, rozpoznaje sprawy i wnioski, które z mocy prawa wchodzą w zakres właściwości Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości.

Izba Karna Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości rozpoznaje następujące sprawy:

Jako sąd pierwszej instancji:

- sprawy o przestępstwa popełnione przez senatorów, posłów lub posłów do Parlamentu Europejskiego;
- sprawy o przestępstwa popełnione przez członków rządu;
- sprawy o przestępstwa popełnione przez sędziów Trybunału Konstytucyjnego;
- sprawy o przestępstwa popełnione przez członków Najwyższej Rady Sądownictwa;
- sprawy o przestępstwa popełnione przez sędziów Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości lub prokuratorów prokuratury działającej przy Wysokim Trybunale Kasacyjnym i Sprawiedliwości;
- sprawy o przestępstwa popełnione przez marszałków, admirałów, generałów i kwatermistrzów;
- inne sprawy należące zgodnie z prawem do jego właściwości.

Jako **sąd rozpoznający środki zaskarżenia:**

- środki zaskarżenia od orzeczeń w sprawach karnych wydanych w pierwszej instancji przez sądy apelacyjne lub Wojskowy Sąd Apelacyjny;
- środki zaskarżenia od orzeczeń w sprawach karnych wydanych w instancji odwoławczej przez sądy apelacyjne lub Wojskowy Sąd Apelacyjny;
- środki zaskarżenia od orzeczeń w sprawach karnych wydanych w pierwszej instancji przez Izbę Karną Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości, a także inne sprawy określone przepisami prawa.

Trybunał w składzie dziewięciu sędziów

Zgodnie z ustawą nr 202/2010 o niektórych środkach służących przyspieszeniu postępowań przed sądem uprawnienia 9-osobowego składu sędziowskiego zostały przekazane 5-osobowemu składowi sędziowskiemu.

Sprawy w toku, które są już rozpoznawane przez skład 9-osobowy, nadal będą rozpoznawane przez taki sam skład sędziowski.

Trybunał w składzie pięciu sędziów

Zgodnie z art. 24 ustawy nr 304/2004, ogłoszonej ponownie, z późniejszymi zmianami, 5-osobowy skład sędziowski rozpoznaje środki zaskarżenia oraz inne wnioski dotyczące spraw rozpatrywanych w pierwszej instancji przez Izbę Karną Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości, a także inne sprawy należące zgodnie z prawem do jego właściwości. Trybunał w składzie pięciu sędziów pełni również funkcję sądu dyscyplinarnego.

Zgodnie z art. 51 ust. 3 ustawy nr 317/2004, ogłoszonej ponownie, Trybunał w składzie pięciu sędziów rozpoznaje środki zaskarżenia od orzeczeń wydanych przez Najwyższą Radę Sądownictwa w sprawach dyscyplinarnych.

Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości zbiera się w składzie **połączonych izb**, aby:

1. rozstrzygać skargi mające na celu zmianę orzecznictwa Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości;
2. odbywać narady z Trybunałem Konstytucyjnym w celu dokonywania kontroli zgodności ustaw z konstytucją przed ich ogłoszeniem.

Sądy apelacyjne (*curfile de apel*)

W Rumunii sądami apelacyjnymi kieruje prezes, w niektórych przypadkach wspomagany przez jednego lub dwóch wiceprezesów.

Sąd apelacyjny orzeka w wyspecjalizowanych wydziałach lub składach w następujących rodzajach spraw:

- sprawy cywilne;
- sprawy karne;
- sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- sprawy administracyjne i podatkowe;
- sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, spółek, rejestru handlowego, upadłości, nieuczciwej konkurencji itp.;
- sprawy dotyczące żeglugi morskiej i śródlądowej.

15 sądów apelacyjnych posiada osobowość prawną, a każdemu z nich podlega kilka sądów okręgowych (około trzech).

W zakresie prawa cywilnego sądy apelacyjne rozpoznają następujące sprawy:

Jako **sądy pierwszej instancji** rozpoznają sprawy dotyczące sporów administracyjnych i podatkowych, na podstawie przepisów szczególnych.

Jako **sądy apelacyjne** rozpoznają apelacje od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe.

Jako **sądy rozpoznające środki zaskarżenia** rozpatrują one sprawy wyraźnie określone przepisami prawa.

W zakresie prawa karnego sądy apelacyjne rozpoznają następujące sprawy:

Jako sądy pierwszej instancji:

- sprawy o przestępstwa z art. 155–173 kodeksu karnego (np. zdrada, szpiegostwo, zмова przestępcza, obalenie władzy państwowej lub zniszczenie gospodarki krajowej) oraz przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu Rumunii określone w przepisach szczególnych;
- sprawy o przestępstwa z art. 253¹ (konflikt interesów), art. 273–276 (niektóre przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu transportu kolejowego) w przypadku katastrof kolejowych oraz z art. 356–361 (przestępstwa przeciwko pokojowi i ludzkości);
- sprawy o przestępstwa popełnione przez sędziów sądów rejonowych lub okręgowych, prokuratorów prokuratur działających przy tych sądach, a także przez adwokatów, notariuszy i komorników oraz kontrolerów Trybunału Obrachunkowego;
- sprawy o przestępstwa popełnione przez przywódców zgromadzeń religijnych założonych zgodnie z przepisami prawa oraz innych wysoko postawionych działaczy religijnych w randze co najmniej biskupa lub równoważnej;
- sprawy o przestępstwa popełnione przez sędziów pomocniczych Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości, sędziów sądów apelacyjnych, sędziów Wojskowego Sądu Apelacyjnego lub prokuratorów prokuratur działających przy tych sądach;
- sprawy o przestępstwa popełnione przez członków Trybunału Obrachunkowego, Przewodniczącego Rady Legislacyjnej lub Rzecznika Praw Obywatelskich;
- sprawy o inne przestępstwa znajdujące się w zakresie ich właściwości na mocy przepisów szczególnych.

Jako **sądy apelacyjne** rozpoznają apelacje od wyroków wydanych w sprawach karnych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe.

Jako **sądy rozpoznające środki zaskarżenia** rozpatrują środki zaskarżenia od orzeczeń wydanych w sprawach karnych w pierwszej instancji przez sądy rejonowe, z wyłączeniem spraw podlegających właściwości sądów okręgowych, jak również inne sprawy wyraźnie określone przepisami prawa.

Sądy apelacyjne rozstrzygają również **spory o własność** między sądami okręgowymi lub między sądami rejonowymi a sądami okręgowymi w obszarze własności miejscowej sądów apelacyjnych, a także między sądami rejonowymi położonymi w obszarze własności miejscowej różnych sądów okręgowych, ale w obszarze własności miejscowej danego sądu apelacyjnego.

Sądy apelacyjne rozstrzygają również wnioski o **ekstradycję** lub przekazanie osób skazanych za granicę.

Sądy okręgowe (*tribunale*)

Czterdzieści dwa sądy okręgowe posiadają osobowość prawną i są zorganizowane na szczeblu okręgu. Obszar własności każdego sądu okręgowego obejmuje wszystkie sądy rejonowe w danym okręgu, w którym mieści się siedziba sądu okręgowego.

Sądy okręgowe orzekają w odrębnych wydziałach lub wyspecjalizowanych składach w następujących sprawach:

- sprawy cywilne;
- sprawy karne;
- sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- sprawy administracyjne i podatkowe;
- sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, spółek, rejestru handlowego, upadłości, nieuczciwej konkurencji itp.;
- sprawy dotyczące żeglugi morskiej i śródlądowej.

W zakresie prawa cywilnego sądy okręgowe rozpoznają następujące sprawy:

Jako sądy pierwszej instancji sądy okręgowe rozpoznają wszystkie skargi, które z mocy prawa nie wchodzą w zakres własności innych sądów.

Jako **sądy apelacyjne** rozpoznają apelacje od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez sądy rejonowe.

Jako **sądy rozpoznające środki zaskarżenia rozpatrują one sprawy wyraźnie określone przepisami prawa.**

W zakresie prawa karnego sądy okręgowe rozpoznają następujące sprawy:

Jako sądy pierwszej instancji:

- sprawy o przestępstwa przeciwko życiu, nieetykalności cielesnej i zdrowiu, przestępstwa przeciwko wolności osobistej, przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności, przestępstwa przeciwko mieniu, przestępstwa popełnione w miejscu pracy lub w związku z nim, przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, przestępstwa przeciwko zasadom wykonywania niektórych czynności regulowanych, przestępstwa przeciwko zdrowiu publicznemu oraz przestępstwa związane z przemytem (jeśli dotyczą broni, amunicji lub materiałów wybuchowych i radioaktywnych);
- sprawy o przestępstwa umyślne skutkujące śmiercią, w tym śmiercią samobójczą;
- sprawy o przestępstwa związane z handlem narkotykami i niedozwolonym zażywaniem narkotyków;
- sprawy o przestępstwa związane z praniem pieniędzy lub uchylaniem się od opodatkowania;
- sprawy o oszustwa upadłościowe, jeżeli dane przestępstwo dotyczy systemu bankowego;
- sprawy o inne przestępstwa należące zgodnie z prawem do ich własności.

Jako **sądy rozpoznające środki zaskarżenia** rozpatrują one środki zaskarżenia od orzeczeń wydanych przez sądy rejonowe w sprawach o przestępstwa, jeśli postępowanie sądowe zostało wszczęte na wniosek o ściganie złożony uprzednio przez pokrzywdzonego, jak również środki zaskarżenia od orzeczeń wydanych w sprawach karnych przez sądy rejonowe w związku z zastosowaniem środków zapobiegawczych, zwolnienia warunkowego lub środków zabezpieczających, a także środki zaskarżenia od orzeczeń wydanych w sprawach karnych w związku z wykonywaniem takich orzeczeń lub zastosowaniem środków resocjalizacyjnych, jak również inne sprawy wyraźnie określone przepisami prawa.

Sądy okręgowe rozstrzygają spory o własność między sądami rejonowymi położonymi w obszarach własności miejscowej sądów okręgowych, jak również inne sprawy wyraźnie określone przepisami prawa.

Sądy rejonowe (*Judecătoriale*)

Sądy rejonowe nie mają osobowości prawnej i działają na szczeblu rejonów oraz w Bukareszcie.

W zakresie prawa cywilnego sądy rejonowe rozpoznają głównie następujące sprawy:

- wnioski, które w świetle przepisów kodeksu cywilnego należą do właściwości sądu rodzinnego i opiekuńczego, z wyjątkiem spraw, w przypadku których prawo wyraźnie stanowi inaczej;
- wnioski dotyczące aktów stanu cywilnego, w sposób określony przepisami prawa;
- wnioski związane z zarządzaniem wielopiętrowymi blokami, budynkami wielorodzinnymi lub powierzchniami mającymi wyłącznie wielu współwłaścicieli lub wnioski dotyczące stosunków prawnych między stowarzyszeniami właścicieli nieruchomości a innymi osobami fizycznymi lub prawnymi, zależnie od okoliczności;
- wnioski o eksmisję;
- wnioski dotyczące wspólnych ścian lub rowów, odległości między budynkami lub uprawami, służebności drogi koniecznej oraz wszelkich innych obciążeń lub ograniczeń względem praw własności przewidzianych przepisami prawa, uzgodnionych przez strony lub ustanowionych przez sąd;
- wnioski o zmianę lub ustalenie przebiegu granic nieruchomości;
- wnioski o ochronę mienia;
- wnioski dotyczące zobowiązań do wykonywania lub powstrzymania się od działań, których wartości pieniężnej nie da się określić, niezależnie od tego, czy wynikają one z umowy, z wyjątkiem spraw, które z mocy prawa należą do właściwości innych sądów;
- wnioski o sądowy podział majątku, niezależnie od jego wartości;
- wszelkie inne wnioski dotyczące roszczeń, których wartość pieniężną można oszacować, do wysokości 200 000 RON włącznie, bez wymogu prowadzenia przez strony własnej działalności gospodarczej.

Sądy rejonowe rozpoznają również odwołania od decyzji lokalnych organów administracji publicznej oraz innych instytucji, które znajdują się w obszarze właściwości miejscowej tych sądów, w przypadkach przewidzianych w prawie.

W zakresie prawa karnego sądy rejonowe rozpoznają głównie następujące sprawy:

Sądy te zasadniczo rozpoznają sprawy o wszystkie przestępstwa, z wyjątkiem spraw, które zgodnie z prawem powinny być rozstrzygane w pierwszej instancji przez sądy okręgowe, sądy apelacyjne oraz Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości.

Więcej informacji na temat sądów znajduje się w [portalu sądownictwa prowadzonym przez rumuńskie Ministerstwo Sprawiedliwości](#).

Prawnicze bazy danych

W internecie dostępne są następujące prawnicze bazy danych:

- Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości publikuje swoje orzecznictwo na własnej [stronie internetowej](#);
- sądy publikują streszczenia swoich orzeczeń na stronach portalu sądownictwa. Zob. np. [streszczenia orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Bukareszcie](#);
- baza danych o rumuńskich aktach prawnych aktualizowana przez **Radę Legislacyjną Rumunii** i będąca jej własnością: [własność sądów – Rumunia](#).

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 03/02/2014

Sądy zwyczajne - Słowenia

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [sl](#)

W niniejszej części przedstawiono informacje o organizacji sądów powszechnych w Słowenii.

Sądy powszechne

Zgodnie z art. 98 ustawy o sądach, w Słowenii istnieją następujące rodzaje sądów powszechnych:

- sądy rejonowe (*okrajna sodišča*);
- sądy okręgowe (*okrožna sodišča*);
- sądy apelacyjne (*višja sodišča*);
- Sąd Najwyższy Republiki Słowenii (*Vrhovno sodišče* - zwany dalej Sądem Najwyższym).

Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, sądy szczególne utworzone na podstawie ustawy szczególnej muszą posiadać:

- status sądu okręgowego: sądu pierwszej instancji, dla którego instancją odwoławczą jest sąd apelacyjny o właściwości szczególnej;
- status sądu apelacyjnego: sądu drugiej instancji, który rozpoznaje odwołania od orzeczeń sądów o właściwości szczególnej pierwszej instancji;
- status sądu apelacyjnego: sądu pierwszej instancji, dla którego instancją odwoławczą jest Sąd Najwyższy.

Właściwość sądów rejonowych

Zgodnie z art. 99 ustawy o sądach, sądy rejonowe w Słowenii są właściwe w następujących sprawach:

Sprawy karne

1. orzekanie w pierwszej instancji w sprawach o przestępstwa zagrożone karą grzywną lub karą pozbawienia wolności do lat trzech, z wyjątkiem spraw o przestępstwa przeciwko czci i dobremu imieniu popełnione przez przedstawicieli prasy, za pośrednictwem radia i telewizji lub innych środków masowego przekazu;
2. prowadzenie dochodzeń w sprawach przestępstw określonych powyżej;
3. wykonywanie innych czynności określonych ustawą.

Sprawy cywilne

Rozpoznawanie spraw i orzekanie w pierwszej instancji:

1. w sprawach cywilnych zgodnie z ustawą o postępowaniu cywilnym;
2. w sprawach spadkowych i innych sprawach nieprocesowych, a także w sprawach dotyczących rejestru nieruchomości;
3. w sprawach dotyczących egzekucji i zabezpieczenia roszczeń, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Inne sprawy

Rozpoznawanie spraw i orzekanie w innych sprawach określonych w ustawie.

Pomoc prawna

Świadczenie pomocy prawnej, jeżeli inne sądy nie są w tym zakresie właściwe z mocy ustawy.

Właściwość sądów okręgowych

Zgodnie z art. 101 ustawy o sądach, sądy okręgowe w Słowenii są właściwe w następujących sprawach:

Sprawy karne

1. orzekanie w pierwszej instancji w sprawach o przestępstwa nienależące do właściwości sądów rejonowych;
2. prowadzenie dochodzeń lub wykonywanie czynności dochodzeniowo-śledczych w sprawach o przestępstwa (zgodnie z pkt. 1 powyżej);
3. prowadzenie postępowań przygotowawczych i orzekanie w pierwszej instancji w sprawach o przestępstwa popełnione przez nieletnich;
4. orzekanie w pierwszej instancji o wykonaniu orzeczenia w sprawach karnych wydanego przez sąd innego kraju;
5. wykonywanie orzeczeń w sprawach karnych (o których mowa w pkt. 1, 3 i 4 powyżej) i wykonywanie orzeczeń wydanych przez sądy rejonowe w sprawach karnych;

6. decydowanie o zezwoleniu na ograniczenie praw człowieka i podstawowych wolności;
7. orzekanie na posiedzeniu bez rozprawy (również w sprawach karnych należących do właściwości sądów rejonowych);
8. wykonywanie innych czynności określonych ustawą;
9. sprawowanie nadzoru w zakresie zgodnego z prawem i właściwego traktowania więźniów oraz sprawowanie nadzoru nad osobami zatrzymanymi.

Za zadania określone w pkt. 1, 2, 3, 6, 7 i 8 w sprawach bardziej skomplikowanych – dotyczących przestępczości zorganizowanej i gospodarczej, terroryzmu, korupcji i innego rodzaju działalności przestępczej tego pokroju – odpowiedzialne są szczególne wydziały sądów (okręgowych).

Sprawy cywilne

Rozpoznawanie spraw i orzekanie w pierwszej instancji:

1. w sprawach cywilnych zgodnie z ustawą o postępowaniu cywilnym;
2. w sprawach o uznanie orzeczeń sądów innych krajów;
3. w sprawach dotyczących postępowania naprawczego, upadłości i likwidacji, jeżeli należą one do właściwości sądu, a także rozstrzygnięcie sporów powiązanych z tymi sprawami;
4. w sporach o prawa własności intelektualnej;
5. w przedmiocie wniosków o zarządzenie środków tymczasowych wniesionych przed rozpoczęciem postępowania; w przypadku tych wniosków sąd orzeka zgodnie z przepisami o sporach gospodarczych lub sprawach gospodarczych, w których uzgodniono skorzystanie z arbitrażu;
6. w postępowaniach nieprocesowych z udziałem spółek handlowych, partnerów albo udziałowców i członków organów spółek handlowych, do których zastosowanie ma prawo spółek.

Sądy okręgowe są również właściwe do:

- prowadzenia rejestru handlowego;
- rozpoznawania spraw i orzekania w innych sprawach określonych ustawą;
- wykonywania zadań z zakresu pomocy prawnej w sprawach określonych w pkt. 1, 2, 3 i 4 powyżej;
- świadczenia międzynarodowej pomocy prawnej.

Sądy apelacyjne

Zgodnie z art. 104 słoweńskiej ustawy o sądach, sądy apelacyjne są właściwe do:

1. rozpoznawania i orzekania w drugiej instancji w przedmiocie środków odwoławczych od orzeczeń sądów rejonowych i okręgowych na obszarze ich właściwości miejscowej;
2. rozstrzygnięcia sporów o właściwość między sądami rejonowymi a okręgowymi na ich obszarze właściwości miejscowej, a także do decydowania o skierowaniu sprawy do rozpoznania przez inny sąd rejonowy lub okręgowy na ich obszarze właściwości miejscowej;
3. wykonywania innych czynności określonych ustawą.

Prawnicze bazy danych

Nazwa i URL bazy danych

[Wymiar sprawiedliwości w Republice Słowenii](#)

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do tej bazy danych jest **bezpłatny**.

Krótki opis zawartości bazy danych

Za pośrednictwem strony internetowej [wymiaru sprawiedliwości w Republice Słowenii](#) można uzyskać dostęp do kilku baz danych, zawierających np. informacje na temat:

- systemu sądownictwa Republiki Słowenii;

- administracji sądowej;
- rejestrów publicznych (rejestrów nieruchomości, rejestru sądowego).

Ciekawe strony

 [Organy wymiaru sprawiedliwości](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 02/11/2016

Sądy zwyczajne - Słowacja

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [sk](#)

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych na Słowacji.

Sądy powszechne – wstęp

Sądy rejonowe (*okresné súdy*) orzekają jako **sądy pierwszej instancji** w sprawach **cywilnych** i **karnych**, o ile przepisy dotyczące postępowania sądowego nie stanowią inaczej. Orzekają także w sprawach wyborczych, jeśli wymaga tego ustawa szczególna.

Sądy okręgowe (*krajské súdy*) orzekają jako **sądy drugiej instancji** w sprawach cywilnych i karnych po wydaniu orzeczenia przez sądy rejonowe pierwszej instancji. Sądy okręgowe orzekają w sprawach z zakresu prawa administracyjnego jako sądy pierwszej instancji, o ile ustawa szczególna nie stanowi inaczej. Sądy okręgowe orzekają także w innych sprawach, jeśli wymagają tego ustawy szczególne (np. ustawa o ochronie przed podsłuchem).

Sąd Najwyższy Republiki Słowackiej (*Najvyšší súd Slovenskej republiky*) orzeka w przedmiocie **zwyczajnych środków odwoławczych** wniesionych od wyroków sądów okręgowych i Szczególnego Sądu Karnego w przypadkach przewidzianych prawem.

Ponadto Sąd Najwyższy Republiki Słowackiej rozpoznaje nadzwyczajne środki odwoławcze od orzeczeń sądów rejonowych i okręgowych, Szczególnego Sądu Karnego i Sądu Najwyższego w przypadkach przewidzianych prawem. Sąd Najwyższy Republiki Słowackiej rozstrzyga spory o właściwość rzeczową pomiędzy sądami i organami państwowymi.

 [Sąd Najwyższy](#) Republiki Słowackiej może również przekazać sprawę do rozpoznania sądowi innemu niż sąd właściwy, jeżeli przewidują to przepisy dotyczące postępowania sądowego.

Prawnicze bazy danych

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej [słowackiego Ministerstwa Sprawiedliwości](#).

Organizacja sądów powszechnych

System sądownictwa Słowacji

W skład systemu sądownictwa Słowacji wchodzi:

- sądy rejonowe,
- sądy okręgowe,
- Szczególny Sąd Karny,
- Sąd Najwyższy Republiki Słowackiej.

Właściwość sądów

Sądy rejonowe

Sądy rejonowe orzekają jako sądy pierwszej instancji w sprawach cywilnych i karnych, o ile przepisy dotyczące postępowania sądowego nie stanowią inaczej.

Sądy rejonowe rozpoznają także sprawy wyborcze, jeśli przewiduje to ustawa szczególna.

Sądy okręgowe

Sądy okręgowe orzekają jako sądy drugiej instancji w sprawach cywilnych i karnych po wydaniu orzeczenia przez sądy rejonowe pierwszej instancji.

Przepisy dotyczące postępowania sądowego określają sprawy cywilne i karne, w których sądy okręgowe orzekają jako sądy pierwszej instancji.

Sądy okręgowe orzekają w sprawach z zakresu prawa administracyjnego jako sądy pierwszej instancji, o ile ustawa szczególna nie stanowi inaczej.

Sądy okręgowe rozpoznają także inne sprawy, jeśli przewidują to ustawy szczególne (ustawa nr 166/2003 o ochronie prywatności przed bezprawnym użyciem urządzeń informatycznych i o zmianie niektórych ustaw).

Szczególny Sąd Karny

Szczególny Sąd Karny orzeka w sprawach karnych oraz w innych sprawach określonych przepisami dotyczącymi postępowania sądowego.

Sąd Najwyższy

Sąd Najwyższy orzeka:

- w przedmiocie zwyczajnych środków odwoławczych od orzeczeń sądów okręgowych i Szczególnego Sądu Karnego, jeżeli przewidują to przepisy dotyczące postępowania sądowego,
- w przedmiocie nadzwyczajnych środków odwoławczych od orzeczeń sądów rejonowych, sądów okręgowych, Szczególnego Sądu Karnego i Sądu Najwyższego, jeżeli przewidują to przepisy dotyczące postępowania sądowego,
- w przedmiocie sporów o właściwość rzeczową między sądami i organami administracji publicznej,
- w przedmiocie przekazywania spraw do rozpoznania do innego sądu niż sąd właściwy, jeżeli przewidują to przepisy dotyczące postępowania sądowego,
- w innych sprawach, jeżeli wymaga tego ustawa lub umowa międzynarodowa.

Sąd Najwyższy sprawuje **kontrolę orzecznictwa sądów** w sprawach zakończonych prawomocnym wyrokiem.

Ponadto Sąd Najwyższy dba o **jednolitą wykładnię i spójne stosowanie przepisów prawa** i innych powszechnie obowiązujących przepisów:

- poprzez swoje orzecznictwo,
- poprzez wydawanie opinii mających na celu ujednoczenie wykładni ustaw i innych powszechnie obowiązujących przepisów,
- poprzez publikowanie prawomocnych orzeczeń sądowych o istotnym znaczeniu w zbiorze opinii Sądu Najwyższego oraz orzeczeń sądów Republiki Słowackiej.

Przydatne linki

 [Ministerstwo Sprawiedliwości](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 18/03/2019

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych w Finlandii.

Sądy powszechne – wstęp

Sądy w Finlandii dzielą się na **sądy powszechne** do spraw cywilnych i karnych, **sądy administracyjne** orzekające w sprawach administracyjnych, a także **sądy szczególne**.

Termin „**sądy powszechne**” odnosi się do sądów o właściwości ogólnej. Innymi słowy, sądy te zajmują się sporami prawnymi, które nie zostały przypisane do właściwości innych sądów. Do sądów powszechnych należą:

- **sądy rejonowe** (käräjäoikeus/tingsrätt) (obecnie 51, liczba ta ma się zmniejszyć do 27 w 2010 r.)
- **sądy apelacyjne** (hovioikeus, hovrätt, 6)
- **Sąd Najwyższy** (Korkein oikeus/ Högsta domstolen)

Sądami administracyjnymi o właściwości ogólnej są sądy administracyjne (hallinto-oikeus/förvaltningsdomstol, 8). Sądem administracyjnym najwyższej instancji jest **Najwyższy Sąd Administracyjny** (Korkein hallinto-oikeus/Högsta förvaltningsdomstolen).

Sądy rejonowe

Sądy lokalne lub rejonowe działają jako sądy powszechne pierwszej instancji. Rozpoznają one sprawy cywilne i karne, a także sprawy o zastaw (podatki od nieruchomości) oraz o własność nieruchomości (hipoteka i rejestracja tytułów własności). Obecnie w Finlandii działa 51 takich sądów. Różnią się one od siebie znacznie pod względem wielkości. W największych z nich pracuje po około 80 sędziów, przy ogólnej liczbie 250 pracowników, w tym sekretarzy, komorników i młodych prawników odbywających aplikację sądową. Najmniejsze sądy mają po dwóch sędziów stałych i około dziesięciu innych pracowników służby cywilnej.

Przepisy regulujące funkcjonowanie i administrację tych sądów zawarte są w **ustawie o sądach rejonowych**, a także towarzyszących jej rozporządzeniach, odpowiednich regulaminach oraz bardziej szczegółowych przepisach i wytycznych wynikających z ustawy. Zgodnie z przepisami prawa prezes sądu pierwszej instancji stoi również na czele jego administracji.

Sąd rejonowy posiada także ławników, którzy uczestniczą głównie w postępowaniach karnych. Ławnicy są wybierani przez rady miejskie. Ministerstwo Sprawiedliwości potwierdza liczbę ławników, których ma wybrać rada miejska. Ich wynagrodzenie jest opłacane ze środków publicznych.

Postępowanie przed sądami rejonowymi

Sprawa cywilna przed sądem rejonowym dzieli się na **etap przygotowawczy** i **rozprawę główną**. Etap przygotowawczy rozpoczyna się od wymiany stanowisk stron na piśmie. Wiele spraw, na przykład dotyczących spłaty długów, jest rozstrzyganych już na tym etapie. Etap przygotowawczy jest procedurą ustną. Przewodniczy mu jeden sędzia.

Jeżeli sprawa nie może być rozstrzygnięta na tym etapie, wyznaczany jest termin osobnej rozprawy głównej. W takim przypadku w składzie sądu rejonowego zasiada jeden lub trzech sędziów, z wyjątkiem spraw rodzinnych, w przypadku których orzeka tylko jeden sędzia. Rozprawa ta ma w miarę możliwości charakter ciągły.

W **sprawach karnych** skład sądu rejonowego zależy od rodzaju przestępstwa. Sprawy dotyczące drobnych przestępstw są rozpoznawane przez jednego sędziego, natomiast sprawy dotyczące poważniejszych przestępstw są rozpoznawane przez jednego sędziego i trzech ławników.

Postępowanie karne podlega tym samym zasadom co postępowanie cywilne. Przed rozprawą główną sąd może zapytać oskarżonego, czy dobrowolnie przyznaje on się do winy. Postępowanie ma charakter ustny, a wyrok jest wydawany na podstawie okoliczności faktycznych bezpośrednio przedstawionych sądowi przez strony. Wszystkie dowody są przedstawiane w trakcie rozprawy głównej. Również w tym przypadku postępowanie ma w miarę możliwości charakter ciągły. Skład sądu nie może być zmieniany w toku rozprawy głównej.

Jeżeli sąd nie osiągnie **porozumienia** co do orzeczenia treści wyroku, odbywa się głosowanie. Każdy członek składu orzekającego ma jeden głos. W przypadku równej liczby głosów w sprawie cywilnej ostateczną opinię wydaje sędzia; w sprawie karnej przeważa rozstrzygnięcie korzystniejsze dla podsądnego.

Wyrok sądu rejonowego wskazuje rozstrzygnięcie w sprawie i zawiera uzasadnienie. W większości spraw wyrok jest doręczany stronom bezpośrednio po zakończeniu rozprawy głównej. W sprawach o szerokim zakresie lub skomplikowanych ogłoszenie wyroku może jednak zostać odroczone maksymalnie o dwa tygodnie. Wówczas wyrok jest doręczany na piśmie za pośrednictwem sekretariatu sądu.

Sądy apelacyjne

W Finlandii istnieje sześć **sądów apelacyjnych**. Jako sądy wyższej instancji zajmują się one rozpatrywaniem środków odwoławczych od orzeczeń sądów rejonowych. W niektórych sprawach sądy apelacyjne działają również jako sądy pierwszej instancji: np. w przypadku wniosku o złożenie z urzędu sędziego sądu niższej instancji lub wysokiej rangi urzędnika służby cywilnej.

Sądy apelacyjne są również odpowiedzialne za nadzorowanie stosowania prawa przez sądy rejonowe, a także za niektóre kwestie dotyczące administracji sądowej. Szczególnie w jednej kwestii administracyjnej wymagane jest przekazanie sądowej komisji ds. naboru kadry sędziowskiej opinii o osobie ubiegającej się o urząd sędziego sądu rejonowego lub sądu apelacyjnego. Opinię sporządza właściwa komisja sądu. Za jej funkcjonowanie i efektywność odpowiada prezes (sędzia naczelny) sądu apelacyjnego.

Sąd apelacyjny dzieli się na **wydziały**, na czele których stoją starsi sędziowie współpracujący z pozostałymi sędziami. Zazwyczaj sprawy rozpoznaje izba sądu apelacyjnego, w skład której wchodzi trzech sędziów.

Postępowanie przed sądem apelacyjnym

Do kwietnia 1998 roku postępowania przed sądem apelacyjnym miały głównie formę pisemną. W postępowaniach tych sprawy są rozpoznawane i rozstrzygane w odpowiedzi na przedstawiony pisemny materiał dowodowy przedłożony sądowi. Reforma postępowania przed sądami apelacyjnymi doprowadziła do zwiększenia liczby rozpraw. Obecnie funkcję urzędników przedstawiających (referendarzy) pełnią asesory i sekretarze sądu.

Sąd Najwyższy

Sąd Najwyższy jest **najwyższą instancją odwoławczą**. Podobnie jak sąd apelacyjny Sąd Najwyższy podzielony jest na izby, w skład których wchodzi po pięciu członków, zapewniając wymaganą zdolność do orzekania.

Aby wnieść sprawę do Sądu Najwyższego, zainteresowana strona musi złożyć wniosek o udzielenie prawa do odwołania od wyroku sądu. Po otrzymaniu wniosku Sąd Najwyższy bada, czy może udzielić prawa do odwołania. Wniosek rozpoznaje **izba** w składzie dwu- lub trzyosobowym. Kryteria udzielenia prawa do odwołania są określone przepisami prawa.

Od roku 1980 Sąd Najwyższy jest instytucją ustanawiającą precedensy. Wynik rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Najwyższy stanowi normę prawną, którą inny sąd zobowiązany jest kierować się w podobnych sprawach. Udzielenie prawa do odwołania nie jest wymagane w sprawach, w których sąd apelacyjny orzekał jako sąd pierwszej instancji.

Działalnością Sądu Najwyższego kieruje **prezes sądu**. Członkowie Sądu Najwyższego są nazywani sędziami Sądu Najwyższego. Funkcję urzędników przedstawiających (referendarzy) mogą pełnić sekretarze, asystenci sekretarzy, wyżsi i niżsi urzędnicy sądowi.

Oprócz wykonywania zadań ustawowych Sąd Najwyższy mianuje sędziów na stanowiska tymczasowe na okres roku lub dłuższy. Sąd Najwyższy opiniuje również projekty legislacyjne i wnioski o ułaskawienie przesyłane do prezydenta Finlandii.

Postępowanie przed Sądem Najwyższym ma zazwyczaj formę **pisemną**. Jeżeli okaże się to konieczne, może jednak zostać zwołana **rozprawa**.

Prawnicze bazy danych

Nazwa i URL bazy danych

[Strona internetowa fińskiego wymiaru sprawiedliwości](#)

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp **jest bezpłatny**.

[Strona internetowa fińskiego wymiaru sprawiedliwości](#) zawiera informacje dotyczące systemu sądownictwa Finlandii. Strona jest portalem dla osób poszukujących kompleksowych informacji na temat sądów, prokuratury, komorników, biur pomocy prawnej i innych organów publicznych zajmujących się administrowaniem wymiarem sprawiedliwości.

Strona zawiera, na przykład, najnowsze orzecznictwo sądów apelacyjnych i sądów administracyjnych.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 08/02/2018

Sądy zwyczajne - Szwecja

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych w Szwecji.

Sądy powszechne – wstęp

Sądy powszechne rozpoznają sprawy karne i cywilne. Są zorganizowane w ramach systemu trójinstancyjnego, który obejmuje:

- sądy rejonowe ([tingsrätt](#))
- sądy apelacyjne ([hovrätt](#)) oraz
- Sąd Najwyższy ([Högsta domstolen](#)).

Sądy administracyjne o właściwości ogólnej rozpoznają sprawy dotyczące administracji publicznej. Ich organizacja opiera się na systemie trójinstancyjnym, w którego skład wchodzi:

- okręgowe sądy administracyjne ([länsrätt](#))
- apelacyjne sądy administracyjne ([kammarrätt](#)) oraz
- Najwyższy Sąd Administracyjny ([Högsta förvaltningsdomstolen](#)).

Dodatkowo utworzono szereg sądów i trybunałów szczególnych, które rozpoznają szczególne rodzaje spraw i kwestii. Należą do nich **sąd pracy** ([Arbetsdomstolen](#)) i **sąd gospodarczy** ([Marknadsdomstolen](#)).

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 22/10/2015

Sądy zwyczajne - Anglia i Walia

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [en](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje na temat sądów powszechnych w Anglii i Walii.

Sądy powszechne – wstęp

Poniżej przedstawiono organizację sądownictwa w Anglii i Walii. Więcej szczegółowych informacji można uzyskać na stronie internetowej [Służby ds. Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości \(Her Majesty's Courts and Tribunals Service\)](#), która jest odpowiedzialna za administrację i wspieranie wszystkich sądów, z wyjątkiem Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy

Sąd Najwyższy Zjednoczonego Królestwa (Supreme Court of the United Kingdom) przejął funkcję Komisji ds. Środków Zaskarżenia (Appellate Committee) Izby Lordów w dniu 1 października 2009 r. Przejął on również funkcje przekazane – w

następstwie dewolucji – przez Sądową Komisję Rady Prywatnej (Judicial Committee of the Privy Council) – czyli najwyższy sąd odwoławczy w kilku niezależnych państwach Wspólnoty Narodów, terytoriach zamorskich Zjednoczonego Królestwa i terytoriach zależnych Korony Brytyjskiej.

Sąd Najwyższy jest w Zjednoczonym Królestwie **sądem odwoławczym najwyższej instancji** zarówno w sprawach karnych, jak i cywilnych, przy czym w Szkocji w sprawach karnych nie przysługuje prawo do wniesienia środka zaskarżenia do Sądu Najwyższego. Zgodę na wniesienie do Sądu Najwyższego środka zaskarżenia wydaje się tylko wówczas, gdy dotyczy on kwestii prawnych istotnych dla społeczeństwa.

Sąd Apelacyjny

Sąd Apelacyjny składa się z Wydziału Karnego i Wydziału Cywilnego. Jego posiedzenia odbywają się zazwyczaj w Londynie.

Wydział Karny, któremu przewodniczy **Lord Chief Justice**, rozpoznaje apelacje co do winy i wymiaru kary wniesione przez osoby uznane za winne lub skazane przez Sąd Koronny (Crown Court). Wydział Karny Sądu Apelacyjnego może uchylić lub utrzymać w mocy orzeczenie o winie, przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia, a w przypadku apelacji co do wymiaru kary – zmienić (ale nie podwyższyć) wymiar kary. Jednak w przypadkach, w których to prokurator generalny (*attorney general*) kieruje sprawę do Sądu Apelacyjnego, sąd ten może podwyższyć wymiar kary, jeżeli uzna, że jest on zbyt łagodny.

Sąd ten jest właściwy w szerokim zakresie do rozpoznawania apelacji w trybie doraźnym, dotyczących m.in. sprawozdawczości lub ograniczenia publicznego dostępu, apelacji dotyczących orzeczeń niekorzystnych dla prokuratury i różnych środków zaskarżenia na podstawie ustawy o korzyściach pochodzących z przestępstwa z 2002 r. (Proceeds of Crime Act 2002). Ponadto sąd rozpatruje apelacje w sprawach wojskowych.

Wydział Karny Sądu Apelacyjnego orzeka zazwyczaj w składzie trzech sędziów, jednak wydaje jeden wyrok (zgodnie ze zdaniem większości).

Prezesem **Wydziału Cywilnego** Sądu Apelacyjnego jest **Master of the Rolls** (trzeci rangą sędzia Anglii i Walii). Sąd ten rozstrzyga głównie apelacje od orzeczeń Wysokiego Trybunału (High Court) – w tym Wydziału Kanclerskiego, Wydziału Ławy Królewskiej i Wydziału Rodzinnego (Chancery, Queens Bench i Family Division) – i wszystkich sądów hrabstw (*county courts*) Anglii i Walii oraz niektórych trybunałów. Skład orzekający składa się zazwyczaj z trzech sędziów (*Lord Chief Justices*). W trakcie wyrokowania sędziowie mogą wydać dowolne orzeczenie, które – według ich opinii – powinien był wydać sąd, od orzeczenia którego się odwołano. W niektórych sprawach przekazuje się sprawę do ponownego rozpatrzenia.

W Sądzie Apelacyjnym zazwyczaj nie przesłuchuje się świadków. Orzeczenia są zazwyczaj wydawane na podstawie dokumentów, protokołów z poprzednich rozpraw i argumentów pełnomocników stron.

Wysoki Trybunał

Wysoki Trybunał ma siedzibę w Londynie, przy czym sprawy mogą być rozpoznawane w innych częściach Anglii i Walii. Wysoki Trybunał może rozpatrywać sprawy cywilne niemal każdego rodzaju – chociaż w praktyce zajmuje się głównie sprawami bardziej istotnymi lub skomplikowanymi. Sąd składa się z trzech wydziałów:

- **Wydział Ławy Królewskiej** (Queen's Bench Division) jest największym z tych trzech wydziałów i zajmuje się szerokim zakresem spraw cywilnych. Dotyczą one powództw o odszkodowanie wynikających z niedotrzymania warunków umów oraz z czynów niedozwolonych, zniesławienia, sporów handlowych oraz zagadnień z zakresu prawa morskiego (powództw cywilnych związanych ze statkami, np. dotyczących kolizji, uszkodzenia ładunku oraz ratownictwa).
- **Wydział Kanclerski** (Chancery Division) zajmuje się w szczególności sprawami majątkowymi, w tym zarządzaniem majątkiem osób zmarłych, wykładnią testamentów, patentami i własnością intelektualną, upadłością oraz sporami dotyczącymi spółek kapitałowych i osobowych.
- **Wydział Rodziny** (Family Division) zajmuje się bardziej skomplikowanymi sprawami rozwodowymi i powiązanymi sprawami finansowymi i małżeńskimi. W wydziale tym orzeka się w sprawach dotyczących opieki nad dzieckiem (w szczególności kurateli, przysposobienia i uprowadzeń dzieci), spraw dotyczących osób objętych opieką Sądu Opiekuńczego (Court of Protection), a także spraw związanych z leczeniem dzieci, w zakresie właściwości sądu.

Sąd Administracyjny

Działalność Sądu Administracyjnego jest zróżnicowana. Jego właściwość obejmuje **sprawy z zakresu prawa administracyjnego** w Anglii i Walii, a także **sprawowanie nadzoru** nad sądami i trybunałami niższej instancji.

Nadzór, sprawowany głównie w ramach **kontroli sądowej**, obejmuje osoby lub organy pełniące funkcje publiczne. Kontrola sądowa ma na celu zapewnienie, by decyzje podejmowane przez te organy lub osoby były wydawane w sposób odpowiedni i zgodny z prawem i nie wykraczały poza zakres uprawnień nadanych im przez parlament.

Ponadto Sąd Administracyjny zajmuje się rozpatrywaniem szeregu przewidzianych prawem **środków zaskarżenia i wniosków**, mianowicie:

- przewidzianych przez przepisy niektórych ustaw skarg na decyzje ministrów, władz lokalnych, trybunałów;
- wniosków składanych na podstawie ustawy o narodowości, imigracji i azylu z 2002 r. (Nationality, Immigration and Asylum Act 2002);
- środków zaskarżenia od niektórych orzeczeń sądów pokoju (*magistrate`s courts*) i Sądu Koronnego ze względu na błędną ocenę prawną;
- wniosków na podstawie ustawy o nietykalności osobistej (*habeas corpus*);
- wniosków o zarządzenie pozbawienia wolności za obrazę sądu;
- wniosków dotyczących stron utrudniających postępowanie;
- wniosków skierowanych na podstawie ustawy o koronerach z 1988 r. (Coroners Act);
- różnego rodzaju wniosków złożonych na podstawie ustaw o zapobieganiu terroryzmowi, korzyściach pochodzących z przestępstwa, handlu narkotykami oraz o wymiarze sprawiedliwości w sprawach karnych (Prevention of Terrorism, Proceeds of Crime, Drugs Trafficking i Criminal Justice Acts).

W 2009 roku otwarto oddziały zamiejscowe Sądu Administracyjnego w Birmingham, Cardiff, Leeds i Manchesterze, co składającym skargę/wniosek umożliwia złożenie ich bliżej miejsca, z którym są najściślej powiązani. Kolejny oddział zamiejscowy otwarto w Bristolu w listopadzie 2012 r.

Wydziały odwoławcze

Niektóre **środki zaskarżenia od orzeczeń sądów niższej instancji** są rozpoznawane przez wydziały odwoławcze – *divisional courts* – (tzn. sądy, w których składzie zasiada przynajmniej dwóch sędziów).

Środki zaskarżenia od orzeczeń sądów hrabstw, w zakresie właściwości Chancery i Queen's Bench, są rozpoznawane przez odpowiednie wydziały odwoławcze (*divisional courts*).

Wydziały odwoławcze Queens's Bench rozpoznają, między innymi, środki zaskarżenia dotyczące kwestii prawnych od orzeczeń sądów pokoju i Sądu Koronnego (z wyjątkiem przypadków, gdy Sąd Koronny rozstrzygał sprawę, w której wniesiono akt oskarżenia (*indictment*)).

Wydział odwoławczy Family Division rozpoznaje środki zaskarżenia od orzeczeń w sprawach rodzinnych wydanych przez sądy pokoju.

Sądy hrabstw

Sądy hrabstw rozpoznają większość **spraw cywilnych** w Anglii i Walii. Najprościej rzecz ujmując, mniej skomplikowane sprawy cywilne są rozpoznawane przez sądy hrabstw, a bardziej skomplikowane sprawy przez Wysoki Trybunał. Większość spraw, którymi zajmuje się sąd hrabstwa, dotyczy dochodzenia wierzytelności. Jednakże sądy hrabstw rozpoznają również roszczenia dotyczące przewłaszczenia nieruchomości (np. w razie braku spłaty kredytu hipotecznego), szkody na osobie, niedbalstwa i upadłości.

Roszczenia o zwrot długu lub o odszkodowanie o wartości nieprzekraczającej 5 000 GBP są zazwyczaj rozstrzygane w **szczególnym postępowaniu mającym zastosowanie do drobnych roszczeń**. Postępowanie to zostało wprowadzone jako tani i nieformalny sposób rozstrzygnięcia sporów bez konieczności korzystania przez strony z usług adwokata. W takich sprawach sędzia może oprzeć się nie tylko na materiałach dowodowych przedłożonych przez strony, ale również sam dokonywać ustaleń faktycznych, pomagając zarówno powodowi, jak i pozwanemu w wyjaśnieniu sprawy. Sądy hrabstw oferują również wewnętrzną mediację sądową w sprawach dotyczących drobnych roszczeń, natomiast w przypadku innych spornych roszczeń można skorzystać z mediacji zewnętrznej.

Sądy hrabstw zajmują się również **sprawami rodzinnymi**, w tym sprawami rozwodowymi, sprawami dotyczącymi dzieci, np. ich miejsca zamieszkania oraz sprawami związanymi z opieką i przysposobieniem. Niektóre sprawy rodzinne są skomplikowane i

mogą być rozstrzygane przez Wysoki Trybunał. W centralnym Londynie wszystkimi sprawami rodzinnymi zajmuje się Główna Kancelaria Wydziału Rodzinnego (Principal Registry of the Family Division), a nie miejscowe sądy hrabstw. Mediacja w sprawach rodzinnych jest dostępna za pośrednictwem Children and Family Court Advisory and Support Service (CAFCASS).

Sąd Koronny

Sąd Koronny jest sądem krajowym obradującym w różnych ośrodkach Anglii i Walii. Zajmuje się on wszystkimi **poważnymi sprawami karnymi** skierowanymi do niego przez sądy pokoju. Sprawy wymagające rozprawy są rozpoznawane przez sędziego i ławę przysięgłych, w skład której wchodzi 12 przedstawicieli społeczeństwa.

Czasami również w niektórych sprawach cywilnych (np. o zniesławienie), potrzebny jest udział przysięgłych, choć nie zdarza się to często. Jeżeli jednak ma to miejsce, postępowanie toczy się w Wysokim Trybunale lub sądzie hrabstwa. Wysoki Trybunał działa również jako sąd odwoławczy dla spraw rozpoznawanych przez sędziów w sądach pokoju.

Sądy pokoju

Sądy pokoju zajmują się głównie **sprawami karnymi**; większość spraw dotyczących przestępstw rozstrzygana jest w sądach pokoju. Sprawy dotyczące poważniejszych przestępstw przekazuje się do rozpatrzenia Wysokiemu Trybunałowi. Sądy pokoju rozpatrują również **niektóre sprawy cywilne**, w tym sprawy z zakresu prawa rodzinnego; sprawy dotyczące dochodzenia niektórych rodzajów wierzytelności, np. podatku lokalnego (*council tax*); oraz sprawy dotyczące wydawania zezwoleń (np. zezwolenia na sprzedaż alkoholu), naruszenia warunków zezwoleń lub nakazów sądowych, a także sprawy związane z zakładami i grami losowymi.

Większość spraw w sądach pokoju rozpatrywana jest przez **sędziów niezawodowych** – *lay magistrates* – (zwanych również sędziami pokoju – *justices of the peace*). Nie mają oni wykształcenia prawniczego. Zwykle zasiadają w składach trzyosobowych, a w kwestiach prawnych doradza im urzędnik sądu z wykształceniem prawniczym. Bardziej złożone sprawy wniesione do sądów pokoju rozpatrywane są przez sędziów zawodowych znanych jako *district judges* (przy sądzie pokoju), którzy zasiadają w nich w pełnym wymiarze godzin. Zastępcy *district judges* (przy sądzie pokoju) pełnią swoje obowiązki w niepełnym wymiarze godzin.

Sądy pokoju mają prawo nakładania grzywien i zatrzymywania (na krótki czas) osób skazanych za przestępstwa – a zatem niektóre sprawy kierowane są do Sądu Koronnego, by ten wydał wyrok.

Niektóre sądy pokoju pełnią osobną funkcję „**sądów dla nieletnich**” lub sądów ds. postępowania w sprawach rodzinnych. W sądach tych zasiadają specjalnie wyszkoleni sędziowie pokoju, którzy rozpatrują zarzuty i wnioski dotyczące dzieci i ludzi młodych lub spraw rodzinnych.

Powiązane strony

 [Służba ds. Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 12/06/2017

Sądy zwyczajne - Irlandia Północna

Na niniejszej stronie przedstawiono w zarysie opis różnych rodzajów sądów w Irlandii Północnej.

Sądy powszechne – wstęp

Poszczególne sądy w Irlandii Północnej są zorganizowane w następujący sposób.

Sąd Najwyższy (Supreme Court)

W 2009 r. **Sąd Najwyższy Zjednoczonego Królestwa** (Supreme Court of the United Kingdom) przejął funkcję Komisji ds. Środków Zaskarżenia (Appellate Committee) Izby Lordów. Przejął on również funkcje przekazane – w następstwie dewolucji – przez

Sądową Komisję Rady Przybocznej (Judicial Committee of the Privy Council) – czyli najwyższy sąd odwoławczy w kilku niezależnych państwach Wspólnoty Narodów, terytoriach zamorskich Zjednoczonego Królestwa i terytoriach zależnych Korony Brytyjskiej.

Sąd Najwyższy jest **sądem odwoławczym najwyższej instancji** w Zjednoczonym Królestwie zarówno w sprawach karnych, jak i cywilnych, przy czym w Szkocji w sprawach karnych nie przysługuje prawo do wniesienia środka zaskarżenia do Sądu Najwyższego. Zgodę na wniesienie do Sądu Najwyższego środka zaskarżenia wydaje się tylko wówczas, gdy dotyczy on kwestii prawnych istotnych dla społeczeństwa.

Sąd Apelacyjny (Court of Appeal)

Sąd Apelacyjny mieści się w budynku sądów królewskich (Royal Courts of Justice) w Belfaście. Sąd Apelacyjny rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń wydanych przez Sąd Koronny (Crown Court) w sprawach karnych i przez Wysoki Trybunał (High Court) w sprawach cywilnych.

Wysoki Trybunał (High Court)

Wysoki Trybunał w Belfaście orzeka w sprawach cywilnych, rozpoznaje środki odwoławcze w sprawach karnych i jest również właściwy do przeprowadzania kontroli działalności osób fizycznych lub organizacji pod względem legalności i rzetelności. Wysoki Trybunał rozpoznaje zazwyczaj sprawy, w których wartość przedmiotu sporu przekracza 30 000 GBP. W niektórych okolicznościach Wysoki Trybunał może przekazać sprawę, w której wartość przedmiotu sporu przekracza 30 000 GBP, do rozpoznania przez sąd hrabstwa (*county court*). Podobnie sprawa, w której wartość przedmiotu sporu nie przekracza 30 000 GBP, może zostać przekazana przez sąd hrabstwa do rozpoznania przez Wysoki Trybunał.

Wysoki Trybunał dzieli się na następujące trzy wydziały:

- **Wydział Rodzinny (Family Division):** Wydział Rodzinny rozpoznaje skomplikowane sprawy rozwodowe, w których strona pozwana nie zgadza się na rozwód, sprawy dotyczące opieki nad dzieckiem, przysposobienia, przemocy domowej itp. Ponadto wydział ten rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów pokoju (*magistrates' courts*) i sądów hrabstw w sprawach małżeńskich, rozstrzyga sprawy dotyczące osób cierpiących na choroby psychiczne, oraz nieskomplikowane sprawy spadkowe.
- **Wydział Ławy Królewskiej (Queens Bench Division):** Wydział Ławy Królewskiej rozpoznaje sprawy dotyczące wysokich lub złożonych roszczeń odszkodowawczych. Ponadto rozpoznaje w ograniczonym zakresie środki odwoławcze od orzeczeń sądów pokoju i sądów hrabstw. Wydział ten przeprowadza także kontrolę sądową czynności organów, by sprawdzić, czy czynności tych dokonano legalnie, a także rozpoznaje powództwa z tytułu zniesławienia i pomówienia.
- **Wydział Kanclerski (Chancery Division):** rozpoznaje sprawy dotyczące powiernictwa, testamentów spornych, likwidacji spółek, upadłości, hipotek, organizacji charytatywnych, spornych należności (zazwyczaj podatku dochodowego) itp.

Sąd Koronny (Crown Court)

Sądy koronne rozpoznają następujące rodzaje spraw:

- sprawy dotyczące cięższych przestępstw rozpoznawanych w postępowaniu sądowym przez sędziego – w większości przypadków z udziałem ławy przysięgłych;
- sprawy, w których sąd pokoju wydał wyrok skazujący, przekazane następnie do sądu koronnego w celu orzeczenia kary.

Kary pozbawienia wolności i grzywny orzekane przez sądy koronne są surowsze niż kary orzekane przez sądy pokoju.

Sądy hrabstw (*County courts*)

Sądy hrabstw rozpatrują sprawy cywilne, które rozpoznaje sędzia lub sędzia rejonowy (*district judge*). Sądy hrabstw rozstrzygają zazwyczaj sprawy, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 30 000 GBP (lub 45 000 GBP w przypadku spraw rozstrzyganych na zasadzie słuszności). Sprawy, w których wartość przedmiotu sporu jest wyższa, są rozpoznawane przez Wysoki Trybunał – zob. powyżej. Wszystkie powództwa dotyczące roszczeń wynikających z umów kredytowych regulowanych na podstawie ustawy o kredycie konsumenckim muszą być wszczynane w sądzie hrabstwa, niezależnie od wartości roszczenia.

Przykłady spraw rozpoznawanych przez sądy hrabstw:

Zakres kompetencji sądów hrabstw jest szeroki, przy czym najczęściej rozpoznają one poniższe sprawy:

- spory między wynajmującym a najemcą: na przykład dotyczące przywrócenia posiadania (eksmisji), zaległości czynszowych, napraw;

- spory konsumenckie: na przykład dotyczące wadliwych produktów lub usług;
- roszczenia z tytułu uszkodzenia ciała (obrażeń odniesionych w wyniku niedbalstwa): na przykład w wyniku wypadków drogowych, wpadnięcia do dziury w chodniku, wypadków w miejscu pracy;
- sprawy rozwodowe, w których strona pozwana zgadza się na rozwód (tylko w niektórych sądach hrabstw);
- sprawy dotyczące dyskryminacji rasowej lub dyskryminacji ze względu na płeć;
- sprawy dotyczące spornych długów: na przykład w przypadku dochodzenia należności przez wierzyciela;
- spory pracownicze: na przykład dotyczące zaległych wynagrodzeń czy wypłaty odprawy;
- środki odwoławcze od orzeczeń sądów pokoju, które są rozpoznawane przez sędziego (i przynajmniej dwóch ławników w przypadku, gdy oskarżony jest osobą nieletnią).

Sprawy o drobne roszczenia

Sprawy o drobne roszczenia są również rozpoznawane przez sąd hrabstwa. Zasadniczo drobne roszczenia to roszczenia o wartości nieprzekraczającej 3 000 GBP.

Sądy pokoju (*Magistrates' courts*)

Sądy pokoju orzekają w sprawach karnych i niektórych sprawach cywilnych. Sprawy rozpoznaje sędzia rejonowy sądu pokoju.

Sprawy karne rozpoznawane przez sądy pokoju

Sądy pokoju orzekają w sprawach karnych, w których oskarżonemu nie przysługuje prawo do procesu z udziałem ławy przysięgłych. Sprawy te dotyczą wykroczeń (*summary offences*). Za popełnienie wykroczenia grozi maksymalna kara sześciu miesięcy pozbawienia wolności lub grzywna w maksymalnym wymiarze 5 000 GBP.

Sądy pokoju rozpoznają również sprawy o przestępstwa, w których oskarżonemu przysługuje prawo do procesu z udziałem ławy przysięgłych, ale decyduje się on na to, by sprawę rozpoznał sąd pokoju. Jeżeli oskarżony decyduje się na proces z udziałem ławy przysięgłych, sprawa jest przekazywana do rozpoznania przez sąd koronny.

Sąd ds. nieletnich (*Youth court*)

Sąd ds. nieletnich rozpoznaje sprawy dotyczące osób w wieku od 10 do 17 roku życia, które dopuściły się przestępstw. Sąd ds. nieletnich wchodzi w skład sądu pokoju. Sprawy są rozpoznawane przez sędziów rejonowych sądu pokoju i dwóch specjalnie przeszkolonych ławników. Jeżeli osoba nieletnia jest oskarżona o popełnienie poważnego przestępstwa, za które osobie dorosłej groziłaby kara powyżej 14 lat pozbawienia wolności, sąd ds. nieletnich może przekazać sprawę tej osoby do rozpoznania przez sąd koronny.

Sprawy cywilne rozpoznawane przez sądy pokoju

Sądy pokoju rozpoznają określone rodzaje spraw cywilnych:

- niektóre sprawy dotyczące zobowiązań publicznoprawnych: na przykład zaległości w zapłacie podatku dochodowego, składek na ubezpieczenie społeczne, zaległości w płatności podatku VAT lub innego rodzaju podatku;
- sprawy dotyczące koncesji: na przykład udzielenia, odnowienia lub cofnięcia licencji na prowadzenie pubów lub klubów;
- niektóre sprawy małżeńskie: na przykład dotyczące obowiązku alimentacyjnego i eksmisji jednego z małżonków ze wspólnego miejsca zamieszkania;
- sprawy dotyczące opieki nad dzieckiem, na przykład dotyczące wydania sądowych nakazów objęcia dziecka opieką władz lokalnych (*local authority care orders*) lub sądowych nakazów objęcia dziecka nadzorem (*supervision orders*), sprawy w postępowaniu o przysposobienie i sprawy dotyczące wydania sądowych nakazów zamieszkania dziecka z jednym z rodziców (*residence orders*).

Sądy koronerskie (*Coroners Courts*)

Sądy te badają okoliczności nagłych, gwałtownych lub nienaturalnych zgonów.

Powiązane strony

[📄 Służba ds. Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 16/01/2019

Sądy zwyczajne - Szkocja

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [en](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Na niniejszej stronie przedstawiono wstępne informacje na temat sądów powszechnych w szkockim okręgu jurysdykcyjnym Zjednoczonego Królestwa.

Sądy powszechne – wstęp

Sądem cywilnym najwyższej instancji (Court of Session), sądem karnym najwyższej instancji (High Court of Justiciary), sądami typu *sheriff courts* oraz sądami pokoju zarządza [Szkocka Służba Sądowa](#) (Scottish Courts Service), która jest niezależnym organem. Szkockiej Służbie Sądowej przewodniczy sędzia stojący najwyżej w hierarchii sądownictwa w Szkocji (Lord President).

Szkockie sądy najwyższej instancji

W Szkocji do sądów najwyższej instancji zalicza się Court of Session (sąd cywilny najwyższej instancji) oraz High Court of Justiciary (sąd karny najwyższej instancji).

Court of Session

Court of Session jest sądem cywilnym najwyższej instancji w Szkocji. Jego siedziba znajduje się w budynku Parliament House w Edynburgu. Sąd ten jest właściwy do rozpatrywania środków zaskarżenia, przy czym orzeka również jako sąd cywilny pierwszej instancji w sporach dotyczących dochodzenia wierzytelności, w sprawach o odszkodowanie oraz sprawach rodzinnych i handlowych.

High Court of Justiciary

High Court of Justiciary rozpoznaje odwołania w sprawach karnych oraz rozstrzyga sprawy o ciężkie przestępstwa. Postępowanie prowadzi się przed sędzią i ławą przysięgłych.

W sprawach odwoławczych sąd orzeka w Edynburgu. W innych sprawach sąd orzeka w swoich stałych wydziałach w Edynburgu, Glasgow i Aberdeen, ale procesy odbywają się również w innych miejscowościach w całej Szkocji.

Sheriff Courts

Jeżeli chodzi o strukturę sądownictwa, Szkocja jest podzielona na sześć okręgów. Dla każdego okręgu (*sheriffdom*) wyznaczono jednego głównego sędziego (*Sheriff Principal*), który oprócz rozpoznawania odwołań w sprawach cywilnych odpowiada za skuteczne zarządzanie sądami typu *sheriff courts*.

W obrębie tych okręgów funkcjonuje łącznie 49 *sheriff courts*, różniących się od siebie wielkością i sposobem organizacji, przy czym wszystkie realizują te same cele.

Sprawy w tych sądach rozpoznaje sędzia (*sheriff*). Właściwość *sheriff courts* obejmuje trzy główne kategorie: sprawy cywilne, karne i spadkowe. Obsługą tych sądów zajmują się urzędnicy (*local sheriff clerks*) i podległy im personel.

Sprawy cywilne

Większość spraw cywilnych dotyczy sporów między osobami fizycznymi lub organizacjami. *Sheriff courts* rozpoznają trzy rodzaje spraw:

- sprawy rozpoznawane w postępowaniu zwykłym, czyli przede wszystkim sprawy rozwodowe i dotyczące małoletnich oraz spory majątkowe i dotyczące wierzytelności/roszczeń odszkodowawczych przekraczających 5 000 GBP;

- sprawy rozpoznawane w postępowaniu uproszczonym, czyli głównie spory dotyczące zaległości czynszowych, dostawy towarów i długów, w których wartość przedmiotu sporu wynosi od 3 000 GBP do 5 000 GBP;
- sprawy o drobne roszczenia, w których stosowane jest również postępowanie uproszczone, przy czym nie istnieje w nich przymus adwokacki (nie trzeba korzystać z usług prawnika zwanego *solicitor*). Sprawy te dotyczą mniej istotnych sporów (w których dochodzi się wierzytelności o wysokości nieprzekraczającej 3 000 GBP).

Dodatkowo *sheriff court* jest właściwy w szeregu innych spraw z zakresu prawa cywilnego, czyli:

- przysposobienia dzieci;
- likwidacji spółek;
- prowadzenia dochodzenia w sprawie wypadków ze skutkiem śmiertelnym;
- upadłości.

Sprawy karne

Sprawy karne w *sheriff court* mogą być rozpoznawane w postępowaniu zwykłym (*solemn procedure*) albo uproszczonym (*summary procedure*). Decyzję o zastosowaniu danego postępowania w określonej sprawie podejmuje prokurator (*Procurator Fiscal*).

Postępowanie zwykłe jest stosowane w sprawach o ciężkie przestępstwa, za które grozi kara w wymiarze powyżej dwunastu miesięcy pozbawienia wolności lub grzywna w wysokości ponad 10 000 GBP. Sprawy w tym postępowaniu rozpoznaje sędzia (*sheriff*) wraz z ławą przysięgłych.

Postępowanie uproszczone jest stosowane głównie w sprawach o mniej ciężkie przestępstwa, w których sędzia orzeka bez ławy przysięgłych. Chociaż maksymalny wymiar kary, jaki może orzec sędzia, to kara dwunastu miesięcy pozbawienia wolności, w niektórych okolicznościach wymiar kary może zostać podwyższony.

Postępowanie spadkowe

Postępowanie spadkowe obejmuje głównie dział masy spadkowej po osobie zmarłej. Zezwolenie wydane przez sąd wykonawcy testamentu na zebranie i dział masy spadkowej określa się terminem *confirmation*. Zezwolenie to jest wydawane tylko pod warunkiem przedłożenia sądowi spisu inwentarza majątku osoby zmarłej.

Jeżeli wartość majątku brutto nie przekracza 36 000 GBP, majątek ten jest klasyfikowany jako masa spadkowa o niewielkiej wartości (*small estate*). Wówczas osobie składającej wniosek o wydanie zezwolenia (*confirmation*) w wypełnieniu odpowiedniego formularza pomoże personel lokalnego biura – *sheriff clerk's office*. Jeżeli wartość majątku przekracza 36 000 GBP, osoby składające wniosek o wydanie zezwolenia (*confirmation*) zostaną poinstruowane, by skontaktować się z prawnikiem (*solicitor*).

Sądy pokoju

Sąd pokoju (*Justice of the Peace Court*) to sąd niezawodowy, w którym zasiada sędzia pokoju, nieposiadający kwalifikacji prawniczych, wraz z sekretarzem (*clerk*) mającym wykształcenie prawnicze. Sekretarz doradza niezawodowemu sędziemu w kwestiach prawnych i proceduralnych. Sąd ten rozpoznaje głównie sprawy o mniej ciężkie przestępstwa, które rozpoznawane są w postępowaniu uproszczonym. Maksymalny wymiar kary, jaką może nałożyć sędzia pokoju, to 60 dni pozbawienia wolności lub grzywna nieprzekraczająca 2 500 GBP. Jedynie w Glasgow niektórym sądom przewodniczy tzw. *stipendiary magistrate* – sędzia zawodowy – posiadający kwalifikacje prawnicze. Maksymalny wymiar kary, jaką może nałożyć *stipendiary magistrate*, to 12 miesięcy pozbawienia wolności lub grzywna nieprzekraczająca 10 000 GBP.

Urzędnik zwany *sheriff clerk* jest odpowiedzialny za całą pracę administracyjną w *sheriff courts* i sądach pokoju, w tym:

- windykację grzywien i nakazy odszkodowawcze (*compensation orders*);
- wydawanie nakazów sądowych, na przykład związanych z zawieszeniem wykonania kary, dozorem bądź pracą społeczną (*community payback orders*);
- powoływanie członków ławy przysięgłych i kierowanie ich pracą.

Więcej informacji o sądach w Szkocji znaleźć można na stronie internetowej [Szkockiej Służby Sądowej](#).

Powiązane strony

[Szkocka Służba Sądowa](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 10/11/2014